

Maanpuolustus

N:o 102
4/2012

Pohjoismainen yhteistyö

Eurokriisi ja turvallisuuspolitiikka

**Suomen osallistuminen
sotilaalliseen kriisinhallintaan**

Libanon kriisin partaalla

Intia - nouseva mahti

CBRN-sensoriteknologia

Haastattelu

Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma

**Puhemiehen näkökulmia Suomen turvallisuus-
ja puolustuspolitiikan kysymyksiin**

Maanpuolustus

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen julkaisu

Päätoimittaja:	Yksikön johtaja	Janne Kuusela
Toimituskunta:	Päätoimittaja Uutispäätoimittaja Professori Eversti, viestintäjohtaja Viestintäjohtaja Toimittaja Osastopäällikkö Tieto- ja viestintäjohtaja	Arno Ahosniemi Päivi Anttikoski Tuomas Forsberg Jyrki Heinonen Jyrki Iivonen Tuomo Lappalainen Matti Saarelainen Marjo Timonen
Toimitussihteeri:	Majuri	Tatu Mikkola
Toimituksen sihteeri:		Anita Pursiainen
Toimituksen yhteystiedot	postiosoite: käyntiosoite: puhelin: (toimisto-aika maanantai – torstai klo 10.00–14.00) sähköposti:	PL 266, 00171 HELSINKI Maneesikatu 6 +358 40 149 3649 maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
	www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi	

Maanpuolustus-lehdessä esitetyt mielipiteet ovat asianomaisten kirjoittajien omia näkemyksiä eikä niiden tarvitse välttämättä edustaa lehden toimituskunnan tai Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kantaa

MPKY:n rekisterijärjestelmän muutoksen myötä lehti ja muu yhdistyksen posti toimitetaan jatkossa kotiosoitteisiin

Maanpuolustus-lehden levikki on 12 000 kappaletta.	Ilmoittajia pyydetään ottamaan yhteyttä toimituksen sihteeriin.
Ilmoitushinnat nelivärisenä:	Seuraavan lehden ilmoitukset tulee olla toimituksen sihteerillä (maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com) viimeistään 6.2.2013. Mediakortti on tämän lehden viimeisellä sisäsivulla.
3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200 €
Kokosivuilmoitus	1000 €
½ sivu	600 €
¼ sivu	300 €

Graafikko, kuvatoimitus: Jukka Talari
Paino: Edita Prima Oy, Helsinki 2012

Tässä numerossa:

- 4 Pääkirjoitus
- 7 Puheenjohtajan palsta

Haastattelu

- 8 Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma

Teema-artikkelit: Pohjoismainen yhteistyö

- 14 Norden är en större hemmaplan
- 16 Pohjoismainen puolustusyhteistyö

Muut artikkelit

- 22 Euro ja turvallisuuspolitiikka
- 27 Maailma muuttuu – ja kriisinhallinta vastaavasti
- 31 Libanon kriisin partaalla
- 36 Nouseva Intia – mahdollisuuksien maa
- 40 CBRN-sensoreiden kehitys parantaa kokonaisturvallisuutta

Kirja-arviot

- 46 Jumalan vihan ruoska. Suuri nälänhätä Suomessa 1695–1697
- 48 Kirjeitä Kabulista – Afganistanin toinen todellisuus

Puheita ja tervehdyksiä

- 51 Puolustusministerin puhe 202. MPK:n avajaisissa
- 56 Puolustusvoimain komentajan tervehdys 202. MPK:n avajaisissa
- 59 Tasavallan presidentin puhe 203. MPK:n avajaisissa
- 62 Puolustusvoimain komentajan tervehdys 203. MPK:n avajaisissa

Kuulumisia

- 65 Maanpuolustuskurssiyhdistyksen kuulumisia
- 77 Maanpuolustuskurssien kuulumisia
- 84 Kurssien kokoontumisia
- 94 Yhdistykset toimivat
- 97 Osoitetiedot
- 98 Mediakortti

[↑](#) otsikoita klikkaamalla pääsee kyseisen artikkelin ensimmäiselle sivulle

Valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneiden

osoitteenmuutokset toimituksen postiosoitteella tai telefax 0299 530 236
tai sähköposti: maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com

Alueellisen maanpuolustuskurssin käyneiden osoitteenmuutokset alueellisille yhdistyksille, yhteystiedot viimeisellä aukeamalla.

Nobelia noutamassa

Nobelin rauhanpalkinnon myöntäminen Euroopan unionille nostatti pitkästä aikaa hieman laajempaa keskustelua EU:n roolista turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa. Nobel-komitean lehdistötiedotteessa EU:n työtä kuluneiden kuuden vuosikymmenen aikana luonnehdittiin ”veljeydeksi kansakuntien kesken”. Viime vuosina tuo keskinäinen luottamus ja veljeys yhteisen eurooppalaisen asian edistämiseksi on ollut koetuksella. Oskari Eronen tarkastelee tässä lehdessä Euroopan integraatiota, sen haasteena olevia uusia jakolinjoja ja niiden vaikutuksia turvallisuuteen artikkelissaan ”Euro ja turvallisuuspolitiikka”.

Rauhanpalkinnon myöntämisen perusteissa mainitaan mm. EU:n pitkäjänteinen työ rauhan juurruttamiseksi maailmansotien jälkeiseen Eurooppaan sekä Keski- ja Itä-Euroopan siirtymävaiheen vakauttamiseksi kylmän sodan jälkeen. EU olisi tuskin selvinnyt urakasta kunnialla ilman Natoa ja Yhdysvaltoja. Siitä huolimatta unionin rooli vakaan ja rauhanomaisen Euroopan rakentamisessa on kiistaton. Eikä tarve EU:n roolille turvallisuuskysymyksissä ole kadonnut minnekään. Nimenomaan unionin turvallisuutta tuottava merkitys vaikutti taustalla myös Suomen hakiessa jäsenyyttä muutama vuosikymmen taaksepäin. Edelleen tänä päivänä EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistaminen on selkeästi Suomen etujen mukaista.

EU:n sotilaskomitean puheenjohtajan tehtävästä hiljattain väistynyt ruotsalaiskenraali Håkan Syrén piti syyskuussa poikkeuksellisen selväsanaisen puheen. Syrén korosti puolustusyhteistyön tiivistämisen tarvetta haasteiden vain kasvaessa 2020-luvulle tultaessa. Talouskriisi on tehnyt selvää jälkeä useiden EU-maiden puolustusmenoissa - eikä aallonpohjaa ole välttämättä vielä nähty. Tässä tilanteessa EU-maiden olisi korkea aika oppia käyttämään puolustusbudjettejaan järkevämmiin yhdessä. Syrén peräänkuulutti uutta eurooppalaista visiota, jonka yhtenä elementtinä määriteltäisiin monikansallinen puolustusyhteistyö.

Euroopan turvallisuudesta huolehtiminen tulevaisuudessa edellyttää EU:lta yhä enemmän vastuunkantoa myös oman ympäristönsä turvallisuudesta. Tässä unionin erityisenä vahvuutena on mahdollisuus kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan, eli ulko- ja turvallisuuspolitiikan koko keinovalikoiman käyttöön valjastamiseen kriisinhallinnassa. EU:n ulkosuhdehallinto ansaitsee tunnustusta siitä, että se on jo käytännössä kyennytkin tarkastelemaan turvallisuuskysymyksiä kokonaisvaltaisemmin. Näin on tehty varsinkin Afrikan kriisien osalta, joiden merkitys Euroopan turvallisuudelle on hyvin konkreettinen. Painopiste on alueen omien viranomaisten tukemisessa kouluttamalla ja neuvomalla.

Afrikan sarvea vaivaavaan merirosvouteen puuttuva EU:n operaatio on kääntynyt menestystarinaksi merirosvouden torjunnassa. Saavutetut positiiviset tulokset ovat monen eri tekijän summa, mutta taustalla vaikuttaa ymmärrys siitä, että merirosvouden hillitseminen vaatii kokonaisvaltaisia toimenpiteitä Somalian maaperällä ja sen lähialueella. Tästä hyvänä esimerkkinä on hiljattain käynnistynyt EU:n missio, jonka avulla parannetaan alueen maiden omaa meri- ja rajavalvontakykyä. Somalian turvallisuusjoukkoja kouluttava EU:n missio on toiminut jo toukokuusta 2010 alkaen, yhteistyössä paikallisten ja muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa.

Kuluneen vuoden maaliskuussa tehtiin päätös aktivoida ensimmäistä kertaa EU:n operaatiokeskus tukemaan siviili- ja sotilasoperaatioita Afrikan sarven alueella. Keskus ei johda operaatioita, mutta auttaa suunnittelussa ja koordinaatiossa. Kaikki mahdollinen tuki Afrikan-operaatioille onkin tarpeen, sillä uusia haasteita on jo näköpiirissä. Jos Somaliassa alkaa viimein näkyä valoa tunnelin päässä, ovat Sahelin alueen ongelmat nousseet nopeasti uhkakuvien kärkipäähän.

Sahelin alueen tilanne on heikentynyt terroristien, rikollisjoukkojen ja uskonnollisten ääriyhmiä saatua viime vuosina vahvan jalansijan Malissa. Malin tilanne on hyvin heikko maan jakauduttua kahtia ja ongelmat uhkaavat levitä koko Länsi-Afrikkaan. Tilannetta ei ole helpottanut se, että Libyan kriisin seurauksena Sahelin alueelle on virrannut valtava määrä aseita. EU on seurannut tiiviisti Sahelin tilanteen kehittymistä ja käynnistänyt siviilikriisinhallintamission Nigerin turvallisuusjoukkojen kouluttamiseksi ja neuvomiseksi. Tarve EU:n toimille alueella tulee todennäköisesti lisääntymään, sillä epävakaus säteilee jo pidemmälle. Ellei asiaan puututa ajoissa, saattaa edessä olla pahimmillaan uusi Afganistanin kaltainen tilanne.

Operaatiot eivät tietenkään ole päämäärä sinänsä, vaan yksi osa konfliktien ratkaisua. Uusien EU-operaatioiden ja missioiden valmistelussa tarvittaisiin kuitenkin nykyistä selkeämpää strategiaa. Huolimatta mittavistakin puolustukseen kohdistuneista säästöistä ja leikkauksista, ei operaatioiden kunnianhimoa olisi sen kummemmin syytä kuin varaakaan laskea. Pienemmälläkin sotilaallisella kapasiteetilla tullaan toimeen, kunhan olemassa olevia resursseja käytetään järkevämmiin.

Menestys lepää ennen kaikkea jäsenvaltioiden harteilla ja edellyttää varsinkin suurten EU-maiden yhteisymmärrystä. Ranskan, Saksan ja Puolan muodostama niin sanottu Weimarin ryhmä on ollutkin aloitteellinen, keskittyen sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseen, EU:n taisteluosastojen käytettävyyden parantamiseen, operaatioiden suunnittelu- ja johtamiskyvyn tehostamiseen sekä strategiaan

kumppanuuksiin YK:n, Naton ja Afrikan unionin kanssa. Suurista jäsenmaista Iso-Britannia suhtautuu varautuneemmin EU:ssa tehtävän yhteistyön institutionalisointiin, mutta tukee vahvasti Euroopan asevoimien suorituskykypuutteiden korjaamista.

Puolustuskysymykset on päätetty nostaa Eurooppa-neuvoston asialistalle joulukuussa 2013. Yhteistyön eteneminen ja syventyminen edellyttää myös ylhäältä käsin annettavaa ohjausta, joka onnistunee parhaiten Eurooppa-neuvoston kautta. Nykyinen suuntaus ilman kurssinmuutoksia johtaisi ajan mittaan Euroopan marginalisoitumiseen maailmanpolitiikassa. EU:sta ei edelleenkään olla rakentamassa puolustusliittoa eikä EU:lle kaavilla yhteistä armeijaa. Sen sijaan tavoitteena on kenraali Syrénin toivoma vahva yhteinen visio, jolle huomattavasti nykyistä syvemmälle menevää monikansallista yhteistyötä voitaisiin rakentaa.

EU:n ja sen jäsenmaiden johtoa kokoontuu joulukuun alussa Osloon vastaanottamaan rauhanpalkintoa ”yli kuudesta vuosikymmenestä rauhan ja sovittelun sekä demokratian ja ihmisoikeuksien edistämiseksi Euroopassa”. Saavutus on takuulla Nobelin arvoinen. Toivottavasti juhlallisuuDET myös osaltaan auttavat kirkastamaan yhteistä visiota EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tulevaisuudesta.

Janne Kuusela

Vaikuttavaa!

Vuosi 2012 alkaa olla loppuillaan – on aika tehdä lyhyt yhteenvedo menneestä. Toimintamme aktiivisuus on lisääntynyt – sen vaikuttavuus samoin. Yhdistyksemme tilaisuudet Helsingin yliopistolla ovat kokonaisturvallisuuden keskeinen keskustelufoorumi.

Toimintavuotemme alussa presidentti, Nobelin rauhanpalkittu Martti Ahtisaari valotti kansainvälisen riippuvuuden vaikutuksia Suomen kokonaisturvallisuuden tulevaisuuteen. Vuosikokouksessa saimme kuulla puolustusvoimain komentajan Ari Puhelaisen uunituoreet perusteet sotilaallisen maanpuolustuksen kehittämiseksi. Esielmätilaisuudessa 5.6.2012 - heti lippujuhlapäivän jälkeen - Venäjän asevoimien komentaja, armeijakenraali Nikolai Makarov, toi Venäjän arviot Suomen turvallisuuspoliittisesta tilanteesta noin 550:lle jäsenelle. Tilaisuudella oli myös suuri medianäkyvyys. Kansainvälisten puhujien lista sai merkittävän jatkon, kun Suomessa ensivierailulla ollut Naton pääsihteeri esitelmöi 15.11.2012 yhdistyksen tilaisuudessa.

Toimintamme ei rajoitu vain korkeatasoisiin esitelmätilaisuuksiin ja keskusteluihin. Kädessänne olevan Maanpuolustus -lehden lisäksi yhdistys tekee vierailuja keskeisiin kohteisiin. Perinteisen NATO/EU-syysmatkan lisäksi teimme syyskuussa lähes sadan jäsenen kanssa onnistuneen seminaarimatkan Turvallisuus- ja Puolustuskeskukselle Lahteen.

Tulevan vuoden toimintaa on suunniteltu ja valmisteltu huolella. Tavoitteemme on, että yhdistyksen vaikuttavuus säilyy jatkossakin. Ensi vuoden teema - Arktinen ulottuvuus – auttaa tietysti osaltaan tämän tavoitteen saavuttamisessa. Toivotan kaikille lehtemme lukijoille Hyvää Joulua ja Tulevaa Toimintavuotta 2013!

Kari Jordan

Eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma

Haastattaja: Janne Kuusela

Haastattelu 19.10.2012

Eduskunnan puhemiehen näkökulmia

Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kysymyksiin

Kuluneena vuonna on käyty runsaasti keskustelua Puolustusvoimien uudistamisesta ja määrärahojen tasosta. Millaisia ajatuksia tämä keskustelu on teissä herättänyt? Millaisia haasteita näette sotilaalliselle maanpuolustukselle tulevaisuudessa?

– Puolustusvoimat elää suurten muutosten keskellä. Ulkopuolinen maailma muuttuu ja kotimaassa meneillään olevan julkisen talouden tasapainotuksen säästöt ulottuvat kaikille hallinnonaloille – myös puolustusvoimiin. Ulkomaailmassa on tapahtunut ennen kaikkea paljon myönteistä kehitystä. Euroopassa sodan syttymisen riski on huomattavasti vähentynyt kylmän sodan jälkeen eikä tätä isoa kuvaa tietystikään pidä unohtaa. Eurooppa on tänään huomattavasti turvallisempi paikka elää, kuin mitä se oli vielä 30–40 vuotta sitten.

Sotilaallisen maanpuolustuksen suurimmat haasteet voisi kiteyttää seuraavasti: Ensinnäkin yleisen asevelvollisuuden tulevaisuus on puolustusvoimien tulevaisuuden ydinkysymyksiä. Säilyykö nuorten miesten motivaatio mennä armeijaan ja palvella maataan. Jos se katoaisi, niin olisimme aivan uudenlaisessa tilanteessa ja joutuisimme miettimään asioita kokonaan uusiksi. Toinen suuri haaste on resurssipuolella. Syntyykö riittävä kansallinen yhteisymmärrys siitä, että vaikeiden vuosien jälkeen puolustusvoimien resurssit oltaisiin taas valmiita normalisoimaan vuosikymmenen jälkipuoliskolla.

Puolustusratkaisumme on omintakeinen - ja se on toiminut hyvin. Ison maa-alueemme puolustaminen nojaa vahvasti yleiseen asevelvollisuuteen, joka on osoittautunut Suomen kannalta parhaaksi järjestelmäksi. Sillä on vahva tuki

niin kansan kuin päättäjienkin keskuudessa. Yleisen asevelvollisuuden kannalta ratkaisevaa on, että nuoret miehet ovat kiinnostuneita suorittamaan asevelvollisuuden. Myös nuorten naisten kiinnostuksella suorittaa vapaaehtoinen palvelus on yhä enemmän merkitystä. Halu puolustaa maata ja usko siihen, että se on myös tehtävissä, on ratkaiseva asia.

Keskustelua yleisen asevelvollisuuden tulevaisuudesta käydään määrääjain. Tähän mennessä on aina päädytty siihen, että asevelvollisuudesta pidetään kiinni. Nyt näyttää siltä, että aihe tulee jälleen kerran keskusteltavaksi. Itse kannatan edelleen nykyistä järjestelmäämme. Se on kustannustehokas tapa ja se tuottaa erittäin hyvän asevelvollisuusjoukon. Tulokset näkyvät myös maailmalla kulkiessa, viimeksi huhtikuussa kun vierailin Afganistanissa. Suuri etumme on, että asevelvolliset ovat siviilissä pitkälle koulutettua joukkoa, joka on osaavaa ja motivoitunutta. Monessa ammattiarmeijalla toimivassa maassa asevoimiin tulee paljon heikommin koulutettua väkeä, jonka käyttökelpoisuus on alhaisempi vaikka he tekevätkin sitä päätyökseen.

Asehankintapuolella muutama vuosi voidaan elää vähän kitsaamminkin. Pidän kuitenkin selvänä, ettei tämä voi olla pysyvä olo-tila ilman suuria ongelmia. Vaikka yhteistyö lisääntyy Suomen täytyy lähteä siitä, että vastaamme maan puolustamisesta viime kädessä itse. Silloin pitää olla myös tarvittavat resurssit sen tekemiseen. Kuluvan vuosikymmenen jälkipuoliskoon ja 2020-luvulle liittyy aika paljon odotuksia. On tärkeää, mitä turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa sanotaan

resurssipuolesta. Tärkeä ratkaisun hetki on 2015 vaalien jälkeen, kun tehdään seuraava selonteko ja linjataan paitsi vuosikymmenen loppu, niin myös seuraavan vuosikymmenen alkua.

Väliaikaisesti tinkiminen puolustusvoimien määrärahoista on mahdollista, mutta pysyvästi ei. Varmaan tässä tulee joka tapauksessa hankalia valintoja eteen. Joudutaan miettimään sitä, mihin pienentyvä suorituskky kohdennetaan. Siinä ei ole helppoja ratkaisuja olemassa. Kansainvälisesti voidaan tehdä monenlaista yhteistoimintaa ja siinä voidaan saavuttaa myös säästöjä. Mutta pidän selvänä, että varsinkin maavoimien ydinsuorituskkyistä meidän täytyy itse kyetä huolehtimaan kaikissa oloissa.

Millaisena näette Eduskunnan roolin turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa? Onko kehitys kulkenut myönteiseen suuntaan? Tulisiko Eduskunnan vaikutusvaltaa lisätä ja miten se voisi tapahtua?

– Puolustus- ja turvallisuuspolitiikan päätöksenteossa olen perinteisen koulukunnan kannattaja. Turvallisuus- ja puolustusselonteiden valmistelussa pitäisi palata parlamentaariseen valmisteluun. Puolustusvoimien suuri etu on ollut, että sitä koskevat ratkaisut on tehty laajassa yhteisymmärryksessä yli hallitus-oppositiorajojen. Silloin siihen on sitouduttu paremmin eivätkä vaalit ole radikaalisti muuttaneet puolustusvoimien kehityksen suuntaa. Myös resurssipuoleen on ollut vahvasti sitoutuminen.

Jos tosiasiat ovat jossain samat kaikille, niin se on turvallisuuspolitiikassa ja maanpuolustuksessa. Kun ne tosiasiat ovat aika kiistattomia, on myös edellytykset päätyä yhteisiin johtopäätöksiin. Sen takia selonteot pitäisi pohjustaa parlamentaarilla valmistelulla. Siinä on tietenkin eri käytännön mahdollisuuksia olemassa, mutta luontevin tapa olisi mielestäni seuraavanlainen. Laadittaisiin ensin turvallisuusympäristön arvio siitä, mitä lähialueella ja maailmassa tapahtuu. Eli tehtäisiin arvioita Suomeen kohdistuvista uhkista ja niitä koskevia johtopäätöksiä. Tämän tulisi tapahtua yhteisesti niin, että kaikki Eduskunnassa mukana olevat puolueet saavat samat tosiasiat ja pystyvät vaikuttamaan siihen, mitä ollaan tekemässä. Tällainen parlamentaarisesti valmisteltu ympäristöanalyysi

olis myös julkinen ja siitä pitäisi käydä julkinen keskustelu.

Sitten kun keskustelu on käyty, voitaisiin ryhtyä selonteon yksityiskohtaisempaan valmisteluun. Se työ olisi hallituksen tehtävä ja tulisi viime kädessä Eduskuntaan arvioitavaksi. Tämä olisi oikea järjestys – eli ensin keskustelu isoista asioista ja turvallisuusympäristön muutoksesta, ja sitten vasta lähdeittäisiin selonteon kirjoittamiseen. Tässä voisimme ottaa oppia Ruotsin ja Norjan tavoista muodostaa puolustusvoimien kehittämisen linjauksia. En pidä kovin toivottavana sitä, että kulloinenkin hallitus ottaa itselleen kaiken mahdollisen vallan, tekee päätöksiä ja lähettää ne Eduskuntaan, jossa ne sitten hallitusenemmistöllä viedään lävitse. Se ei ole eduksi puolustusvoimille eikä puolustusvoimien tasapainoiselle kehittämiselle.

Yleisesti ottaen Suomen Eduskunta on vahvojen parlamenttien joukossa. Sitä eivät suomalaiset aina itsekään ymmärrä, mutta kun maailmalla kulkee ja keskustelelee muiden parlamenttien edustajien kanssa, niin asian hahmottaa paremmin. Joskus pitää mennä kauas nähdäkseen lähelle. Eduskunnallamme on

erittäin vahva budjettivalta, joka ei toteudu ai-noastaan syksyn budjettikäsittelyssä kuten yleisesti ajatellaan, vaan pitkin vuotta. Olennaista on kehyskäsittely. Se on nykyään tärkein käsittely, jossa resurssit jaetaan ja loppu on enemmän tai vähemmän hienosäätöä. Eduskunta ja eduskuntaryhmät ovat kehyskäsittelyssä mukana koko ajan.

Vahvan budjettivallan ohella Eduskunta on tänä päivänä ulkopoliitikassa hyvin informoitu ja ajan tasalla. Tanskan ohella Suomessa on EU-maiden vahvin parlamentti suhteessa EU-politiikkaan. Myös turvallisuuspolitiikassa Eduskunta saa kattavan informaation ja pääsee selontekojen kautta vaikuttamaan siihen, mitä tapahtuu. Viisas hallitus tietysti nojaa Eduskuntaan ja pyrkii varmistamaan, että hallituksen työllä on mahdollisimman laaja tuki Eduskunnasta. Se on etu paitsi hallituksen oman politiikan läpiviemisen kannalta, myös kanssakäymiselle muiden valtioiden kanssa.

Kuinka arvioisitte pohjoismaista puolustusalan yhteistyötä ja sen avaamia mahdollisuuksia? Entä millaisena näette Euroopan unionin yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehitysnäkymät?

– Suurin muutos turvallisuuspolitiikassamme on ollut siirtyminen yhteistyövaraiseen turvallisuuteen. Kyse on isosta konseptinmuutoksesta, joka on ollut jo pitkään meneillään. Aikaisemminhan ajattelimme, että hoidamme puolustuksen kokonaisuudessaan yksin. Se oli vuosikymmeniä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaamme ohjaava ajattelu. Meillä oli toki YYA-sopimus olemassa, mutta sen aktivointiin ei ollut kovin suurta halua, vaan yritimme tällöinkin hoitaa asiat ennen kaikkea itse.

Maailma muuttuu, Eurooppa muuttuu ja turvallisuuspolitiikan alueella muutos näkyy yhä enemmän yhdessä tekemisenä. Se vaikuttaa myös Suomen kaltaisen maan asioihin. Meillä nämä yhdessä tekemiset ovat 1) pohjoismainen yhteistyö, 2) eurooppalainen yhteistyö ja 3) Nato-yhteistyö. Kaikki nämä ovat tarpeellisia ja kaikkia niitä on syytä kehittää.

Eniten näistä laitan odotuksia pohjoismaisen yhteistyön kehittymiseen. On sinänsä mielenkiintoista, että ennen oli kiellettyä edes puhua pohjoismaisesta puolustusalan yhteistyöstä. Nyt se on paitsi sallittua, niin sen myös hyväksyvät kaikki. Juuri kukaan ei vastusta sitä sen kummemmin Suomessa kuin muissakaan Pohjoismaissa. Nykymuotoinen yhteistyöhän

lähti liikkeelle alkuvuodesta 2007 ulko- ja puolustusministeriöiden yhteisellä kokouksella ja on sen jälkeen historiallisesti katsottuna edennyt erittäin vauhdikkaasti, ilman poikki-puolista sanaa.

Taustalla on samat kustannuspaineet ja kylmän sodan jälkeisen maailman muutos, jotka ovat muuallakin avanneet ovia uudelleen yhteistyöhön. Kaikkien intressissä on miettiä, voidaanko jotain tehdä yhdessä ja saavuttaa sitä kautta kustannustehokkuutta. Meillä on hyvä keskinäinen luottamus Pohjoismaiden kesken, mikä koskee myös sotilaiden kykyä keskinäiseen kommunikointiin ja toistensa ymmärtämiseen.

Yhteistyö on paljon pidemmällä, kuin mitä julkisuudessa ymmärretäänkään. Rutiininomaisen yhteistyön ohella on meneillään myös sensitiivisempiä yhteistyön muotoja, kuten keskustelu puolustustarvikkeiden yhteisestä huollosta ja varastoinnista. Jotta yhteistyö olisi vahvalla pohjalla, niin on voitava luottaa että se toimii myös paitsi hyvän sään aikana, myös huonolla kelillä. Ja jotta yhteistyö toimii niin auringon paisteessa kuin sateella, pitäisi sen takana olla laaja sitoutuminen kaikissa parlamenteissa ja kansalaismielipiteissä. Tässä näen tiettyjä puutteita. Asiaan suhtaudutaan niin kiihottomasti, ettei siitä olla kovinkaan kiinnostuneita asiantuntijapiirien ulkopuolella.

Puolustus- ja ulkoasiainvaliokunnat Pohjoismaissa varmasti tietävät, missä mennään. Mutta parlamentit eivät kokonaisuutena ole tietoisia kaikista asioista, puhumattakaan että kansalaiset olisivat. Ensi keväänä pyrimmekin saamaan kaikki parlamentit pysähtymään hetkeksi käsittelemään pohjoismaisen puolustusyhteistyön tilaa ja tulevaisuutta ja tavoitteena on keskustelu asiasta suurin piirtein samoihin aikoihin, esimerkiksi samalla viikolla. Kerrottaisiin mitä ollaan tekemässä ja voitaisiin vahvistaa, että kaikkialla on sitoutuminen olemassa. Suomen Eduskunta varautuu siis ensi keväänä keskustelemaan erityisessä istunnossa pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä.

Euroopan turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa yhteistyössä Suomi on ollut turhan passiivinen ja odottava. Olemme olleet joko liian arkoja tai liian välinpitämättömiä, vaikka eurooppalaisen yhteistyön kehittyminen olisi intressiemme mukaista. Saksassa ja Ranskassa on

erittäin vahvoja haluja uusiin askeliin ja myös Puola on ollut aloitteellinen. En näe, että tämä yhteistyö suuntautuisi ketään vastaan – kaikkein vähiten Natoa vastaan. Se ei poista Nato-yhteistyön merkitystä Suomen kannalta tai Naton merkitystä niiden kannalta, jotka kuuluvat sotilasliittoon. Eurooppalaiselle yhteistyölle on kysyntää siitä huolimatta, mitä Nato tekee tai mihin suuntaan se kehittyy.

Tässäkin toimii sama pyrkimys kustannustehokkuuteen. EU-maathan käyttävät yhdessä puolustusmenoihin noin 200 miljardia euroa, mikä on merkittävä summa ja sen pitäisi riittää paljon enempiin, kuin mitä nyt sirpaloituneella ja päällekkäisellä toiminnalla saavutetaan. Uskon, että kustannustehokkuuden voimistuva vaatimus pakottaa myös EU:n miettimään tiiviimpää keskinäistä yhteistoimintaa. En näe siinä Suomelle mitään negatiivista. Olemme tälläkin osa-alueella positiivisessa mielessä antava ja myös saava osapuoli. Nyt pitäisi lähteä innovatiivisesti miettimään miten yhteistyötä voitaisiin viedä eteenpäin. Tässä tietenkin katseet kohdistuvat puolustusministeriöön ja uuteen puolustusministeriin.

Suomen Nato-yhteistyö on hyvin uomissaan. Osallistumme yhteisiin kriisinhallintatehtäviin ja hyödynnämme Naton standardisointia ja harjoituksia. Tämäkin nauttii aika laajaa hyväksyntää. Nato-jäsenyys on sitten eri kysymys. Nato-suhde oli mielestäni erinomaisen hyvin käsitelty tasavallan presidentin puheessa maailmalla toimiville suomalaisille suurlähettiläille elokuussa. Se oli erittäin tärkeä puheenvuoro muutenkin, joka jäi valitettavan vähälle huomiolle. Presidentti esitti puheessaan tasapainoisen kokonaisuuden Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikasta. Hän totesi Nato-yhteistyöllä olevan sijansa, mutta ei nähnyt jäsenyyttä ajankohtaisena asiana.

EU:n osalta joko odotan paljon enemmän, tai sitten olen optimistisempi kuin monet muut Suomessa. Ne, jotka kannattavat Nato-jäsenyyttä, eivät halua keskustella EU-yhteistyöstä, koska sen pelätään peittävän alleen Nato-jäsenyyden. En ymmärrä tätä ajattelumallia. EU tulee kehittymään riippumatta siitä, mitä Nato-suhteessa tapahtuu. Jos unioni ylipäätään aikoo pärjätä, niin kyllä tiivistyvän integraation logiikka on kaikilla sektoreilla voimassa, ei pelkästään taloudessa tai ulkopoliitikassa, vaan

myös turvallisuuden ja puolustuksen osa-alueilla. Yhdessä tekemällä saadaan enemmän aikaan.

Kuinka luonnehtisitte Suomen sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen haasteita ja painopisteitä tulevana vuosina?

– Sotilaallisesta kriisinhallinnasta puhuttaessa meidän pitäisi tunnustaa se, että Suomen ja Ruotsin ratkaisut ovat nyt kovin erilaisia. Ruotsi on siirtänyt oman maan puolustamisen tehtävää taka-alalle ja vastaavasti ajanut alas kapasiteettia sillä alueella valtavasti alaspäin. Ruotsi on vaihtanut puolustusvoimiensa päätehtävät kansainväliseen osallistumiseen ja kriisinhallintaan, mistä seuraa väistämättä laajempi läsnäolo maailmalla. Itse asiassa tämä muutos on toistaiseksi näkynyt ulospäin yllättävän vähän, ottaen huomioon Ruotsin väkiluvun, sen bruttokansantuotteen ja puolustusbudjetin sekä verrattaessa niitä Suomeen. Niihin nähden minulle on jäänyt vähän epäselväksi se, että mihin ne Ruotsin puolustuksen resurssit ovat oikein hävinneet. Maailmalla ne eivät näy ainakaan vielä siinä laajuudessa, kuin mitä olisi kansantalouden ja puolustusmenojen puolesta mahdollista.

Joka tapauksessa me joudumme hyväksymään sen, että kun puolustusvoimiemme päätehtävänä tulee säilymään oman maan puolustaminen, seuraa siitä väistämättä Ruotsin lipun liehuminen maailmalla näkyvämmiin ja useammassa paikassa kuin Suomen lipun. Meidän täytyisi osata ymmärtää, että emme voi kovin moneen juoksukilpailuun osallistua yhtä aikaa. Meille tärkein tehtävä on oman maan puolustaminen. En lainkaan vähättele kriisinhallintaa tai siihen osallistumisen merkitystä, mutta on hyvä tiedostaa, ettei Suomi voi aina olla silloin mukana kun Ruotsikin on mukana. Meillä tulee olemaan vain murto-osa niistä resursseista, mitä Ruotsilla on käytettävissä kriisinhallintaan. Tätä keskustelua ei ole käyty meillä Eduskunnassa eikä oikein muuallakaan. Tässä ei ole kyse mistään kilpailuasetelmasta, vaan tehdään se mihin omat resurssimme riittävät.

Yleisemminkin kriisinhallinnassa on hyväksyttävä se, ettei kaikkien pidä tehdä samoja asioita ja olla samanlaisia. Maailmalla meitä suomalaisia arvostetaan kriisinhallinnassa erityisesti muutamasta ominaisuudesta: Ensinnäkin. Olemme luotettavia. Suomalainen

sotilas on rauhallinen ja tasapainoinen ja käyttää voimaa säästeliäästi. Tästä seuraa, että tasapuolisuuteemme ja kykyymme toimia eri tilanteissa kohdistuu poikkeuksellisen paljon luottamusta. Toiseksi, osaamme yhdistää siviili- ja sotilaallisen kriisinhallinnan toimet paremmin kuin mikä on tilanne monella muulla maalla. Meidän ei siis kannattaisi hakeutua tehtäviin, jotka perustuvat ensi sijassa kovan voiman käyttöön. Tältä pohjalta olemme Afganistanissakin tehtävämme valinneet ja ihan hyvällä menestyksellä. Maailmanyhteisössä tarvitaan erilaisia maita erilaisiin tehtäviin eri vahvuuksilla. Kriisinhallintaosallistumemme hyväksyttävyyden pysyy vahvemmalla pohjalla, kun tiedostamme tämän ja nojaamme siihen, missä olemme perinteisesti hyviä.

Suomen ja Venäjän välisiä suhteita on viime aikoina leimannut erimielisyys lasten huoltojuuteen liittyvistä asioista. Näettekö tässä uhan Suomen ja Venäjän väliselle yhteistyölle? Millä tavoin suhteita Venäjään tulisi ylipäänsä kehittää?

– Venäjä-suhde on meille erittäin tärkeä. Meidän on seurattava, mitä Venäjällä tapahtuu ja meidän on tunnettava hyvin venäläisten ajattelutapa. Venäjä tulee olemaan meille tärkeä naapuri jatkossakin. Se, että tuntee hyvin ja on läheisessä kanssakäymisessä, ei tarkoita että pitäisi hyväksyä kaikki mitä naapurissa tapahtuu. Yhtä tärkeää on, että ei myöskään ylidramatisoida asioita.

Tärkeää on, että suomalaiset säilyttäisivät hyvän Venäjä-osaamisen, joka meillä on perinteisesti ollut korkeaa tasoa aina autonomian ajoista lähtien. Se pitää säilyttää myös turvallisuuspolitiikassa, ja se edellyttää kyllä toisen osapuolen kulttuurin tuntemista ja heidän kanssaan seurustelua. Kun tuntee paremmin toisen lähtökohdat, niin on helpompi myös sijoittaa uusia kommentteja ja tekemisiä vanhaan taustaan.

Suomen täytyy pitää kiinni siitä, että turvallisuusratkaisumme säilyvät meidän omissa käsissämme. Se ei tarkoita, että pitäisi pyrkiä huonoihin väleihin naapurin kanssa. Suomen ulkopolitiikan vanha ajattelu on edelleen voimassa, eli hyvät naapuruussuhteet on Suomen pyrkimys. Tähänkin presidentin viisas puheenvuoro elokuussa otti kantaa, hyvät naapuruussuhteet olivat siinä tärkeässä roolissa. ☺

VAHVA KEHO, ENERGISEMPI ELÄMÄ

JOGURTISSA
TUPLASTI
ENEMMÄN
PROTEIINIA.
VRT. TAVALLINEN JOGURTTI

UUSI VALIO PROfeel® ON LUONNOLLINEN JA TÄYTTÄVÄ PROTEIINIVÄLIPALA. SE TUKEE LIHASTESI KASVUA JA PITÄÄ SINUT VAHVANA JA ENERGISENÄ, KOSKA SIINÄ ON TAVALLISTA ENEMMÄN PROTEIINIA JA VAIN VÄHÄN HIILIHYDRAATTEJA. VALITSE TÄYTELÄINEN RAHKA, JOGURTTI TAI JUOMA.

Valio PROfeel® proteiinivälipalat: vanilja- ja mansikkarahka, vadelma-, mustikka-mansikka ja maustamaton jogurtti, mansikka-, kaakao- ja maitokahvijuoja.

VALIO.FI/PROFEEL

Henrik Wilén

Generalsekreterare för Pohjola-Norden

Artikkelin suomennos on luettavissa yhdistyksen internetsivuilla www.maanpuolustuskurssiyhdistys.fi

Norden är en större hemmaplan

Parallellt med att eurokrisen fördjupas tycks intresset för det nordiska samarbetet väcka större intresse än på länge. Inte så att Norden skulle ses som ett alternativ till Europa, för det är det inte, men det finns alldeles tydligt en politisk efterfrågan på tätare nordisk gemenskap.

Ledande politiker talar igen om vikten av nordiskt samarbete, de nordiska länderna toppar internationella rankinglistor och Norden ses som en föregångsregion på många områden. Idag har stormakterna inget intresse av att lägga sig i den nordiska integrationen.

Allt detta bidrar till att debatten är livligare än på länge. Tidpunkten är också lämplig eftersom parlamentets samarbetsorgan Nordiska rådet fyller 60 år och Helsingforsavtalet, som reglerar det officiella nordiska samarbetet, fyller 50 år. Det ordnas seminarier och diskussionstillfällen runt om i Norden på alla nivåer. Nordiska rådets session hölls i månadsskiftet oktober-november i Helsingfors.

Det tilltagande samarbetet inom utrikes- och försvarspolitik har naturligtvis också bidragit till att Norden står starkt på den politiska agendan. Norden står inte längre bara för kultur, ekonomi och förvaltning, utan har också fått en försvarsdimension.

Central referensgrupp

I regeringen Katainens program står det att ”den nordiska välfärdsmodellen som grundar sig på en hög sysselsättningsgrad, en konkurrenskraftig ekonomi, service på jämlika grunder och omsorg har visat sig vara det bästa samhällssystemet.”

I sin programförklaring lyfter regeringen fram den nordiska gemenskapen och modellen som ett föredöme och betonar att

de nordiska länderna traditionellt är den centrala referensgruppen för Finland. Bland de naturliga samsamarbetsområden som bör utvecklas kraftigt räknar regeringen upp försvars-, vetenskaps- och innovationspolitiken samt miljö- och konsumentfrågor.

Den viktigaste politiska påverkningskanalen är självfallet EU, men det råder ingen motsättning mellan den nordiska gemenskapen och den europeiska unionen. Även om det är över ett halvt sekel sedan de stora nordiska frågorna som passfriheten (1952, 1958), den gemensamma arbetsmarknaden (1954) och konventionen om social trygghet (1955) löstes, finns det fortfarande mängder med så kallade gränshinder som försvårar rörligheten i Norden. De gamla avtalen och rekommendationerna fungerade i gårdagens värld, men dagens situation kräver en uppdatering av regelverket.

För näringslivet är Norden sedan länge en hemmamarknad och det skulle inte skada om

man också inom andra samhällsområden lyfter blicken och ser möjligheterna som en närmare integration erbjuder. Norden ska ses som en större hemmaplan.

Medborgarsamhällets betydelse

Och glöm inte att tanken på nordisk gemenskap kommer så att säga underifrån. Föreningarna Norden (Pohjola-Norden i Finland) har haft stor betydelse när det nordiska medborgarsamhället byggdes upp. Idag när nationalistiska strömningar är märkbara i hela Europa, inklusive de nordiska länderna, är det allt viktigare att lyfta fram ett demokratiskt, jämlikt, öppet och tolerant Norden.

Det är de nordiska folkens gemensamma värdegrund och historiska upplevelser som bildar basen för gemenskapen. På den basen har samarbetet byggts upp och Norden som region skulle inte vara så framgångsrik i alla tänkbara internationella mätningar utan just detta samarbete som skapat ett mervärde för alla länder.

Medborgarna ser gärna att de nordiska länderna samarbetar ännu mer. Pohjola-Norden, som är centralförbund för folkligt nordiskt samarbete, verkar bland annat för att öka rörligheten inom Norden och strävar efter att så många finländare som möjligt kommer i kontakt med det nordiska. Viktigast av allt är mötet mellan människor. Möten som sätter spår. Tekniken är ett nyttigt hjälpmedel, men kan inte ersätta den mänskliga kontakten.

Från tabu till aktivt samarbete

Det är intressant att försvarspolitik, som under kalla krigets dagar var tabu i nordiska sammanhang, numera är den förvaltningsgren som bedriver det mest aktiva nordiska samarbetet.

Det görs inte för grannens blå ögon skull, utan främst av själviska nationella skäl. Rätt utnyttjat spar försvarssamarbetet på ländernas knappa resurser. Mervärdet, eller den nordiska nyttan, är något man eftersträvar i allt samarbete.

Försvarsminister Carl Haglund (sfp) gjorde en välkommen markering när han i sina första intervjuer framhöll vikten av nordiskt försvarssamarbete. Och Haglund har möjlighet att lägga tyngd bakom orden eftersom han

under 2013 fungerar som ordförande för Nordic Defence Cooperation (Nordefco).

Haglund har i flera sammanhang poängterat att det nordiska försvarssamarbetet bara är ett komplement till det nationella försvaret, men att Finland naturligtvis ska vara aktivt så att landet är en attraktiv partner att samarbeta med.

Samarbete i olika hastigheter

Hur ser då framtiden ut? Det officiella nordiska samarbetets strukturer byggdes upp för decennier sedan och motsvarar inte till alla delar dagens och morgondagens krav. En möjlighet som kastats fram i diskussionen är att satsa extra mycket på de sektorer där det är lätt att finna gemensamma mål och där samarbetet är effektivt (försvarspolitik, miljö- och konsumentfrågor), medan man är passivare på områden där det inte finns så mycket gemensamt och inget större mervärde att hämta (till exempel jordbrukspolitik).

Samarbetet skulle alltså bedrivas i olika hastigheter och skulle inte heller kräva enhällighet av alla fem nordiska länder, utan de länder som har gemensamma intressen går vidare medan de andra förhåller sig passivare.

Eftersom Norden ändå går i otakt i centrala frågor som EU och Nato, är det pragmatiskt att utgå ifrån att ett nordiskt samarbete i olika hastigheter och med varierande partner är en möjlig och till och med eftersträvarvärd modell.

Heidi Kauppinen

Kirjoittaja työskentelee Puolustusministeriön puolustuspoliittisella osastolla

Pohjoismainen puolustusyhteistyö

Pohjoismainen puolustusyhteistyö on nyt poliittisesti kovassa nosteessa. Harvasta kysymyksestä vallitsee turvallisuus- ja puolustuspolitiikan saralla vastaavanlaista puolue-, hallinto- ja valtiorajoja ylittävää yhtenäisyyttä; pohjoismainen yhteistyö ja sen kehittäminen nähdään merkityksellisenä. Kaikki haluavat oman osansa NORDEFCO:sta, riippumatta siitä toimiiko puolustusministerinä Lontoossa, virkamiehenä Tukholmassa tai kenraalina Moskovassa.

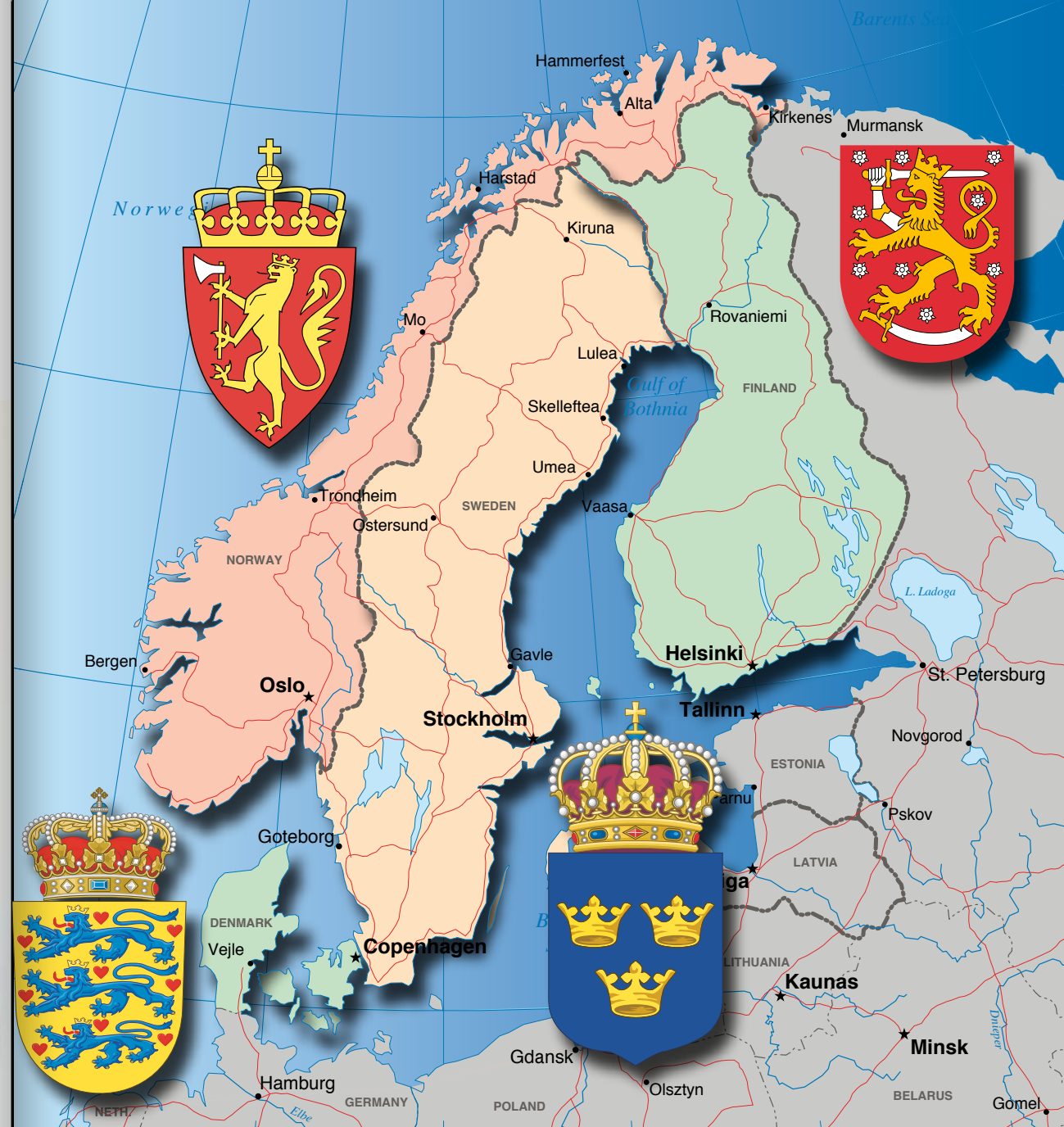
Mutta mistä pohjoismaisessa puolustusyhteistyössä oikein on kyse? Miksi yhteistyö herättää niin suurta mielenkiintoa kansallisesti ja kansainvälisesti ja mitä yhteistyöllä on todellisuudessa saavutettu? NORDEFCO perustettiin kolme vuotta sitten marraskuussa 2009, Suomen toimiessa pohjoismaisen puolustusyhteistyön puheenjohtajana. Silloin kriittisin kysymys kuului ”lentääkö NoRSu?”. Nyt kolme vuotta myöhemmin voidaan todeta, että NoRSu lentää – mutta miten pitkälle sen siivet kantavat?

Sinibareteista operatiivisiin suorituskykyihin

Pohjoismainen puolustusyhteistyö on kehittynyt viime vuosina merkittävästi. Yhteistyöllä on pitkät perinteet, jotka ulottuvat 1960-luvun YK:n rauhanturvayhteistyöhön. Yhteistyö on sittemmin sekä laajentunut että syventynyt asteittain. Tiiviimpi puolustusmateriaaliyhteistyö pohjoismaiden kesken aloitettiin vuonna 1994 NORDAC:in (Nordic Armaments Cooperation) perustamisen myötä ja tiiviimpi yhteistyö kriisinhallinnassa ja kriisinhallintakoulutuksessa saavutettiin, kun NORDCAPS (Nordic Coordinated Arrangement for Military Peace Support) perustettiin 1997.

Pohja tämän päivän pohjoismaiselle puolustusyhteistyölle luotiin 2007, jolloin Ruotsin, Norjan ja Suomen puolustusvoimien komentajien Håkan Syrénin, Sverre Diesenin ja Juhani Kaskealan aloitteesta laadittiin laaja selvitys mahdollisuuksista tiivistää puolustusyhteistyötä maiden välillä. Myös Tanska liittyi aloitteeseen seuraavana vuonna. Selvityksen pohjalta laadittiin niin kutsuttu NORDSUP-raportti (Nordic Supportive Defence Structures), jossa esitettiin yhteensä noin 140 mahdollista pohjoismaiden puolustusvoimien välistä yhteistyöaluetta. Raportin johtajatuksena oli, että

yhteistyön kautta kyettäisiin lisäämään mahdollisuuksia ylläpitää tasapaino puolustusvoimien tehtävien, budjettien sekä operatiivisten suorituskykyjen välillä, samalla varmistaen kansallinen toimintavapaus ja päätöksentekos kansallisiin sotilaallisiin suorituskykyihin liittyen.

NORDEFCO:n perustamisen myötä kolme erillistä pohjoismaisen puolustusyhteistyön raidetta yhdistettiin yhden yhtenäisen johtorakenteen ja yhden nimen alle, mikä lisäsi

yhteistyön johdonmukaisuutta ja kokonaispainoarvoa. Samalla puolustusvoimien yhteistyö nostettiin kokonaan uudelle tasolle noin sadan pohjoismaisen työryhmän sekä pohjoismaisiin pääkaupunkeihin sijoitettujen ns. pohjoismaisten koordinaatio- ja yhteistyötoimistojen perustamisen myötä. Tällä hetkellä yhteistyö kattaa noin 75 erillistä työryhmää sekä seuraavat osa-alueet: puolustuspolitiikka, strateginen kehittäminen, suorituskyvyt, henkilöstö ja koulutus, harjoitukset ja operaatiot.

Olosuhteet tiivistyvän yhteistyön takana

Vuodesta 2009 tuli pohjoismaisen puolustusyhteistyön merkkipaaluvuosi kahdesta syystä. Norjan entinen pääministeri Torvald Stoltenberg julkaisi 13-kohtaisen raporttinsa yhteistyön tiivistämiseksi pohjoismaiden kesken ulko- ja turvallisuuspolitiikan alalla ja pohjoismainen puolustusyhteistyö saatettiin yhden yhtenäisen rakenteen alle nimeltä NORDEFECO (Nordic Defence Cooperation). Moni Stoltenbergin raportin esityksistä miellettiin raportin julkaisemisajankohtana todella etäiseksi ja jopa epärealistiseksi. Tämä arvio päti erityisesti esityksiin pohjoismaisesta solidaarisuusjulistuksesta sekä pohjoismaiden laajemmasta osallistumisesta Islannin ilmatilan valvomiseen. Tänä ensimmäinen ehdotus on jo toteutunut ja toinen on parasta aikaa toteutumassa.

Stoltenbergin raportti ja NORDEFECO:n perustaminen aurasivat monella tapaa tietä avoimelle ja laajalle keskustelulle pohjoismaisen puolustusyhteistyön mahdollisuuksista, esittelemällä pohjoismaista puolustusyhteistyötä uskottavana ja kannatettavana vaihtoehtona sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Tämä asennemuutos on itsessään merkittävä. Aito, konkreettinen ja syvä pohjoismainen puolustusyhteistyö mielletään nyt realistiseksi vaihtoehdoksi ensimmäistä kertaa moneen sataan vuoteen. Pohjoismaat eivät onnistuneet, useista yrityksistä huolimatta, löytämään yhtenäistä poliittista linjaa kahden maailmansodan aikana. Läpi kylmän sodan pohjoismainen puolustuspoliittinen yhteistyö oli käytännössä tabuksi julistettua ja edes ajatustasolla täysin mahdotonta. Kaiken kukkuraksi voidaan historiantekijöiden perusteella todeta, että Tanska ja Ruotsi, omina suurvaltavuosinaan 1500 – 1700-luvuilla, ovat koko maailmanhistoriassa todennäköisesti ne kaksi maata, jotka ovat sotineet keskenään eniten ja joiden tuona aikana siten katsottiin, varsin perustellusti, olevan toistensa perivihollisia.

Näistä historiallisista tekijöistä riippumatta, mutta osittain myös niiden vuoksi, Pohjoismailla on paljon yhteistä. Olemme ryhmä pieniä valtioita maantieteellisesti etäisessä Euroopan kolkassa, joka rajoittuu strategisesti tärkeisiin arktisiin alueisiin pohjoisessa sekä vaikeasti ennalta arvattavaan suurvaltaan

idässä. Pohjoismailla on vahvat historialliset, kulttuuriset sekä kielelliset siteet, jotka perustuvat siihen tosiasiaan, että Pohjoismaat olivat monen sadan vuoden ajan osana samoja valtiomuodostelmia. Pohjoismaiden yhteiskunnat on rakennettu samankaltaiselle arvopohjalle ja niitä ohjaavat samankaltaiset, demokratiaan ja oikeusvaltioon, perustuvat peruseriaatteen. Naapurimaina Pohjoismaat kohtaavat toiminnassaan saman lähialueen ja turvallisuusympäristön sen kaikkine etuineen ja haasteineen. Myös Pohjoismaiden puolustusvoimien tehtävät ja toimintakulttuuri ovat samankaltaiset.

Mutta Pohjoismaat ovat myös monella tapaa erilaiset. Olemme valinneet erilaiset puolustusratkaisut, erilaiset jäsenyydet kansainvälisissä turvallisuus- ja puolustuspoliittisissa yhteistyöjärjestöissä ja liitoissa ja tämän myötä myös poliittisissa painopisteissämme sekä meihin kohdistuvissa velvoitteissa on eroja. Suomi ja Ruotsi ovat jäseniä EU:ssa, mutta eivät Natossa. Norja on Naton jäsen, mutta pysyttelee EU:n ulkopuolella. Tanska on sekä Naton että EU:n jäsen, mutta ei osallistu EU:n turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen yhteistyöhön. Islanti on Naton jäsen, mutta maalla ei ole omia puolustusvoimia. Suomen alueellinen puolustusratkaisu edustaa pohjoismaisen puolustuskirjon toista ääripäätä, Tanskan syvään kansainväliseen yhteistyöhön perustuva puolustusratkaisu, jonka puitteissa puolustusvoimia käytetään aktiivisesti osana Tanskan ulkopoliittikkaa edustaa toista.

Edellä esitettyjen seikkojen pohjalta nousee oikeutetusti kysymys siitä, mitkä ovat ne tekijät ja olosuhteet, jotka tekevät Pohjoismaiden välisen puolustusyhteistyön mahdolliseksi, kannatettavaksi ja realistiseksi vaihtoehdoksi tänä päivänä? Yhtenäisyyksistä ja eroista riippumatta on selvää, että kaikki Pohjoismaat ovat 2010-luvulla löytäneet itsensä isojen yhteisten puolustuspoliittisten haasteiden ja saman mahdollittoman yhtälön edessä: moniulotteinen uhkakuva, kasvavat kustannukset ja pienenevät resurssit. Tässä tilanteessa hyvän ja toimivan kansainvälisen yhteistyön tärkeys saa kokonaan uuden merkityksen. Turvallisuusympäristön nopeat muutokset ja monimuotoiset haasteet ovat jokapäiväisiä realiteetteja. Yhteistyö on ainoa tapa kehittää ja ylläpitää riittäviä ja ajantasaisia suorituskykyjä.

Toiseksi, on osoittautunut haasteelliseksi löytää yhtenäinen linja perinteisten yhteistyöjärjestöjen, EU:n ja Naton puitteissa. Talouskriisi on osaltaan vaikuttanut kykenemättömyyteen löytää yhtenäinen poliittinen linja transatlanttisessa ja eurooppalaisessa perspektiivissä, mutta hajaannus eri intressien ja poliittisten päämäärien välillä ulottuu tätä syvemmälle. Tämä on nähtävissä muun muassa kykenemättömyydessä luoda yhteisiä suorituskykyjä, tasaisempaa vastuunkantoa tai sopia yhtenäisestä toimintalinjasta suurten kansainvälisten kriisien edessä, kuten esimerkiksi Libyan tapaus jälleen osoitti. Joissakin tapauksissa onkin osoittautunut helpommaksi edistää tiettyjä kysymyksiä pienemmissä alueellisissa yhteistyöfoorumeissa. Pienemmät yhteistyöfoorumit täydentävät suurempien puitteissa tehtävää yhteistyötä ja mahdollistavat etenemistä kohti konkreettisia tuloksia silloinkin, kun kaikkia EU- tai Naton jäsenmaita ei kyetä saamaan tietyn aloitteen tai hankkeen taakse. Pohjoismaat jakavat pieninä pohjoiseurooppalaisina valtioina monta intressiä, jolloin yhteistyö juuri Pohjoismaiden kesken on moneen otteeseen sekä loogista että tuloksellista.

Kolmanneksi, Pohjoismaiden välittömässä turvallisuusympäristössä on viime vuosien aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka myös osaltaan puhuvat tiiviimmän pohjoismaisen yhteistyön puolesta. Yksi tällainen merkittävä muutos on viimeisten 10 vuoden aikana jatkuvassa kasvussa oleva toiminta arktisilla alueilla. Arktisen alueen taloudellisesti ja sotilasstrategisesti kasvava merkitys tulee jälleen kerran asettamaan alueen geopoliittisten intressien keskiöön. Tällä kehityksellä tulee olemaan myös väistämätöntä vaikutusta Pohjoismaihin.

Neljänneksi, samalla kun Pohjoismaiden lähialueet ovat saaneet yhä suuremman strategisen merkityksen globaalissa mittakaavassa, on myös tapahtunut muutoksia kansainvälisen järjestelmän suhteellisissa voimatasapainossa. Venäjän, Kiinan, Intian ja Brasilian poliittinen ja sotilaallinen merkitys on jatkuvasti kasvanut suhteessa Yhdysvaltoihin. Tämä yhdistettynä Yhdysvaltojen kiinnostuksen painopisteen siirtymiseen Euroopasta Aasiaan ja Tyynellemerelle sekä Yhdysvaltain odotuksiin tasaisemmasta

vastuunkannosta, luo tilanteen, jossa pienten eurooppalaisten valtioiden on kyettävä erottumaan uskottavina ja luotettavina yhteistyökumppaneina, jotka omaavat kyvyn ylläpitää käyttökelpoisia ja olennaisia suorituskykyjä. Yhdessä Pohjoismaat ovat merkityksellisempiä kuin osiensa summa ja näin ollen mailla on myös paremmat mahdollisuudet vaikuttaa ja edistää omia intressejään kansainvälisellä areenalla.

Tämä moniulotteinen tausta avaa ainutlaatuisen mahdollisuuksien ikkunan syvemmälle pohjoismaiselle puolustusyhteistyölle ja luo pohjan sille laajalle poliittiselle ja sotilaalliselle tuelle, jota on havaittavissa kaikissa Pohjoismaissa tänään.

Monesta pienestä purosta...

Pohjoismaiselle puolustusyhteistyölle on näin ollen olemassa, edellä kuvatun mukaisesti, selkeä tilaus ja tarve. Mutta miten NORDEFECO toimii ja millaisia tuloksia yhteistyöllä on saavutettu viimeisten vuosien aikana?

NORDEFECO on yhteistyörakenne, joka koostuu sekä poliittisella että sotilaallisella tasolla toimivasta, joustavasta yhdistelmästä asiantuntijoita ja päätöksentekijöitä Pohjoismaiden puolustushallinnoista. Päivittäinen pääesikuntien välinen yhteistyö kattaa tällä hetkellä viisi osa-alueita: strateginen kehittäminen, suorituskyvyt, henkilöstö ja koulutus, harjoitukset ja operaatiot. Yhteistyön suurimpia etuja on mahdollisuus joustavuuteen. Kaikkien Pohjoismaiden ei tarvitse osallistua täysmääräisesti kaikkiin projekteihin, vaan jokainen maa osallistuu haluamiinsa yhteistyöprojekteihin sen mukaan ja siinä laajuudessa, minkä se arvioi tuovan aitoa lisäarvoa. Käytännössä yhteistyötä tehdään monesti kahden tai kolmen pohjoismaan kesken. Samalla osa yhteistyöstä toteutetaan myös EU:n, Naton tai YK:n puitteissa. Hyvä esimerkki tästä on niin kutsuttu ”NORDIC+” kriisinhallintayhteistyö Naton ISAF-operaatioissa Afganistanissa sekä yhteistyö Euroopan unionin pohjoismaisessa taisteluosastossa.

Monta konkreettista tulosta on jo saavutettu erityisesti logistiikan sekä koulutus- ja harjoitustoiminnan saralla. Monikansallinen yhteistyö vie kuitenkin aina aikaa, myös NORDEFECO:n kaltaisten pienten ja

dynaamisten yhteistyöfoorumien piirissä. Tämä koskee erityisesti monikansallista suorituskyky-yhteistyötä, jossa on hyväksyttävä että nopeasti ja hitaammin saavutettavat kansalliset hyödyt ja intressit eivät aina kulje käsi kädessä. Aika ajoin on tingittävä kansallisesta lyhyen tähtäimen edusta voidakseen saavuttaa suuremman yhteisen hyödyn pidemmällä aikavälillä. Pohjoismaisen puolustusyhteistyön tavoitteena on täydentää kansallisia puolustusratkaisuja ja saavuttaa kustannustehokkuutta sekä operatiivista lisäarvoa. Näin ollen on myös tärkeää oivaltaa, että lisäarvo voidaan saavuttaa muutoinkin kuin suurten ja monimutkaisten yhteistyöprojektien kautta. Yhteistyön perusajatuksena on maksimaalisten synergiaetujen luominen; toisin sanoen enemmän tuloksia samalla panostuksella. Tämä on saavutettavissa myös pienimuotoisempien yhteistyöprojektien kautta. Konkreettisia esimerkkejä pohjoismaisen puolustusyhteistyön puitteissa saavutetuista tuloksista ovat muun muassa:

- Improvisoituja räjähteitä (C-IED) koskeva yhteistoiminta (koulutus, tiedonvaihto ja yhteistyö Afganistanin operaatiossa)
- Erikoisjoukkojen yhteistyö
- Ilmavoimien rajat ylittävä harjoitustoiminta (over-border) pohjoisella alueella
- Maavoimien ilmatorjunnan ja tykistön harjoitustoiminta (ml. ammunnat)
- Ylijäämämateriaaliyhteistyö (mm. MAAV BV-206 ja MTLB hankinnat)
- Merivoimien miinantorjuntatiedonvaihto ja yhteisharjoitukset
- Yhteispohjoismainen harjoitussuunnitelma (CJNEP)
- Yhteispohjoismainen Center for Gender (Tukholman osaamiskeskus)
- Strategisten kuljetusten ja huoltotoimintojen yhdistäminen Afganistanin operaatiossa
- Combat Camera (CC) yhteistyö (toimintatavat, yhteiskäyttö)
- Merivoimien sukeltajayhteistyö
- Kriisinhallintaveteraaniyhteistyö
- Tutkimusraportteja (mm. Strategisen suunnittelun menetelmien vertailu, CBRN-torjunnan trendit, Raportti hankintakäytäntöjen yhdistämisestä)
- Suorituskykyjä, kuten NH-90, NASAMS, ARCHER-tykistöjärjestelmä (SWE – NOR)

Useimmat tähän asti saavutetuista tuloksista on löydettävissä tukitoimintojen piiristä, mutta yhteistyötä kehitetään koko ajan kattamaan myös operatiivisempia yhteistyöalueita. Yksi esimerkki tästä on äskettäin loppuunsaatettu selvitys tiiviimmästä pohjoismaisesta yhteistyöstä taktisessa ilmakuljetuksessa. Selvityksessä identifioidaan mahdollisuus perustaa yhteinen pohjoismainen taktisen ilmakuljetuskyvyinkonepooli sekä tiivistää yhteistyötä koulutuksen ja huollon osalta. Yhteistyöprojekti on myös hyvä esimerkki NORDEF:n joustavuudesta. Yhteistyö tulee olemaan syvintä Tanskan ja Norjan välillä, jotka operoivat samaa lentokonemallia (Hercules C-130 J), mutta se tulee samalla olemaan eri laajuuksissa avointa myös Suomelle ja Ruotsille, jotka operoivat osittain tai kokonaan eri lentokonemalleja. Lisäksi se on avoinna myös Islannille, jolta puuttuu kokonaan oma taktinen ilmakuljetuskyky.

Yksi parhaimmista esimerkeistä pohjoismaisesta yhteistyöstä, joka luo konkreettista päivittäistä lisäarvoa osallistujamaiden puolustusvoimille, on säännöllinen rajat ylittävä harjoitusyhteistyö Suomen, Ruotsin ja Norjan ilmavoimien välillä. Yhteisharjoitusten etuna on niiden kustannustehokkuus, joka saavutetaan jokaisen maan voidessa nauttia suuremman harjoituksen tuomista hyödyistä ilman lisäkustannuksia. Samalla ilmavoimien yhteistoimintakyky paranee usean maan harjoittellessa yhdessä.

Miten pitkälle siivet kantavat?

Pohjoismaisen puolustusyhteistyön kautta on siis jo nyt saavutettu konkreettista tulosta. Samalla odotukset yhä monipuolisemmasta ja syvemmästä yhteistyöstä sekä yhä useammista ja paremmista tuloksista kasvavat. Vallitseva tilanne, jossa yhä suuremmat odotukset kohtaavat vahvan poliittisen tuen, avaa mahdollisuuksien ikkunan perusteelliselle keskustelulle pohjoismaisen yhteistyön tulevaisuudesta. Tärkeimmät Pohjoismaiden tänä päivänä kohtaamat kysymykset koskevat yhteistyön kehittämistä, mahdollisuuksia ja sen mahdollisia rajoja pitkällä aikavälillä. Useimmat tukevat ajatusta syvemmästä pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä, mutta huomattavasti harvempi osaa varmuudella sanoa miten ja kuinka syvälle yhteistyötä tulisi kehittää.

Vuonna 2011 toteutunut pohjoismainen solidaarisuusjulistus oli yksi Torvald Stoltenbergin esittämistä 13 ehdotuksesta. On kuitenkin edelleen epäselvää mitä tämä julistus käytännössä tarkoittaisi esimerkiksi tilanteessa, jossa yksi Pohjoismaa joutuisi sotilaallisen hyökkäyksen kohteeksi. Kysymys on silti yhtä tärkeä, kuin se on vaikeakin. Pohjimmiltaan kyse on luottamuksesta ja siitä miten syvää tämä yhteistyön ensimmäinen ja tärkein kulmakivi on. Luottamusta punnitaan mahdollisissa tulevisia päätöksissä operatiivisen yhteistyön lisäämisestä ja mahdollisten yhteisten suorituskykyjen kehittämisestä. Solidaarisuus, sen tarkoitus ja käytännön ilmentymät tulevat näin ollen varmasti olemaan pohdinnan keskiössä pohjoismaista puolustusyhteistyötä kehittäessä.

Pohjoismaisen solidaarisuuden ja pohjoismaisen syvenevän turvallisuus- ja puolustusyhteistyön yksi ilmentymä on Suomen ja Ruotsin päätös ilmoittaa halukkuudestaan osallistua

Islannin ilmatilan valvomiseen. Päätös on tärkeä. Se syventää merkittäväällä tavalla pohjoismaista puolustusyhteistyötä ja antaa tärkeän signaalin Pohjoismaiden kyvystä ja tahdosta kantaa vastuuta toistensa ja lähialueensa turvallisuudesta. Se syventää myös Suomen ja Ruotsin jo erinomaista yhteistyötä Naton kanssa ja vie kumppanuusyhteistyön uudelle tasolle. Lisäksi, Pohjoismaiden yhteinen vastuunkanto Islannissa osoittaa, että Pohjoismaat ovat kykeneviä, luotettavia ja varteenotettavia yhteistyökumppaneita myös laajemmassa kansainvälisessä mittakaavassa.

Suomi toimii NORDEF:n puheenjohtajana vuoden 2013. Puheenjohtajan ominaisuudessa Suomella on mahdollisuus aktiivisen ja ennakoivan politiikan kautta kehittää pohjoismaista puolustusyhteistyötä edelleen ja edesauttaa konkreettisten, arvokkaiden ja puolustuskykyämme vahvistavien tulosten saavuttamista nyt ja tulevaisuudessa. ☺

Oskari Eronen

Manager, CMI:n R&D-yksikkö

Euro ja turvallisuuspolitiikka

Elinkeinoelämän valtuuskunta julkaisi 20. syyskuuta toimitusjohtajansa Vesa Vihriälän analyysin eurokriisistä ja unionin toimintamahdollisuuksista. Raportin mukaan edessä on neljä vaihtoehtoa: talousliiton rajattu tiivistäminen, laaja-alainen ja suunnitelmallinen integraation syventäminen, hallitsematon hajoaminen tai hallitsematon hätäintegraatio. Pääministeri Jyrki Katainen kehui raporttia parhaaksi Suomessa aiheesta kirjoitetuksi.

Voisi olettaa, että Suomelle ominainen linja on hallittu, mutta vastuultaan rajattu integraatio. Entä jos kehitys ei menekään toiveiden mukaan? Millaisia vaikutuksia muilla kolmella vaihtoehdolla olisi paitsi eurolle ja bkt:lle, myös laajemmin eurooppalaiselle poliittiselle yhteistyölle ja EU-projektille kokonaisuutena? Näiden kysymysten käsittelyyn on jäänyt toistaiseksi yllättävän vähän energiaa, vaikka pöytälaatikkosuunnitelmista onkin puhuttu.

Erityisen niukasti on julkisuudessa arvioitu eurokriisin vaikutuksia unionin yhteiselle ulko- ja turvallisuuspolitiikalle ja sitä myötä Suomen kansainväliselle asemalle. Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta julkaisi kylläkin huhtikuussa mietinnön (3/2012) EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan suunnasta ja vaikuttavuudesta. Valiokunta arvioi EU:n toiminnan heikenneen Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen ja näkee yhteisvastuun ja luottamuksen huvenneen talouskriisin myötä. Kriittinen mietintö ei ole saanut huomiota julkisuudessa.

Kirjoittaja työskentelee kehittämistehtävissä Crisis Management Initiative (CMI) -järjestössä. Hän on aiemmin toiminut neuvonantajana ulkoasiainministeriön poliittisella osastolla sekä kriisinhallinnan tutkimus- ja kehittämistehtävissä puolustusvoimissa ja Kriisinhallintakeskuksessa (CMC). Vuosina 2006–2007 hän palveli poliittisena neuvonantajana ISAF-operaatioissa Pohjois-Afganistanissa.

Toisenlainen keskustelutilanne vallitsi talous- ja rahaliittoon mentäessä. Silloin valtiojohton ja muiden johtavien piirien kannanotoissa korostettiin myös talous- ja rahaliitto EMU:n turvallisuuspoliittista merkitystä Suomelle.

Integraatio Suomen valintana 1992-

Suomen kansainvälinen turvallisuuspoliittinen päävalinta on viimeiset kaksi vuosikymmentä ollut EU. Tärkein tavoitteemme on ollut vahva, toimintakykyinen ja uskottava unioni, jossa vallitsee tunne keskinäisestä luottamuksesta, solidaarisuudesta ja yhteisvastuusta. Valinta on Suomelle ja pienelle maalle ylipäätään tyypillinen: tärkeää on yhteisten pelisääntöjen

ja toimintatapojen rakentaminen. Suomi on siis tavoitellut yhteisten rakenteiden kautta eurooppalaista ”institutionaalista valtaa”.

Suomi onkin ollut usein kuullun polkupyörävertauksen määrätietoisimpia vaalijoita: ”EU on kuin polkupyörä – sillä pitää ajaa eteenpäin, jotta se pysyy pystyssä”, kuuluu vanha viisaus. Suomelle liike on ollut itsessään tavoite. Olemme tukeneet järjestelmällisesti toimia integraation syventämiseksi, myös kaikkia yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan askeleita. Suomi on tunnetusti halunnut päästä kaikkiin ytimiin ja A-luokan ryhmiin. Brysselin instituutioiden keskinäisessä pelissä on tuettu komissiota, jonka vahva rooli on paitsi ”pienen maan etu”, myös tae käytännön pienten askelten integraation jatkuvuudesta.

Polkupyörävertauksen vähemmän käsitellynä ulottuvuutena on ollut kysymys siitä, mihin polkeminen vie. Suomen turvallisuuspoliittisten ratkaisujen kannalta EU:n yhteinen puolustus on ollut se vähiten hankala horisontissa siintävä vaihtoehto. Suomen politiikan henkinä pontimena on toiminut kokemus jäämisestä yksin, suurten väliin. Ryhmittymien ja etupiirien Eurooppa on muodostanut Suomelle vaaratekijän aina Napoleonin ajoista asti.

Kansallisesti edullisten instituutioiden vahvistamisen ohella Suomi on hakenut aktiivista poliittista ja diplomaattista profiilia EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Suomella onkin ollut merkittävä rooli yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan pystyttämisessä. Suomen puheenjohtajuuskaudella 1999 tehtiin keskeiset huippukokouspäätökset, joissa linjattiin yhteisen politiikan rakenteita ja tavoitetasoa. Kenraali Gustav Hägglund palveli EU:n sotilaskomitean ensimmäisenä puheenjohtajana 2001–2004. Siviilikriisinhallinnassa Suomi on ollut tienraivaaja sekä poliittisella tasolla että operatiivisissa valmiuksissa. Tällaisilla aloitteilla ja yhteisöteoilla voidaan katsoa Suomen pyrkineen osoittamaan omaa kyvykkyyttään ja yhteistyöhaluaan, ja siten lisäämään ”tuotteista” tai ”luovaa valtaansa” EU:ssa.

Suomen EU-politiikka toimi varsin hyvin aiemmin vallinneissa suotuisissa olosuhteissa. Nyt unioniin on syntymässä entistä vahvempia jakolinjoja, jotka haastavat sekä unionin poliittisen toimintakyvyn että Suomen perinteisen kalkyylin.

Uusia jakolinjoja

Norjan Nobel-komitea arvioi EU:n olleen erityisen onnistunut rauhanprojekti toisen maailmansodan jälkeisessä Euroopassa. Unioni oli myös tärkein kansainvälinen instrumentti kylmän sodan jälkeisen siirtymän hallitsemisessa Keski- ja Itä-Euroopassa. Nykyisissä kriisioloissa joudutaan kysymään, mikä järjestely tulevaisuudessa tukee parhaiten poliittista, taloudellista ja turvallisuuden vakautta Euroopassa.

Ulkoministeri Erkki Tuomioja totesi elokuisessa suurlähettiläspäivien puheessa, että EU on ”eksistentiaaliseksi luonnehdittavassa kriisissä”. Keskeinen kysymys onkin, siirtyvätkö talouspolitiikan ongelmat pitkittyessään myös muuhun yhteiseen politiikkaan ja rakenteisiin. Siirtyykö tauti taloudesta turvallisuuteen? Tällaista riskiä on pidettävä mahdollisena jos Euroopan maiden välinen luottamus ja tunne yhteisistä intresseistä rapautuvat. Loputon odottelu talouskuilun partaalla on omiaan syömään vaivalla koottua yhteistä poliittista pääomaa.

Kyse ei välttämättä ole yksiviivaisesta eteläpohjoinen jaosta. Talouspolitiikan perusteella on nähtävissä kolme pääryhmittymää. Eteläinen Eurooppa, tai ”Välimeren euron” alue, on valmis joustavuuteen Lissabonin sopimuksen tulkinnassa, laajaan yhteisvastuuseen ja suositaa elvyttävää talouspolitiikkaa. Saksan johtama ”pohjoisen euron” alue vaatii tiukempaa talouskuria ja haluaa pitää kiinni aiemmista sopimustulkinnosta. Tiukan talouden vartijoihin kuuluvat myös Suomi, Alankomaat ja Viro. ”Liberaalin pohjoisen mallin” ryhmä painottaa omaa reagointikykyä ja on jäänyt euron ulkopuolelle. Siihen kuuluvat Britannian ohella Ruotsi, Tanska ja Norja.

Useat pienet ja keskikokoiset maat euron sisä- ja ulkopuolella tasapainoilevat näiden ryhmien välillä. Samassa tilanteessa on tavallaan myös Ranska. Se joutuu Francois Hollandenkin johdolla lisäämään sisäistä talouskuria yrittäen samalla kuitenkin pitää asemansa Välimeren kulttuuriperintöön nojaavan Euroopan idean puhemiehenä.

Talousoutoisoinnista tutuilla päälinjauksilla on merkitystä myös muulle poliittiselle yhteistyölle Euroopassa. On tärkeää pohtia millaisia vaikutuksia talousvetoisella ryhmittymisellä voi jatkossa olla Euroopan turvallisuusrakentamiseen.

teille ja EU:n yhteiselle ulko- ja turvallisuuspolitiikalle. Herkässä tilanteessa tuloksena voi olla joko nopeastikin tiivistyvän tai purkautuvan integraation polku.

Mitkä olisivat sellaisia edessä siintäviä kipu-kysymyksiä, jotka voisivat nykyoloissa hajottaa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan yhtenäisyyttä? Laajetessaan alueelliseksi Syyrian kriisi voisi olla paitsi turvallisuusuhka myös poliittinen miina. Mutta niin kauan kuin konflikti rajoittuu yhden maan alueelle, ei siitä ole passiivisen linjan valinneelle EU:lle poliittista haittaa. Tämä nähtiin jo aiemmin Libyan kohdalla: kyvytön on harmiton. Iranin tilanteen kriisiytyessä skenaario on pitkälti samanlainen. EU tulee näyttämään lähinnä hajanaiselta ja haluttomalta eikä siis kovin relevantilta toimijalta.

Hankalampi kriisi voisi sen sijaan pidemmällä aikavälillä syntyä Venäjään ja mahdollisesti energiaturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Lähtökohdat ovat hankalat, koska EU:lla ei ole todellista yhtenäistä Venäjä-poliittikkaa. On mielenkiintoista, ettei Venäjä ole käyttänyt EU:n nopeasti kehkeytynyttä sisäistä kiistelyä hyödykseen – tapa, josta sitä on aiemmin 2000-luvulla kritisoitu. Ilmeisesti hajotavan toiminnan riskit ovat Venäjälle itselleen nyt liian suuret. EU on sen päävientimarkkina ja raaka-aineiden markkinahinnat ovat riippuvaisia talouden elpymisestä lähivuosina. Venäjällä on myös selvästi heikompi kyky luoda tulevan taloudellisen vaikutusvallan välineitä kuin Kiinalla, joka pystyy käyttämään länsimaiden infrastruktuurin ja teollisuuden alennusmyynnin hyväkseen. Suomen kannalta on toki aina helpompaa olla Venäjän kanssa eri mieltä kaukaisista kuin lähellä olevista kriiseistä.

Vai lisää integraatiota?

Yllä hahmoteltiin eräitä mahdollisia kehityskulkuja yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan hajaantumiselle. Talouskriisin ja -politiikan pohjalta Suomessa onkin viime aikoina totuttu viljelemään erilaisia ero- ja hajaantumisskenaarioita. Kansallista keskustelua seuraamalla syntyy kuva, että ilmapiiri olisi sama monissa muissakin maissa. Näin ei välttämättä ole. Eurooppa-projektiin on uhrattu niin paljon poliittisia ja taloudellisia panoksia, että korkojen maksun lisäksi osalla porukasta voi olla myös valmiutta korottaa osakepääomaa eli investoida

lisäintegraatioon.

Toistaiseksi (lokakuussa 2012) todellisten isojen aloitteiden tekijöitä ei ole rohjennut ilmestyä. Mielenkiintoinen on kuitenkin 11 maan ulkoministereistä koostuvan ”Euroopan tulevaisuus” -ryhmän 17. syyskuuta julkaisema raportti, jossa hahmotellaan mahdollisuuksia poliittisen unionin vahvistamiseksi. Ryhmään ovat osallistuneet Benelux-maiden, Ranskan, Portugalin, Espanjan, Italian, Itävallan, Saksan, Puolan ja Tanskan ulkoministerit. He toteavat eurokriisin hoitamisen olevan tärkein prioriteetti, mutta korostavat samalla tarvetta yleisesti parantaa unionin toimintakykyä.

Ajatuspaperissa vaaditaan EU:n yhteisen ulkosuhdehallinnon ja turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistamista, muun muassa tukevoittamalla ulkosuhteista vastaavan korkean edustajan asemaa. Samalla ehdotetaan enemmistö päätösten laajentamista puolustuspolitiikkaan ja laajemmin institutionaalisten reformien jatkamista. Perussopimukseen voitaisiin tehdä muutoksia vahvalla määränemmistöllä (”superenemmistö”) ja erivauhtinen integraatio ja rakenneyhteistyö mahdollistettaisiin laajemmin. Samalla haluttaisiin nostaa Euroopan parlamentin roolia ja pohtia henkilövaaleja EU:n korkeimpien johtopaikkojen osalta. Yhtenä ehdotuksena tarjotaan komission puheenjohtajan ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan tehtävän yhdistämistä. Turvallisuuspolitiikassa pitkän tähtäimen päämääränä väläytellään mahdollisuutta yhteiseen puolustukseen.

Ulkoministereiden paperi ei tuo pöytään täysin uusia ideoita, mutta se on silti merkittävä keskusteluavaus. Päällimmäisenä pyrkimyksenä lienee osoittaa, että on olemassa tahtoa ja kiinnostusta pohtia unionin jatkokehitystä akuutteja talouskysymyksiä laajemmin. Toisaalta on huomattava, että paperi esitetään ministereiden henkilökohtaisena ulostulona, jonka yksityiskohdista ei tässä epävirallisessakaan ryhmässä ole yksimielisyyttä.

Viime kädessä EU:n poliittinen toimivuus ja yhteisen politiikan mahdollisuus ratkeavat Ranskan ja Saksan kesken. Britannialla taas on jatkossakin merkittävä rooli integraation rajoittimena ja reunaehtojen asettajana. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa todennäköisin skenaario onkin erivauhtinen integraatio, jossa eri maiden yhteenliittymät syventävät yhteis-

työtään tapauskohtaisesti tai kerroksittain. Lisabonin sopimus mahdollistaa tällaisen ”pysyvän rakenteellisen yhteistyön” puolustusallalla. Erivauhtisuus antaa mahdollisuuksia aloite- ja toimintakykyisille maille kokoon katsomatta. Saksan ja Ranskan rinnalla Puola ja Ruotsi ovat olleet viime aikoina aktiivisia yhteisen puolustuspolitiikan kehittäjiä.

Suomen linja muuttuvissa oloissa?

Viime ajat Suomi on tullut nähdyksi leimallisesti osana Saksan vetämää pohjoista euroaluetta. Toinen luontainen suunta on yhteistyö Pohjoismaiden välillä ja pohjoismaisen sillan kautta siteiden rakentaminen Britanniaan. Ranskan merkitys Suomen tavoitteiden edistämässä on nyt, niin kuin aiemminkin, jäänyt maamme sisäisessä keskustelussa vähäiselle huomiolle. Ranskalla on keskeinen asema EU:n turvallisuuspolitiikan moottorina. Suomi on monissa yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä päätenyt samoille linjoille Ranskan kanssa – viime vuosina muun muassa kysymyksessä EU:n pysyvän operaatioesikunnan perustamisesta.

Suomen kylmän sodan jälkeen harjoittaman ulkopoliittisen linjan pohjalta päätavoitteenamme lienee edelleen EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan vahvistaminen, tai ainakin sen pitäminen hengissä, ytimenä EU:n poliittisen yhtenäisyyden ja toimintakyvyn säilyttäminen. Suomen tulisi siksi huolehtia siitä, etteivät EU:n sisäiset valtanavat pääse pitkittyneen talouskriisin myötä erkanemaan liiaksi toisistaan. Suomen intressissä pitäisi olla Saksan, Ranskan ja Britannian sekä näiden ympärille kerääntyneiden ryhmittymien pitäminen riittävän lähellä toisiaan. Kaikkein

huolestuttavinta olisi repeämä EU:n poliittisessa ytimessä Saksan ja Ranskan välillä. Tällainen kehitys olisi kuitenkin hyvin yllättävää. Todennäköisempää on, että kaksikko hakee keskenään uusia ratkaisuja muita konsultoitamatta, kuten komissaari Olli Rehn tuoreessa kirjassaan kuvaa.

Tulevassa turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa on pystyttävä arvioimaan taloudellisen tilanteen vaikutuksia unionin ulkopoliittiseen toimintakykyyn ja tilanteessa vallitsevia riskejä. Analyysin paikka on myös Suomen tavoitteenasettelun ja toimintatavan kohdalla. Pidemmekö edelleen kiinni kansainvälisestä päätavoitteesta vahvistaa EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, ja onko käytännön toimintatapamme unionissa yhteensopiva tavoitteemme kanssa?

Olisi oltava tietoinen siitä, että talouspoliittisella linjanvedolla voi olla pidemmällä aikavälillä myös turvallisuuspoliittinen hintansa. Suomi on viime aikoina kokeillut itselleen harvinaisella tavalla ”pakottavan vallan” käyttöä EU:ssa nojaamalla päätöksenteon yksimielisyyssääntöihin. Pakottavan vallan käytöllä on kuitenkin rajansa – erityisesti pienelle maalle – ja sitä on viisasta käyttää säästeliäästi. Sen vastapainoksi kaivattaisiin pelintekoa Suomen perinteisillä vahvuuksilla: aloitteita, jotka edustavat aktiivista, keskustelevaa ja luovaa valtaa. Katseen voisi esimerkiksi kiinnittää ulkoasiainneuvostossa heinäkuussa esillä olleeseen suunnitelmaan käsitellä puolustuspolitiikkaa Eurooppa-neuvostossa loppuvuodesta 2013. Kotimaan poliittinen tilanne voi tosin vaikeuttaa innovatiivista esiintymistä ulospäin. Suomi ei osallistunut 11 maan ulkoministereiden paperiin.

EU-tavoitteiden rinnalla Suomen on mielekästä ja loogista laventaa turvallisuuspoliittista otettaan ja hakea erilaisia päällekkäisiäkin yhteistyökuvioita. Suurlähettiläspäivien puheessaan ulkoministeri Tuomioja huomioi laajasti pohjoismaisen yhteistyön ja korosti sen voivan toimia tuloksellisena mallina myös EU:n ja Naton kehittämistyölle, mukaan lukien sotilaallisten voimavarojen yhteiskäyttö ja jakaminen. Suomi osoittaa näin vahvistuvaa tukea vuonna 2009 julkaistun Stoltenbergin raportin hengelle ja ehdotuksille. Eniten keskustelua on herättänyt selvityksen alla oleva osallistuminen Islannin ilmatilan valvontaan kuuluvaan lento-toimintaan, josta Nato vastaa. Kuten Suomen, Ruotsin ja Norjan puolustusvoimien kommentat (HS 7.9.2012) arvioivat, on pohjoismaisessa sotilasyhteistyössä paljon mahdollisuuksia, vaikka konkreettisten tulosten kannalta ollaankin vielä alkumatkalla.

Pohjois-Euroopassa on useita muitakin mielenkiintoisia trendejä ja keskustelunaiheita pohdittavaksi. Ruotsi antoi vuonna 2008 yksipuolisen solidaarisuusjulistuksen, jonka mukaan se ei jää toimeettomaksi jos sen naapurimaa joutuu hyökkäyksen kohteeksi ja on valmis käyttämään myös sotilaallisia keinoja. Norja taas on jo pidempään hellinyt ajatusta yhteistyöstä arktisella alueella, joka on nousemassa nopeasti eri maiden poliittiselle agendalle kauppareitteihin ja luonnonvaroihin liittyvien taloudellisten mahdollisuuksien vuoksi.

Verkostoituvaa aikaa kuvaavat myös Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteinen säännöllinen turvallisuuspoliittinen keskustelu sekä Yhdysvaltojen ja Britannian kiinnostus tällaista alialueellista dialogia kohtaan. Puolustusministeri Stefan Wallinin vieraillessa toukokuussa Washingtonissa kiitti hänen isäntänsä Leon Panetta Suomea aktiivisesta roolista pohjoismaiden ja Baltian maiden (Nordic-Baltic) puolustusyhteistyössä. Samalla matkalla CSIS-tutkimuslaitoksessa pitämässään puheessa Wallin otti esille Suomen osallistumisen ”Pohjoiseen ryhmään”, johon kuuluvat Pohjoismaat, Baltian maat, Puola, Saksa, Alankomaat ja Britannia.

Wallinin puheen kantava teema oli kasvavien kustannusten ja vähenevien budjettien alleviivaama tarve kansainväliseen puolustusyhteistyöhön, joka tarkoittaa suorituskykyjen

yhteiskäyttöisyyden ja täydentävyyden kehittämistä. Puheessa painottuivat sopimuspohjaisten kansainvälisten järjestöjen jäsenyyksien sijaan erilaiset tapaus- ja teemakohtaiset yhteenliittymät, eli ”verkottunut puolustus”, kuten Puolustusministeriön strateginen suunnitelma linjaa.

Suomen turvallisuuspoliittista ympäristöä on parikymmentä vuotta totuttu kuvaamaan vakaaksi. EU:n poliittinen turbulenssi voi kuitenkin sekoittaa Suomen perinteiset laskelmat. Samalla pohjoismaisen yhteistyö on vahvistumassa ja muita yhteyksiä edistetään. Kyse on silti lyhyellä aikavälillä lähinnä keskustelufuorumista ja mahdolliset polut tiiviimpään yhteistyöhön ovat kovin keskeneräisiä. Mitä voisi esimerkiksi tarkoittaa Ruotsin solidaarisuusjulistuksen pohjalta syvenevä yhteistyö?

Natokaan ei ole suojassa uudelta dynamiikalta. Yhdysvaltain huomio ja resurssit siirtyvät Tyynenmeren alueelle ja Washington haluaa siirtää alueellista turvallisuusvastuuta eurooppalaisille, kuten ulkoasiainvaliokunta keväällä arvioi. Mietinnössä todetaan:

”Valiokunnan saaman selvityksen perusteella Suomen turvallisuuspoliittinen tilanne muuttuu, kun Yhdysvaltojen kiinnostus ja panostus Nato-yhteistyöhön ja Eurooppaan heikkenee seuraavien 5-10 vuoden aikana eikä EU arvioiden mukaan käytännössä kykene näin lyhyellä aikavälillä luomaan uskottavaa yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Valiokunta korostaa, että Suomen tulee omassa turvallisuuspolitiikassaan ottaa tämä kehityssuunta huomioon ja sisällyttää sitä koskevat arviot ja suunnitelmat seuraavaan turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen selontekoon.”

Valiokunnan analyysi on tärkeä keskustelunavaus, mutta sitä tulee täydentää jatkokysymyksillä. Miten kuvattuun tilanteeseen niveltäytyvät Venäjän puolustuspolitiikan ja suorituskykyjen kehitys, Yhdysvaltain rakentama Naton ohjuspuolustus sekä Etyj ja eurooppalainen asevalvonta?

Seuraavalta turvallisuus- ja puolustuspoliittiselta selonteolta odotetaan Suomen linjan määrittelyä varsin haastavassa risteyskohdassa sekä EU:n tulevaisuuden että lähialueiden turvallisuusympäristön kannalta. Selonteon lisäksi näistä kysymyksistä toivoisi nähtävän lisää analyttistä julkista keskustelua. ☺

Puolustusasiainneuvos Helena Partanen

Kirjoittaja toimii Puolustusministeriön puolustuspolitiikkayksikön johtajana

Maailma muuttuu – ja kriisinhallinta vastaavasti

Kansainvälisen yhteisön vakauttamistoimista Afganistanin, Afrikan ja Lähi-idän konflikteissa kerrotaan mediassa päivittäin. Suomen pitkä historia kriisinhallinnassa linkittää mielikuvamme tämän päivän suomalaissotilaista tukemassa Afganistanin turvallisuusviranomaisia tai suojaamassa maailman ruokaohjelman kuljetuksia Somaliann rannikkovesillä kolmenkymmenen vuoden takaisin kuviimme suomalaisista sinibareteista valvomassa osapuolten välisen tulitauon pitävyyttä. Muistissamme on kuva aseettomista sotilastarkkailijoista YK:n silminä ja korvina raportoimassa suoraan YK:n päämajaan New Yorkiin ja kuva suomalaisista joukoista sinisissä bareteissaan ja valkoisissa maastohenkilöautoissaan partioimassa aselepo- ja tulitaukolinjoja Suezilla, Siinailla, Kyproksella, Golanilla ja Kashmirissa.

Mikä on kriisinhallinnan todellisuus tänä päivänä? Miten kriisinhallinnalla voidaan tukea konfliktialueiden vakautta? Mitä kokonaisvaltainen kriisinhallinta käytännössä tarkoittaa? Ja mikä on Suomen rooli sotilaallisessa kriisinhallinnassa jatkossa?

Kylmän sodan päättymisen jälkeen YK:n turvallisuusneuvosto kykeni tekemään päätöksiä joukkojen lähettämisestä myös valtioiden sisäisiin konflikteihin. YK:n sinibaretit muuttuivat ”sinikypäriksi” ja operaatioiden toimeenpanijoiksi nousivat YK:n peruskirjan alkuperäisen tavoitteen mukaisesti YK:n ohella alueelliset järjestöt, eli käytännössä Nato, EU ja Afrikan unioni. Myös vakauttamis- ja jälleenrakennusoperaatioita käynnistettiin, ja niihin osallistui nyt sotilasjoukkojen ohella lukuisia siviili- ja kehitystoimijoita.

Meillä on ollut tapana luokitella Suomi kriisinhallinnan suurvallaksi; olihan joukkojemme määrä pitkään väkilukuumme

suhteutettuna suurin, ja absoluuttisestikin arvioituna joukkoja luovuttavien maiden kärjessä. Mutta onko henkilöstön määrä merkityksellinen? Tulisiko henkilöstön määrän ja kustannusten sijasta ennemminkin pyrkiä arvioimaan toiminnan vaikuttavuutta?

Osallistuminen kriisinhallintaan on osa aktiivista ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaamme. Tämä toistetaan säännöllisesti hallituksen kriisinhallintaa koskevissa linjauksissa ja eduskunnalle annettavissa selvityksissä ja selonteoissa. Tavoitteenamme on käyttää sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan keinoja kunkin kriisialueen ja operaation erityistarpeiden mukaisesti. Vaikuttavuuden

tehostamiseksi toimet pyritään koordinoimaan myös kehitys yhteistyön kanssa. Sillä vaikka sotilaallisen kriisinhallinnan, siviilikriisinhallinnan, kehitys yhteistyön ja humanitaarisen avun toimijoiden roolit ja vastuut ovat erilliset, ne ovat kiistatta toisiaan täydentävät.

Sotilaallisen kriisinhallinnan tehtävät tulisi lähtökohtaisesti toteuttaa ajallisesti rajattuna ajanjaksona turvallisuustilanteen vakauttamiseksi, samalla kun siviilitoimijoiden rooli kasvaa asteittain. Sotilaiden tehtävänä operaatioissa on turvallisuuden ylläpitäminen tai palauttaminen, humanitaarisen avustustoiminnan tukeminen ja siviiliväestön suojaaminen. Parantamalla turvallisuustilannetta sotilaallisin keinoin, edistetään siviilitoimijoiden ja maan hallinnon toimintaedellytyksiä.

Niihin konflikteihin, joihin kriisinhallinnalla vaikutetaan, ei ole sotilaallista ratkaisua. Ratkaisun avaimet ovat käytännössä konfliktin osapuolten hallussa ja kansainvälinen yhteisö voi vain tukea avainten löytymisessä.

Kriisinhallinnan muutos

Kriisinhallinnan toimintaympäristön muutosta kuvaa uhkien monimuotoistuminen ja monimutkaistuminen sekä niiden ennakoimattomuuden kasvu. Vastaavalla tavalla kuin maailmantalouden häiriöt ovat nopeasti ulottaneet vaikutuksensa meihinkin, myös kaukaiset turvallisuustilanteen muutokset voivat vaikuttaa Eurooppaan ja Suomeen.

Monet Lähi-idän ja Pohjoisen Afrikan jännitteet ja konfliktit voivat tulevaisuudessa purkaa vaikutuksensa Euroopan turvallisuuteen. Tälläkin hetkellä Euroopan tuntumassa, Syyriassa, käydään sisällissotaa. Viime vuonna kansainvälinen yhteisö puuttui Libyan tilanteeseen ja edellisen kerran Georgian konfliktiin elokuussa 2008. Vain toistakymmentä vuotta sitten verisiä sotia käytiin Jugoslaviassa. Ja vaikka Afganistan maantieteellisesti vaikuttaakin olevan meistä etäällä, Afganistanin epävakauden vaikutukset Euroopan ja maailman turvallisuuteen ovat selkeät. Siksi se onkin muodostunut historian toistaiseksi suurimmaksi kriisinhallintaoperaatioksi joukkojen määrässä mitattuna; kaikkiaan viitisenkymmentä valtiota osallistuu yhdessä vaatimaan sotilaallisen

kriisinhallinnan operaatioon, johon kytkeytyy tiiviisti myös siviilikriisinhallinnan ja kehitys yhteistyön toimet.

Pääosa tämän päivän konflikteista on valtioiden sisäistä kuohuntaa. Taisteluja käydään hallituksia vastaan tai muuna sisäisenä valtataisteluna kaupungeissa ja rannikoilla. Vaikka konfliktin kiivain ja väkivaltaisain vaihe voi kestää ajallisesti rajatun ajan, konfliktin kourissa olevan tai siitä toipuvan maan viranomaiset tarvitsevat pitkään monimuotoista tukea vakauden ja jälleenrakennuksen takaamiseksi. Yhtälö muodostuu siis kansainvälisen yhteisön tuesta ja maan omien viranomaisten kyvystä ja mahdollisuuksista kantaa vastuu maan turvallisuudesta. Heti konfliktin jälkeen ja kun riskit kansainvälisiä toimijoita tai siviiliväestöä kohtaan kasvavat, turvallisuustilanteen vakauttaminen edellyttää riittävää määrää hyvin koulutettua ja varustettua sotilashenkilöstöä. Maan jaloilleen nousu edellyttää puolestaan siviili- ja kehystoimijoiden erittäin vahvaa ja pitkäkestoista panosta. Puolustushallinnoista löytyykin perinteisesti vahva kannatus siviilikriisinhallinnan kehittämiseksi ja riittävälle resursoinnille.

Kriisinhallinnan toimijat

YK:n turvallisuusneuvosto päättää ja valtuuttaa sotilaallisen kriisinhallinnan toimeenpanon. Tästä näkökulmasta voidaan väittää, että kaikki sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot ovat YK- operaatioita riippumatta siitä ovatko ne Naton, EU:n, ETYJin vai YK:n toimeenpanemia.

Vielä 1980-luvulla YK- operaatiot käynnistettiin tilanteissa, jossa osapuolten aseellinen toiminta oli saatu rauhoitettua ja ”rauhaa” voitiin turvata. Tämän päivän YK- operaatiot toimeenpannaan vaikeissa olosuhteissa. YK ei välttämättä myöskään ole enää osapuolten tai paikallisen väestön kunnioittama, ja mikäli turvallisuustilanne kärjistyy, YK- joukkojen toimintamahdollisuudet ovat useimmiten erittäin rajatut.

YK pyrkii jatkossakin antamaan vastuuta kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisessä alueellisille organisaatioille, kuten Natolle, EU:lle ja Afrikan Unionille. Toisinaan oman alueensa tuntevilla organisaatioilla

arvioidaan olevan paremmat toimintaedellytykset. Toisinaan taas on perusteltua, että kriisinhallintajoukot ovat kauempaa ja siten ehkä myös helpommin konfliktin osapuolten hyväksyttävissä.

Vaativimmissa olosuhteissa YK on usein antanut sotilaallisen kriisinhallintaoperaation Naton toteutettavaksi, koska Nato-mailla on yhdessä kyvykkäiden kumppanien kanssa mahdollisuudet vaativan sotilaallisen operaation toteuttamiseen. Suomi on asettanut joukkojaan lähes kaikkiin Nato- operaatioihin. Bosnia-Hertsegovinan ja Kosovon operaatioissa olimme erittäin merkittävällä panoksella ensimmäisten joukkoja luovuttavien maiden joukossa heti operaatioiden käynnistytessä. Olimme myös ensimmäisten joukossa lähettämässä suomalaissotilaita Afganistaniin tammi- kuussa 2002 eduskunnan vahvalla tuella, joka myös sittemmin on jatkunut. ISAF- operaatio käynnistyi YK:n valtuuttamana ns. 'coalition of the willing' -operaationa jatkuen tämän jälkeen YK:n valtuuttamana, mutta Naton toimeenpanemana operaationa.

EU:n kriisinhallinnan ehdoton vahvuus on EU:n monipuolinen keinovalikoima. EU:sta on myös muodostunut merkittävä toimija koulutusoperaatioiden saralla, jonka merkitys konfliktinhallinnassa tulee kasvamaan. Suomi on osallistunut aktiivisesti EU- operaatioihin ja niiden kehittämiseen.

Kriisinhallinnan suorituskyvyt

Yksi Suomen puolustusvoimien tehtävistä on sotilaallinen kriisinhallinta. Vaikka kriisinhallintaoperaatiot tosiasiaa toteutetaankin kaukana kotimaan rajoilta, niihin osallistuminen on aina osa Suomen puolustuskyvyn kehittämistä ja Suomen puolustusta. Puolustusvoimien suorituskykyä myös kehitetään niin, että kyvyt ovat käytettävissä kaikkiin puolustusvoimien tehtäviin. Tänä päivänä on perusteltua ja myös kustannustehokasta varmistaa, että kansainvälinen yhteistoiminta tukee täysimääräisesti kansallisen puolustuksen kehittämistä ja päinvastoin. Kriisinhallinnan monimuotoistuksessa ja kansainvälisen turvallisuuden keskinäisriippuvuuden lisääntyessä myös puolustuksen eri elementit: Suomen sotilaallinen puolustaminen, viranomaisyhteistyö ja kansainvälinen sotilaallinen kriisinhallinta nivoutuvat tulevaisuudessa enemmän yhteen - Suomea puolustetaan sekä kotimaassa että ulkomailla.

Operaatioiden sotilaalliset tavoitteet ovat rajattuja. Erityisesti korostuvia suorituskykyjä ovat ilma- ja merivoimien kyvyt, tiedustelu- ja valvontajärjestelmät sekä erikoisjoukot. Operaatioita toteutetaan vaikeissa toimintaympäristöissä, joissa myös kaluston kuluminen on nopeaa. Tämä asettaa omat vaatimuksensa joukon varustamiselle. Olennaiseksi kriiseihin vastaamisessa on myös noussut nopea toimintakyky, jonka asettamat vaatimukset sekä tar-

vittavien erikoiskykyjen ja -materiaalin tarve otetaan toiminnassa huomioon. Operaatioiden riskien ja uhkien takia panostetaan erityisesti henkilöstön turvallisuuteen. Keskeisintä on joukon omasuojan ja toimintakyvyn turvaaminen.

Kansainvälinen yhteistyö nopean toiminnan osalta tulee kasvamaan. Me osallistumme jatkossakin EU:n taisteluosastoihin (EUBG) sekä Naton nopean toiminnan joukkoihin (NRF) ja näiden meille mahdollistamaan monikansalliseen koulutus- ja harjoitusyhteistyöhön. Näin tuemme joukkojemme riittävän suorituskyvyn ja yhteistoimintakyvyn varmistamista. Esimerkkeinä EU:n ja Naton nopean toiminnan joukkoihin asetettavista suorituskyvyistämme ovat maavoimien suojelun erikoisosasto, maavoimien jääkäripataljoona (tai sen osia), maavoimien helikopteriosasto, ilmavoimien valmiusyksikkö sekä merivoimien alustarkastusyksikkö tai miinantorjunta-alus.

Eräänä osoituksena Suomen puolustusvoimien sotilaallisten suorituskykyjen tasosta on, että Bosnia-Hertsegovinan ja Kosovon Nato-operaatioissa Suomi sai ensimmäisenä kumppanimaana vastuulleen prikaatin johtovaltioroolin; Kosovossa se pohjautui lisäksi suomalaisen johtamis- ja viestijärjestelmään. Nyttemmin joukkojemme suorituskyky myös todennetaan Naton evaluointijärjestelmän avulla.

Entä Suomen rooli sotilaallisessa kriisinhallinnassa jatkossa?

On selvää, että osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan edellyttää meiltä jatkossakin monipuolisia suorituskykyjä, jotka ovat kansainvälisesti yhteensopivia ja täyttävät korkeat laadulliset kriteerit. Puolustusvoimien suorituskykyä tulee myös käyttää mahdollisimman monipuolisesti ja kriisien luonteen, toimintaympäristön ja konfliktialueiden tarpeiden mukaan. Operaatioissa vaaditaan yhteistoimintakykyä ja kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Sotilaallisen kriisinhallinnan suorituskykyjen osalta niitä on toistaiseksi kyetty kehittämään etenkin Naton toimeenpanemissa operaatioissa, viimeisimpänä Afganistanin ISAF-operaatioissa. On todennäköistä, että länsimaat eivät lähitulevaisuudessa kykene ylläpitämään viimeisen vuosikymmenen

operaatiointensiteettiä. Tämän vuoksi monikansallisten harjoitusten ja nopean toiminnan joukkopoolien merkitys yhteistoimintakyvyn kehittämässä ja ylläpitämisessä kasvaa.

Suomen kriisinhallintatoiminnassa korostuu myös uudet toimintamuodot, kuten kriisinhallinnan koulutustuki, jonka avulla mahdollistetaan ja tuetaan paikallista vastuunottoa. Koulutusosaamisen vienti on samalla kustannustehokas keino tukea yhteiskunnan perusrakenteiden vahvistamista hauraissa valtioissa. Suomi osallistuu esimerkiksi yhdessä muiden pohjoismaiden kanssa monimuotoiseen koulutusprojektiin Itä-Afrikan maiden kriisinhallintakyvyn kehittämiseksi. Pohjoismaisen puolustusyhteistyön tiivistämisessä kriisinhallinta on yksi keskeinen osa-alue, jossa uusia yhteistyömuotoja pyritään myös jatkuvasti identifiomaan.

Todettakoon vielä, että kansallinen lainsäädäntömme ei kaikilta osin vastaa kriisinhallinnan kehitystä. Kun sotilaallinen kriisinhallinta on monimuotoistunut ja sitä toteutetaan aiempaa enemmän sotilaallisen ja siviilitoiminnan rajapinnassa, siviilioperaatioihin tarvitaan sotilaallisia neuvonantajia ja sotilaallisiin operaatioihin siviiliasiantuntijoita. Meidän kansallinen lainsäädäntömme asettaa tälle kuitenkin rajoituksia. Lisäksi sotilaallisen kriisinhallinnan päätöksentekomenettely on kankea tilanteissa, joissa kyse on yksittäisten sotilasiantuntijoiden lähettämisestä uuteen operaatioon. Siviilikriisinhallinnan osalta menettely on merkittävästi yksinkertaisempi ja nopeampi, vaikka toimintaolosuhteet voivat olla yhtä vaativat.

Turvallisuusympäristön muutokset heijastuvat kriisinhallintaan, jota tänä päivänä toteutetaan aiempaa vaativammassa olosuhteissa. Konflikteista toipuvien maiden tukemisessa turvallisuus, hyvä hallinto ja kehitys linkittyvät tiiviisti toisiinsa. Tämän vuoksi sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan sekä kehitysyhteistyön keinot muodostavat kokonaisuuden, jossa eri toimijoiden roolit ja vastuut ovat erilisiä, mutta toisiaan täydentäviä. Suomen osallistuminen kriisinhallintaan on kansainvälistä vastuunkantoa. Samalla osallistumisemme sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioihin on osa Suomen puolustusta ja puolustuskykymme osoittamista. ☺

Mikko Patokallio & Juha Saarinen

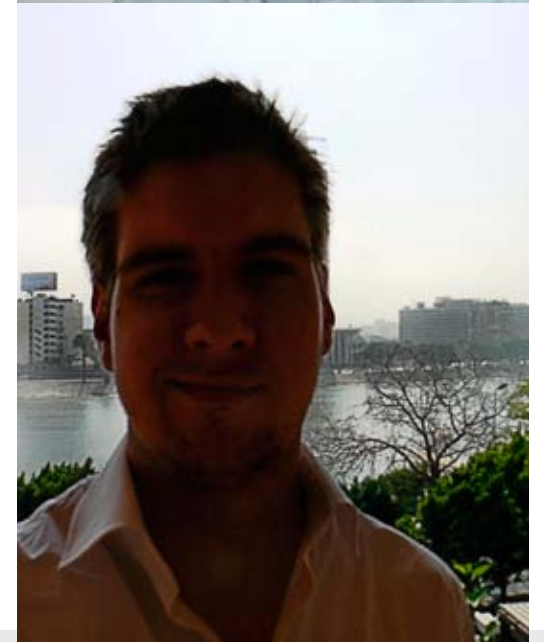
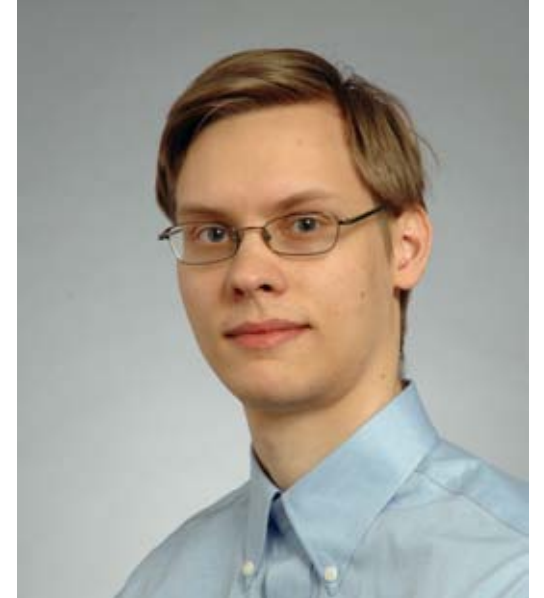
Libanon kriisin partaalla

Arabikevään ravisuttamassa Lähi-idässä pieni ja kroonisesti epävakaa Libanon on onnistunut säilymään suhteellisen vakaana. Ottaen huomioon Libanonin riittävän poliittisen järjestelmän joka perustuu uskonryhmien, eli sektien, väliseen jatkuvaan tasapainotteluun – joka on altistanut maan alueellisten ja alueen ulkopuolisten valtojen vaikutukselle – tämä ei ole mitenkään pieni saavutus. Tilanteen kummallisuuutta lisää se, että Libanonia aikaisemmin hallinnut Syyria on vajonnut veriseen sisällissotaan.

Libanon ei voi välttyä suuremman naapurinsa konfliktista jo silkan maantieteellisen sijaintinsa vuoksi. Pitkän yhteisen rajan lisäksi Libanonin taloudellinen hyvinvointi ja poliittinen vakaus on tiiviisti sidottu Syyriaan. Syyrian sisällissota pitääkin Libanonin vakautta vankinaan, jolle ei tästä tilanteesta ole selvää pakotietä. Tästä huolimatta Syyrian sisällissota ei kuitenkaan sellaisenaan laajene Libanoniin. Vaikka heijastevaikutukset ovatkin väistämättömiä, ne vaikuttavat monitasoisesti ja vaihtelevasti Libanonin sisäiseen tilanteeseen, ja maan vakautta edistäviin ja haastaviin tekijöihin. Ilman tämän huomioonottamista on mahdollonta hahmottaa, miten Libanon on yhtäältä säilynyt näinkin vakaana ja toisaalta, miten maa kärsii Syyrian konfliktista.

Puolueettomuutta libanonilaisittain

Sitten vuoden 2005 seetrivallankumouksen Libanonin poliittinen kenttä on jakaantunut karkeasti kahteen eri leiriin – Maaliskuun 8. ja Maaliskuun 14. liittoutumiin – joiden keskeinen erottava tekijä on ollut suhtautuminen Syyrian asemaan Libanonissa. Syyriaan

Mikko Patokallio on Lähi-idän kysymyksiin erikoistunut kansainvälisen politiikan tutkija. Juha Saarinen on itsenäinen tutkija sekä jatko-opiskelija Helsingin yliopistolla, ja erikoistuu Lähi-idän aseellisten ryhmittymien strategiseen käyttäytymiseen. Patokalliolta ja Saariselta ilmestyi Libanonia ja Syyrian kansannousua käsittelevä työpaperi Maanpuolustuskorkeakoululta lokakuussa 2012.

suopeasti suhtautuvaa Maaliskuun 8. liittoumaa johtaa šiialainen Hizbollah, kun taas sunnien Tulevaisuusliikkeen ympärille rakentui Syyrian hegemoniaa vastustava Maaliskuun 14. liittouma. Vuosien 2005–2008 välillä Libanonissa nämä kaksi leiriä kampaillivat valasta Libanonista, väkivaltaisuuksien ja epävakauden saattamana. Toukokuussa 2008 leirien välinen kriisi huipentui aseelliseen konfliktiin, jonka tulos oli selvä voitto Hizbollahille. Vuoden 2008 jälkeen on vallinnut suvanto, jonka aikana Hizbollah kasvatti etulyöntiasemaansa vastustajiensa velloessa sisäisissä riidoissa. Maaliskuun 14. heikentyminen antoi Hizbollahille tilaisuuden kaataa yhteishallituksen vuoden 2011 alussa ja korvata sen Maaliskuun 8. hallituksella hiuksenhienolla enemmistöllä.

Yhteishallituksen kaataminen koettiin laajalti heijastavan Syyrian tarvetta turvata selustansa lujittamalla otettaan Libanonin politiikasta, Bašar al-Assadin hallinnon kohdatessa kansannousun alkua Syyriassa. Syyrian konflikti asettaa Maaliskuun 8. hankalaa tilanteeseen, jossa se joutuu yhteensovittamaan siteensä Assadin hallintoon ja samalla Assadin vastustajien suureen ja kasvavaan joukkoon.

Yleisesti ottaen, Maaliskuun 8. liittouman puolueet kokevat, että Assadin hallinnon jatkuminen olisi parempi vaihtoehto kuin Syyrian kapinallisten voitto. Tähän kantaan on monia syitä; Syyria on tärkeä liittolainen Hizbollahille ja Hizbollah liittolaisineen suhtautuu suurella epäilyksellä Syyrian kapinallisiin ja niiden siteisiin Hizbollahin vastustajiin Libanonissa. Libanonin sunnit taas suhtautuvat positiivisimmin Syyrian kansannousuun, osittain empatiasta Syyrian sunnivetoiselle kansanliikkeelle, mutta myös tietyistä vahingonilosta Assadin ja hänen liittolaisten kohtaamasta ahdingosta. Tämä empatia on saanut kuitenkin yllättävän varovaisen poliittisen ilmaisuuden, etenkin Tulevaisuusliikkeeltä. Varovaisuus on osittain seurausta Tulevaisuusliikkeen sisäisistä riidoista ja heikosta johtajuudesta, mutta myös siitä, että liittouman muut uskonryhmät eivät jaa varsinaisesti sunnien intoa Syyrian kapinallisia kohtaan, mutta toivovat demokraattisen Syyrian synnyin heikentävän Syyrian liittolaisten asemaa Libanonissa.

Vaikka libanonilaisilla poliittisilla toimijoilla suhtautuvat hyvin eri tavalla Syyrian

konfliktiosapuoliin, heitä yhdistää halu estää Syyrian konfliktin leviäminen Libanoniin. Tämän pyrkimyksen kulmakivenä on Libanonin hallituksen ja pääministeri Najib Miqatin ajama ”dissosiaatiopolitiikka”, jonka mukaan Libanon ei ota kantaa tapahtumiin Syyriassa, vaan pyrkii pysyttelemään erossa niistä. Dissosiaatiopolitiikan ulkopoliittinen tarkoitus on ollut välttää virallisia kannanottoja Syyrian tilanteesta eri kansainvälisissä areenoissa. Libanonin kantaan on suhtauduttu ymmärtäväisesti, sillä etenkin länsivallat ovat korostaneet Libanonin vakauden säilymisen tärkeyttä. Sisäpoliittisesti dissosiaatiopolitiikan tarkoitus ei ole niinkään täydellisen puolueettomuuden säilyttäminen Syyrian konfliktin suhteen – siihen ei Libanonin valtiolta kykenisikään. Pikemminkin, dissosiaatio on sen verran löysästi määritelty, että osapuolet voivat hyväksyä sen virallisen tavoitteen – epävakauden ehkäisemisen Libanonissa – samalla kun he avustavat eri osapuolia Syyrian konfliktissa.

Tämän johdosta myös dissosiaatiopolitiikka ei voi onnistuneesti eristää Libanonia Syyrian konfliktista. Se onkin toistuvasti julistettu kuolleeksi, esimerkiksi keväällä 2012, jolloin väkivaltaisuuDET Tripolisissa syventyivät, mutta tästä huolimatta dissosiaatiopolitiikka on sitkeästi jatkunut, koska sille ei ole esitetty vaihtoehtoja.

Kasvava turvattomuuden tunne Libanonissa

Dissosiaatiopolitiikka on suurimmalta osin onnistunut ehkäisemään Syyrian kansannousun heijastumista Libanonin politiikassa. Samaa ei voi kuitenkaan sanoa Libanonin yhteiskunnallisesta tasapainosta ja sektaarisista jännitteistä. Näihin väkivaltaisuuksien leviäminen Libanoniin puolelle ja syyrialaispakolaisten kasvava määrä on vaikuttanut hyvin vahvasti, saattaen liikkeelle uusia poliittisia ja aseellisia voimia Libanonissa.

Libanonin ja Syyrian huonosti merkitty ja heikosti valvottu raja-alue on mahdollistanut pitkäaikaisten salakuljetusverkkojen käytön siirtämään pakolais- ja asevirtoja rajan yli. Syyrialaisille kapinallisille Homsissa ja Hamassa Libanon muodostaa elintärkeän logistisen tukiväylän, jota Syyrian armeija on pyrkinyt katkaisemaan voimakeinoin. Taisteluita on

käyty hyvin lähellä Libanonin rajaa ja nykyään suhteellisen säännöllisesti myös Libanonin puolella. Tästä huolimatta, Syyrian kapinalliset ovat onnistuneesti kasvattaneet läsnäoloaan Libanonin puoleisella raja-alueella vaikka toimintansa enimmäkseen rajoittuu sissisotimiseen ja logistiseen tukeen.

Kapinallistoiminnan lisäksi Libanoniin on virrannut pakolaisia Syyriasta – lokakuussa 2012 syyrialaispakolaisten määrä ylitti 100.000. Libanonin valtio on suhtautunut varauksella syyrialaispakolaisiin: se on jakanut vain vähän tukea heille, ollen myös hidas antamaan kansainvälisille toimijoille lupia pakolaisten auttamiseksi. Etenkin konfliktin alussa pakolaiset ovat turvautuneet kansalaisaktivistivien ja libanonilaisten tukiryhmien apuun, joka on osaltaan muuttanut avun laatua kohti suurempaa osallistumista ja tukea Syyrian aseelliselle vastarinnalle.

Se kuinka Syyrian konfliktin tuomat heijastevaikutukset vaikuttavat Libanonin sisäisiin jännitteisiin näkyvät selvimmiten Tripolisissa ja konfliktissa kaupungin alaviittien ja konservatiivisen sunniväestön välillä. Konflikti juontaa juurensa Libanonin sisällissodasta, mutta se on sittemmin kehittynyt osaksi maan yhteiskunnallisia jännitteitä. Syyrian kansannousun alettua osapuolet ovat jakautuneet Assadin hallinnon alaviittipuolustajiin ja sunniväestönsä tukijoihin, joka on toiminut uutena kimmokkeena verisiin yhteenottoihin.

Tripolin konfliktin intensiteettiä on vahvistanut sisäiset kehitykset Libanonin sunniyhenteisön keskuudessa, joista huomiotavin on puritaanista sunni-islamia edistävien poliittisten salafistien voimakas nousu sunniruohonjuuritason keskuudessa. Libanonin sunniväestölle Syyrian sisällissota on toiminut vahvana yhteiskunnallisen identiteetin katalyyttinä, sen vedotessa laajempaan turhautumiseen valtion piittaamattomuudesta ja myös käsitykseen šiiojen aiheuttamista poliittisista vääryyksistä sunneja vastaan. Salafistit ovat hyötynet tästä taustakehityksestä. Assadin hallinnon väkävällä tuomitsemisella ja järjestämällä Assadia vastustavia mielenosoituksia libanonilaiset salafistit ovat kasvattaneet suosiotaan.

Mielenosoitukset Libanonissa ovat olleet enimmäkseen rauhallisia, mutta niiden innoittamina on muodostunut kasvava määrä erilaisia pieniä puolisoitaallisia ryhmiä. Nämä ryhmät eivät ole kovin järjestäytyneitä ja niiden lähtökohtainen yhdistävä tekijä on yleinen uskonnolliseen yhteisöön sidottu identiteetti ja siitä kumpuava tarve kommunitaarille puolustuskyvylle. Vaikka huomiota on kiinnitetty jihadisteihin, he muodostavat häviävän pienen murto-osan nykyisistä taistelijoista.

Aseellisten pienryhmien kasvu ja leviäminen on hankalasti peruutettavissa. Tripolin mielenosoittajien vahvuudesta saatiin osoitus kun toukokuussa 2012 salafistiaktivisti Shadi al-Mawlawin pidätyksen yhteydessä. Kaupungissa

nähtiin mielenosoituksia, jotka yltyivät aseelliseksi yhteenotoiksi Tripolisissa ja Beirutissa. Noin viikon kestänyt kriisi loppui vasta, kun hallitus nöyrtyi vapauttamaan Mawlawin anteeksipyyntöön saattamana. Elokuussa 2012 toisen kriisin synnytti kun šiialaisen Mekdadkklanin soturit sieppasivat esteettä kymmeniä syyrialaisia ja arabimaiden kansalaisia. Valtion vakuuttelut, että sieppaukset olivat epäpoliittisia, ontuivat.

Toinen hyvin huolestuttava käänne on ollut epäilysten kasvu, että Syyria olisi pyrkinyt lietsomaan epävakautta Libanonissa. Elokuussa 2012 Libanonin sisäinen turvallisuuspalvelu ISF pidatti Syyrian liittolaisen, entisen informaatioministerin Michel Samahan epäiltynä räjähteiden salakuljetuksesta ja terrorikampanjan suunnittelusta. Samahan pidätyksestä vastuussa ollut ISF:n tiedustelupäällikkö Wissam al-Hassan surmattiin keskellä Beirutia autopommilla lokakuussa 2012. Koska al-Hassanin surmannut autopommi muistuttaa hyvin vahvasti vuonna 2005–2008 tapahtuneita iskuja, murhaa epäillään laajalti Syyrian määrääksi kostoiskuksi. Tosin kuten aikaisempien salamurhien kanssa tämäkin iskun syyllisiä ei varmaan löydetä.

Kriisien hallintaa Libanonissa

Libanonin hallituksen suhtautuminen levottomuuksiin on ollut hyvin varovaista. Alussa se pyrki välttämään vastuun ottamista Syyrian konfliktin heijastevaikutusten hoitamisessa, joko kiistäen tai vähätellen niiden tärkeyttä. Kriisien lyhtkestoisuus on mahdollistanut tämän minimalistisen suhtautumisen, mutta jokainen kriisi on lisännyt tulevan kriisin räjähdysherkkyyttä ja koettellut hallituksen vakautta. Jatkuva uusien kriisien synty on pakottanut hallituksen toimimaan entistä vahvemmin epävakauden estämiseksi.

Ainoana laajaa luottamusta nauttivana turvallisuuslaitoksena Libanonin armeija ((Lebanese Armed Forces, LAF) on ollut keskeinen toimija kriisitilanteiden rauhoittamisessa. Toiminnassaan LAF on omaksunut ylivarovaisen profiilin. Vasta useamman kuukausien rajaloukkausten ja ampumavälikohtausten jälkeen alkuvuodesta 2012 Libanonin armeija sijoitettiin valvomaan rajaa yhteistyössä Syyrian armeijan kanssa. Libanonin sisällä LAF

on toiminut lähes rauhanturvaajan asemassa Tripolisissa ja etelä-Beirutissa ja sielläkin vain pahimpien väkivaltaisuuksien pysäyttämiseksi. Tulitauon vahvistettua armeija on vetäytynyt pois taistelualueilta.

Roolin rajoittuneisuus johtuu osittain siitä, että vaikka armeijaan suhtaudutaan neutraaleimpana toimijana, siihen ei varsinaisesti luoteta. Armeijan toimintaa Tripolisissa on kritisoitu, mutta vaihtoehtojen puutteen takia LAF:n rooli maan sisällä on korostunut. Al-Hassanin salamurhan jälkeen LAF otti selkeän ja näkyvän roolin mielenosoitusten hillitsemiseksi – tehden ratsioita sunnitaistelijoiden aseistariisunnaksi etelä-Beirutissa. Armeijan johto ilmoitti, ettei se hyväksy turvallisuustilanteen hyväksikäyttöä poliittisia tarkoituksia varten. Vahvoista toimenpiteistä huolimatta, tämä aktivismi LAF:ltä on ollut enemmän poikkeus kuin sääntö.

Libanonin hallituksen hitaat reaktiot turvallisuustilanteen heikkenemiseen heijastaa päätoimijoiden haluttomuutta kohdata Syyrian kriisin seurauksia. Ongelma on akuutein Hizbollahille, joka tasapainottelee Syyrian liittolaistensa ja Libanonin sisäpolitiikan välillä. Kiistatta Hizbollah toivoo Assadin hallinnon voittavan, ollen valmis auttamaan hallintoa kamppailussaan, mutta kriittinen kysymys onkin, missä määrin liike on valmis toimimaan asian eteen. Vähemmän näkyvää tukea Hizbollah on ollut valmis antamaan mutta liike on pyrkinyt välttämään täyttä sitoutumista Assadin hallinnon selviytymiseen. Hizbollah on johdonmukaisesti pyrkinyt maksimoimaan liikkumatilaansa, muun muassa dissosiaatiopolitiikan keinon mutta myös antamalla vastustajilleen periksi joissain tapauksissa yleisen vakauden nimissä – kuten Samahan pidätyksessä.

Toisaalta todellinen motivaatio on jossain määrin toissijaista, sillä kasvavassa määrin tulkinat vastustajien motiiveista tehdään vahvasti sektaarisin termien niin että vastustajien motiivit tulkitaan sektaarisina eikä poliittisina. Hyvä esimerkki tästä on kuinka kummankin puolen tuki Syyrian konfliktin osapuolille koetaan; sunnien uskotaan auttavan auliisti salafistijihadisteja Syyriassa, samalla Hizbollahin uskotaan lähettävän taistelijoita puolustamaan lähes šiialaista alaviittihallintoa Syyriassa. Kummassakin väitteessä on tiettyjä totuuden

jiä, mutta kumpikin liiottelee sektaarisista motiivista tarkoituksenhaluisesti. Virallisesti kaikki osapuolet ovat korostaneet kansallisen dialogin tärkeyttä ehkäisemään Syyrian heijastevaikutuksia, mutta tältä pyrkimykseltä putoaa pohja kun osapuolet samalla korostaneet tuttuja sektaarisesti värittyneitä kiistakysymyksiä.

Onko tietä ulos Libanonille?

Vuoden 2013 sarastaessa voi sanoa, että tähän asti Libanon on yllättävän hyvin onnistunut välttämään konfliktin syttymisen, ottaen huomioon maassa piilevät yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet. Libanonin pääpoliittiset toimijat ovat hankalasti, mutta silti onnistuneesti pitäneet Libanonin poissa konfliktista vaikka lukuisat eri kriisit olisivat hyvinkin helposti syösseet maan konfliktiin. Tilanne Libanonissa ei ole sama kuin vuonna 2008 jolloin Libanon viimeksi ajautui sisäiseen konfliktiin. Tosin maan kyky jatkaa tällä tavalla muuttuu entistä hankalammaksi Syyrian konfliktin pitkittyessä ja heijastuessa rajojen yli.

Hauraudestaan huolimatta Miqatin hallitus ja sen ajama dissosiaatiopolitiikka on suojellut Libanonia kaokselta. Hallituksen kaataminen

on suuri riski, sillä sen korvaaminen on erittäin hankalaa ja todennäköisesti vain lietsosi konfliktia. Miqati ei ole voittamaton, mutta hän on tehnyt itsestään lähes välttämättömän, ainakin toistaiseksi. Nykymuodossaa dissosiaatio kuitenkin lähestyy linkaarensa päätä, johtuen kesän 2013 parlamenttivaaleista. Nykyisissä olosuhteissa vaalien lykkääminen olisi poliittisesti hyvin hankalaa, vaikka valmisteluprosessi onkin ollut hyvin riitaisaa. Vaalien lähestyminen myös tuo korostuneen poliittisen ja sektaarisen jännitteen, joka herkistää jo valmiiksi arkaa tilannetta. Vaalien jälkeen voittajilla ei ole välttämättä niin suurta tarvetta jatkaa dissosiaatiota ja kohtaisi myös tarpeen käsitellä sen jättämiä avoimia kysymyksiä.

Riippumatta siitä kaatuuko Libanonin hallitus, tai miten tulevissa vaaleissa käy, Libanon ei voi välttää Syyrian sisällissodan jatkumisen tuottamaa epävakautta. Merkittävät muutokset Syyriassa, kuten kansainvälinen interventio tai Syyrian hallinnon lopullinen hajaaminen esittävät todennäköisesti suurimman epävakauksien Libanonille, sillä se heijastuu nopeasti ja ankarasti liittolaistensa tilanteeseen.

Nouseva Intia – mahdollisuuksien manner

Ihmeellinen, erilainen, valtaisa, värikäs, meluinen, mystinen, rutiköyhä ja upporikas – kaikki nämä luonnehdinnat – ja lukuisat muut – täsmäävät puhuttaessa yhdestä maailman nousevista talouksista. Intia on Kiinan ohella Aasian jättiläinen, Etelä-Aasian alueen moniulotteinen suurvalta. Hieman EU-alueita pienempi, mutta väkiluvultaan yli kaksi kertaa suurempi Intia tulee ennusteiden mukaan parin vuosikymmenen päästä olemaan maailman väkirikkain valtio ja maailman kolmanneksi suurin talous. Euroopasta päin katsottaessa Intia ja Kiina rinnastetaan usein liian suurpiirteisesti toisiinsa. On selvää, että Intia on ainoa alueen valtio, joka kokonsa ja potentiaalinsa vuoksi voi tasapainottaa Kiinan kehitystä ja roolia. Mutta Intia ei ole toinen Kiina – sen yhteiskuntajärjestys, valittu kurssi ja tapa toimia ovat ihan omanlaisensa. Intia on maailman suurin demokratio, jonka kehitykseen vaikuttaa vaaleilla valittujen hallitusten kyky vastata ajan haasteisiin. Sillä on myös demokraattisen valtion itsenäiset instituutiot, vaikkakin niiden toiminnasta voidaan esittää myös kriittisiä huomioita.

Vuosituhan vanha historia ja kulttuurien sekoitus leimaa Intian nykypäivää ja on tärkeää maan toiminnan ja politiikan ymmärtämiselle. Intian historian kerronta aloitetaan usein Indus-joen laaksosta noin 2500 vuotta ennen ajanlaskumme alkua. Sen jälkeen Intian alueelle pohjoisesta tulivat arjalaiset, Aleksanteri Suuri, Keski-Aasian muslimit ja hunnit. Lukuisia kuningaskuntia syntyi ja hävisi vuosisatojen saatossa. Vasco Da Gaman johdolla portugalilaiset rantautuivat 1500-luvun alkupuolella Goan ja Keralan rannoille. Britit saapuivat vasta sata vuotta myöhemmin ja

hallitsivat osaa Intian niemimaata Kalkutasta käsin. Myös hollantilaisilla ja ranskalaisilla oli omia pienehköjä kauppalueitaan. Intian itsenäisyysliike alkoi nostaa päätään 1900-luvulle tultaessa. Liikkeen suurimpia hahmoja ja keulakuvia oli väkivallattomaan vastarintaan taktiikkansa perustanut, kansallisen yhtenäisyyden symboli Mahatma Gandhi. Nykymuodossaan itsenäisen valtion syntymisestä on siis vain vajaat seitsemän vuosikymmentä yli kaksi ja puolivuosisataa jatkuneen siirtomaakauden jälkeen. Intian jaosta ja Pakistanin syntyprosessista vuonna 1947 polveutuvat alueen suurimmat poliittiset jännitteet, jotka edelleen heijastuvat naapuruston kehitykseen ja joihin ratkaisun löytäminen ei näytä onnistuvan ihan lähitulevaisuudessa.

Intian herkillä pohjoisilla rajoilla on taisteltu itsenäisyydenkin jälkeen sekä Kiinan että

Pakistan kanssa – vuonna 1971 jopa niin laajalti että Intia tuki Bangladeshin irrottamista Pakistanista. Maalla on edelleen aluekiistoja erityisesti Kiinan ja Pakistanin kanssa. Nepaliin raja on täysin auki ja Bangladeshin kanssa järjestelyistä on pääkaupunkitasolla saavutettu yksimielisyys. Pakistanin ja Intian rajalla sijaitsevasta Kashmirin alueesta käytävä kiista on muodostunut maiden välisen suhteen symboliksi. Ongelmat ovat kuitenkin laajemmalla – Kashmir on valitettavasti jäänyt kokonaistilanteen panttivangiksi. Etelässä ei ole rajaongelmia. Sen sijaan pienten naapurien sisäinen tilanne Sri Lankalla ja Malediiveilla on myös Intian päänsärky, ei vain sisäpoliittisesti mutta myös kansainvälisillä areenoilla.

Intia valitsi jo alkuvaiheessa ulkopoliittiseksi linjakseen liittoutumattomuuden. Vuosikymmentä muiden käskyvallan alla ollut Intia halusi tehdä omat itsenäiset ratkaisunsa muista riippumatta. Se merkitsi hyvien ja tasapuolisten suhteiden luomista kaikkiin maihin – ja erityisesti suuriin toimijoihin Yhdysvaltoihin, Kiinaan ja Venäjään. Liittoutumattomuus ei silti ole vuosi kymmenten saatossa merkinnyt puuttumattomuutta naapurien asioihin – esimerkiksi Bangladeshin synty ja Sri Lankan sisällissota. Vaikutusvallastaan huolimatta Intia ei kuitenkaan naapurustossaan ole ottanut sille jo historiastaan ja koostaan lankeavaa voimakasta johtoroolia. Alueen yhteistyöjärjestö SAARC (South Asian Association for Regional Cooperation) on jäänyt enemmän keskustelulokerhoksi – tosin se tarjoaa kätevän kehikon kahdenvälisen suhteiden parantamiseen. Toisaalta tulee huomioda, että Intia ei ole taloudellisesta nousustaan huolimatta mikään merkittävä strategisen tason toimija alueensa ulkopuolellakaan. Kiinan tapaan se hakee aktiivisesti lisäkontaktipintaa sekä lännestä että idästä – kuuluen moneen erilaiseen yhteistyöryhmään kuten esimerkiksi BRICS (Brasilia, Venäjä, Intia, Kiina ja Etelä-Afrikka) ja IBSA (Intia, Brasilia ja Etelä-Afrikka), mutta nämä voidaan nähdä enemmänkin ad hoc liittyminä taloudellisen yhteistyön lisäämiseksi ja kehityshaasteiden käsittelemiseksi.

Suhteet suuriin pelaajiin ovat kunnossa. Jännitteistä ja ratkaisemattomista ongelmista huolimatta Kiinan kanssa käytävä dialogi on positiivinen. Tällä hetkellä suurin huoli on

lähinnä Intialle reilusti alijäämäinen kaupavaihto ja kiinalaisten investointien määrän kasvu Intian naapurustossa. Pakistanin vuoksi varauksellisissa Yhdysvaltain suhteissa on tapahtunut paljon myönteistä kehitystä – maita yhdistää niin alueellinen turvallisuusyhteistyö, terrorisminvastainen taistelu kuin siviiliydinenergia-alan yhteistyökin. Venäjään suhteet ovat perinteisesti hyvät mutta neuvostoajoihin verrattuna nyansoidummat. Yhteistyötä Moskovan kanssa kehitetään edelleen puolustuksen, avaruustutkimuksen, lääketieteen sekä ydinenergian aloilla. Euroopan Unioni puolestaan on Intian suurin kauppakumppani ja sen vuoksi onkin valitettavaa, että EU:n ja Intian vuosia neuvottelujen kohteena ollut vapaakauppasopimus antaa odottaa itseään. Sen sijaan Unioni ei omista sisäistä syistäan ole pystynyt profiloitumaan vakavana poliittisena toimijana Intian suuntaan. Muiden suurten toimijoiden tapaan Intia suosii kahdenvälisiä suhteita eri jäsenmaitiin.

Huolimatta yleisestä matalasta profilistaan Intian rooli Afganistanissa, Iranissa ja Persianlahden alueen kehityksessä on merkittävä. Pakistanin kanssa meneillään olevan – enemmän ja vähemmän menestyksellisen – rauhanehdotuksen vuoksi Intia pyrkii toimimaan taka-alalla, mutta sen asema esimerkiksi Afganistanin jälleerakennuksessa on johtava. Intian rooli tulee kasvamaan vuoden 2014 jälkeen – kyse on sen naapurustosta ja siinä tapahtuvien muutosten mahdollisista seurannaisvaikutuksista. Terrorismi on valitettava osa Intian arkea ja se tekee kaikkensa uhkien rajoittamiseksi. Monille yllätykseksi Intia oli ensimmäinen valtio, joka solmi strategisen kumppanuussopimuksen Afganistanin kanssa.

Summa summarum.

Pragmatismia harjoittava ja avointa linjaa vetävä Intia ei edelleenkään julkituo erityistä ideologiaa tai selkeästi määriteltyä ulkopoliittista kehystä. Pelinavauksissaan se toimii johdonmukaisesti omien intressiensä mukaan ja tämä merkitsee vielä lähivuosinakin lähinnä talouskehityksen voimistamista. Sisäisen voimistamisen jälkeen on kuitenkin toisenlaisen vaikuttamisen vuoro. Ydinasevalta Intia on pitkään kampanjoinut pyrkimystään YK:n turvallisuusneuvoston pysyväksi jäseneksi.

Tämä on pitkän tähtäimen suunnitelma, jonka toteutuminen ei tunnetusti riipu Intiasta itsestään. Intia on myös yksi suurimpia YK:n rauhanturvaoperaatioihin joukkoja lähettäviä maita ja siltä osin kansainvälistä vastuuta kantava, eikä tämä suuntaus tiettävästi vähene jatkossakaan. Mikäli YK-reformit eivät etene, voidaan tietenkin kysyä mitä tapahtuu koko turvallisuusneuvoston arvovallalle globaalien muutosten myötä. Vielä ei Intian osalta olla siinä pisteessä. Sen ulkopoliittikka määrää edelleen tulevinakin vuosina sisäpoliittisen koherenssin tila.

Intian nousu vaikutusvaltaisten maiden pöytäan viime vuosina perustuu pääasiassa sen talouskasvuun. Pitkään lähes suljettuna taloutena pysynyt Intia aloitti pakon sanelemana konkreettisen kassakriisin seurauksena tarpeelliset talousreformit 1990 – luvun alussa. Uudistusten pääarkkitehtina toimi silloinen valtionvarainministeri ja nykyinen pääministeri Manmohan Singh. Uudistukset tehtiin aseittain ja varovaisesti tarkoituksena suojella Intiaa suurimmilta suhdanneheilahteluilta. Tämä on vuosien saatossa helpottanut liiketoimintaa ja tuonut Intian kiinteämmin osaksi maailmantaloutta. Intia on aktiivinen toimija WTO:n kehitysmaaryhmässä ja sille merkittävässä G-20 pöydässä. Haasteet ovat kuitenkin suuret ja reformien tulee jatkua kiireellisellä aikataululla. Paineet uusille avauksille kasvavat paitsi globaalien muutosten myös maan sisäisen kehityksen vuoksi. Vuosien dynaamisesta talouskasvusta huolimatta maan sisäiset erot eivät ole merkittävästi vähentyneet. Keskiluokkaiseksi laskettavan väestön osuus on kasvanut, mutta samalla köyhyydessä asuvien määrä hipoo lähes puolta maan asukasluvusta. Nykyinen talouskasvu ei riitä nostamaan väestöä absoluuttisesta köyhyydestä odotettua tahtia. Se ei myöskään riitä maan puutteellisen ja rapistuvan infrastruktuurin rakentamiseen, kipeästi kaivattavan tulevaisuudessa yhä kasvavan nuoren väestönosan ammattikoulutuksen parantamiseen eikä maatalouden ja terveydenhuollon reformeihin.

Intian alueelliset erot heijastuvat tyytymättömyytenä ja osin sitä myöten uhkana sisäiselle turvallisuudelle. Rahalla on tapana mennä rahan luo. Osavaltioista vauraimmat ovat niitä, joissa liiketoimintaympäristöt ovat

luotettavimpia. Tästä seuraa usein ketjureaktio poliittisten päätösten erilaisuuteen. Nykyinen Manmohan Singhin hallitus onkin aiempaa enemmän kärsinyt alueellisten toimijoiden eripuraisuudesta suhteessa New Delhiin. Osavaltioiden intressit eroavat aika ajoin suurestikin toisistaan - entistä enemmän niillä on vaikutusta myös maan ulkopoliittisiin ratkaisuihin. Tämä tulee jatkossa lisääntymään - monipuolueisten ja eritasoisten koalitiollahitusten muodostaminen ei ainakaan tule olemaan nykyistä helpompaa.

Intian kehityksen tueksi tarvitaan runsain mitoin koti- ja ulkomaisia investointeja ja uutta teknologiaa. Niiden lisäksi tarvitaan selkeä uudistuspolitiikka, jossa kotimaiset ja ulkomaiset toimijat voivat luottaa yhteisiin pelisääntöihin. Intian raskas byrokratia tunnustetaan yleisesti kehityksen jarruksi. Myös laajalle levinnyt korruptio vaikeuttaa tilanteen korjaamista. Viime vuosien mittavat korruptioskandaalit telesektorilla ovat olleet omiaan hidastamaan investointihalukkuutta niin kotimaisten kuin ulkomaisten toimijoiden keskuudessa. Onko realistista muutosta sitten tulossa?

Manmohan Singhin hallituksella on reilu vuosi aikaa suuriin päätöksiin. Seuraavat valtakunnalliset parlamenttivaalit järjestetään keväällä 2014. Viimeaikaiset päätökset ja ministerikierrätykset heijastelevat vauhdin kiristämistä. Intian tulee saada ensin kotikenttä kuntoon saavuttaakseen kansainvälisen poliittisen toimijan roolin. Poliittisen järjestelmän erilaisuuden myötä siihen menee enemmän aikaa kuin naapuri Kiinassa, mutta Intian värikkäissä kehityksessä ja kehityksessä on aina säilytettävä iso kuva ja pitkä perspektiivi. Johdon päätös joka tapauksessa on se, että Intia on nousussa ja Intiaan tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

Suomen ja Intian yhteistyöstä

Suomen suhteet Intiaan ovat viime vuosina lisääntyneet voimakkaasti. Pääasiassa yhteistyö on keskittynyt kaupallis-taloudellisiin suhteisiin, mutta viime aikoina myös poliittinen vuoropuhelu on lisääntynyt eri tasoilla ja erilaisten toimijoiden kesken. Suomen ylin valtiojohto vieraillee Intiassa useasti - samoin vastavuoroisesti intialaisten ministereiden matkojen määrä Helsinkiin on lisääntynyt. Intian

globaalin roolin kasvu ja sen alueellinen merkitys Etelä-Aasian suurvaltana on tärkeä ymmärtää analysoitaessa tulevaisuuden painopisteitä ja trendejä. Aasian nousu on todellista ja siinä luonnollinen osansa on Intialla.

Pääkaupunkien välimatkakin on lyhentynyt huomattavasti – pippuri kasvaa lähempänä kuin moni kuvitteleeekaan. Kun Suomi 1950-luvun alussa lähetti Delhiin ensimmäisen suurlähettiläänsä Hugo Valvanteen, teki tämä laivamatkaa Intiaan viikkokaupalla. Nyt Delhiin lentää Helsingistä reilussa kuudessa tunnissa muutama vuosi sitten avattujen Finnairin suorien lentojen myötä.

Suomen maine Intiassa on hyvin positiivinen ja tunnettuus lisääntyy kaiken aikaa kasvavien yhteyksien myötä. Suomi nähdään pienenä, sitkeänä ja rehtinä pohjoisena menestyjänä, joka tarjoaa Intian kehitykselle hyviä malleja. Intiaa kiinnostaa niin suomalainen huipputeknologia, kuin huokeat ratkaisut maan köyhimpien väestönosien tarpeisiin. Kestävä kehitys, puhdas teknologia ja uusiutuvien energiaratkaisujen kehittäminen ovat listan kärkipäässä. Suomalaiset huippuratkaisut niin nanoteknologiassa, tietotekniikassa kuin lääketieteessäkin ovat hyvin tiedossa eri puolilla Intiaa. Nokia, Angry Birds ja Max Payne ovat intialaisten arkipäivää. Intian nuori väestö haluaa elää maailman kehityksen mukaan – ja sieltä kumpuaa myös kasvuun tarvittava muutosvoima.

Intian markkinoiden lähes rajattomat mahdollisuudet ovat vuosikymmenten varrella houkutelleet suomalaista liike-elämää. Tällä hetkellä Intiaan on sijoittunut satakunta suomalaista yritystä - toinen sata tekee kauppaa paikallisen yhteistyökumppanin kautta. Ilahduttavaa on ollut myös viimeaikainen keski suurten yritysten halu katsoa Intian suuntaan.

Suomalaiset ovat melkoinen työllistäjä – lähes 30 000 intialaista nostaa palkkansa suomalaisista yrityksistä. Ja tämä on selvästikin vasta alkua. Suomessakin toimii reilut parikymmentä intialaista yritystä ja toiveita on kasvusta lähi vuosina. Yhtymäkohtia on paljon.

Tiede- ja tutkimusyhteistyö on lähtenyt hyvään vauhtiin mm. Tekesin ja VTT:n yhteistyökuvioiden. Myös yliopistojen kontaktipinnat ovat lisääntyneet – joskin siinä on paljon kasvun varaa. Erityisesti mainitsemisen arvoinen ja kansainvälistäkin mainetta niittänyt on Itä-Suomen yliopiston Intian hallitukselta tilaama metsähoitoalan virkamiesten koulutus Joensuussa. Yllättävää kyllä, Intian pohjoisten osien metsillä on paljon yhteistä suomalaisten lajikkeiden, ilmaston ja sitä myöten kestävä metsätalouden kehittämisen kannalta.

Intialaisten tutkimuslaitosten taso on korkea ja maassa on runsain mitoin hyvin koulutettuja asiantuntijoita. Suomi onkin satsannut tulevaisuuden näkyymiin. Viimeisin tulija Intiaan oli innovaatioverkosto FinNode, joka avasi edustustonsa parisen vuotta sitten. Paljon mainostettu Team Finland toimii eri puolilla maata hienosti suurlähetystön, kunniakonsuleiden, Finpron, Finnfundin, FinNoden, Finnairin ja muiden toimesta.

Intian koko ja monimuotoisuus usein hämentävät uusia tulijoita. Intian osalta voidaan puhua mantereesta ja sen vuoksi onkin oleellista nähdä metsä puilta. Intialla ja Suomella on vain positiivinen asialista edessään ja kasvun mahdollisuudet ovat lähes rajattomat Helsingistä katsoen. Työ vaatii kuitenkin sitkeyttä ja kovaa työtä. Intiasta ei saada helppoja voittoja – sen sijaan pitkä yhteistyö ja panostus on selvästi palkitsevaa. ☺

Matti Mehtola

Kirjoittaja on Aalto-yliopiston R&D -koulutuksesta valmistunut innovaatioviestinnän asiantuntija

CBRN-sensoreiden kehitys parantaa kokonaisturvallisuutta

Kirjainyhdistelmällä CBRN tarkoitetaan yleensä erittäin vaarallisia kemiallisia aineita (Chemical), vaarallisia biologisia patologistia mikro-organismeja (Biological), radiologista säteilyvaaraa (Radiological) tai ydinmateriaaliin liittyvää vaaraa (Nuclear). Useimmiten tapahtumiin liittyy suuronnettomuus, tahallisuus, rikollisuus, terrorismi tai sodankäynti. Uhkista ilmaisen antavia laitteita kutsutaan CBRN -sensoreiksi.

CBRN -uhat ovat ihmisille ja ympäristölle jo pieninä määrinä erittäin vaarallisia tai tappavia ja uhkaavat usein yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja. Sensoreilla uhista pyritään saamaan varhainen ennakkohälytys ja kriittistä lisätietoa. Suomessa kehitetty sensoriteknologia on saavuttanut tällä sektorilla maailmanlaajuisesti merkittävän aseman. Alan tuotekehittäjistä mainittakoon Säteilyturvakeskus ja Environics Oy. Sensoriteknologisen etumatkan soveltaminen on nyt laajentumassa uusille alueille.

CBRN -sektorin sensoriteknologian muunneltavuus ja sovellettavuus on huomattavan suuri siviilimaailmassa, erityisesti teollisuudessa ja ympäristöturvallisuudessa. Suorituskyky, jolla voidaan havaita äärimmäisen pieniä määriä kemiallisen sodankäynnin aineita, säteilyä tai ydinainemateriaaleja on erittäin hyödyllinen

myös muissa tarkoituksissa. Sensoriteknologia on päivitettävissä havaitsemaan useimmat keskeiset teollisuuden käyttämät kemialliset aineet. Myös yhä älykkäämmät ohjelmistot ja tilannekuvajärjestelmät antavat sensoritiedon käytölle jatkuvasti uusia käyttöulottuvuuksia. Tuotekehityksen myötä normaaliolojen sensoritarve sulautuu osaksi yhä paranevaa kokonaisturvallisuutta.

Sensoreita on lähtökohtaisesti jo hyödynnetty useiden yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisessa. Eri tavoin ne ovat läpileikanneet niiden kaikkia sektoreita. Viime vuosina erityisesti CBRN -sensorialustojen saralla on tapahtunut merkittävää kehitystä. Kun vanhan uhkakuvamalliston rajat sumentuivat ja kokonaisturvallisuuden käsite vakiintui, myös sensorien maailmassa tapahtui eräänlaisia muutoksen symmetriaa. Tuotekehityksen ja innovaatioiden ansiosta voi nyt teollisuuden perusarjessa tarvittujen sensorien käyttöä palvelu myös yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvallisuutta. Käyttö ulottuu siis aina normaalioloista poikkeusoloihin ja jopa sotatilaan saakka. Lisäksi sensorien älykäs verkottaminen ja erilaiset analysointiohjelmistot avaavat sensoritiedolle aivan uusia näköaloja. Sensorien soveltamisalueet turvallisuus- ja teollisuussektoreilla ovatkin voimakkaasti kasvamassa ja monipuolistumassa.

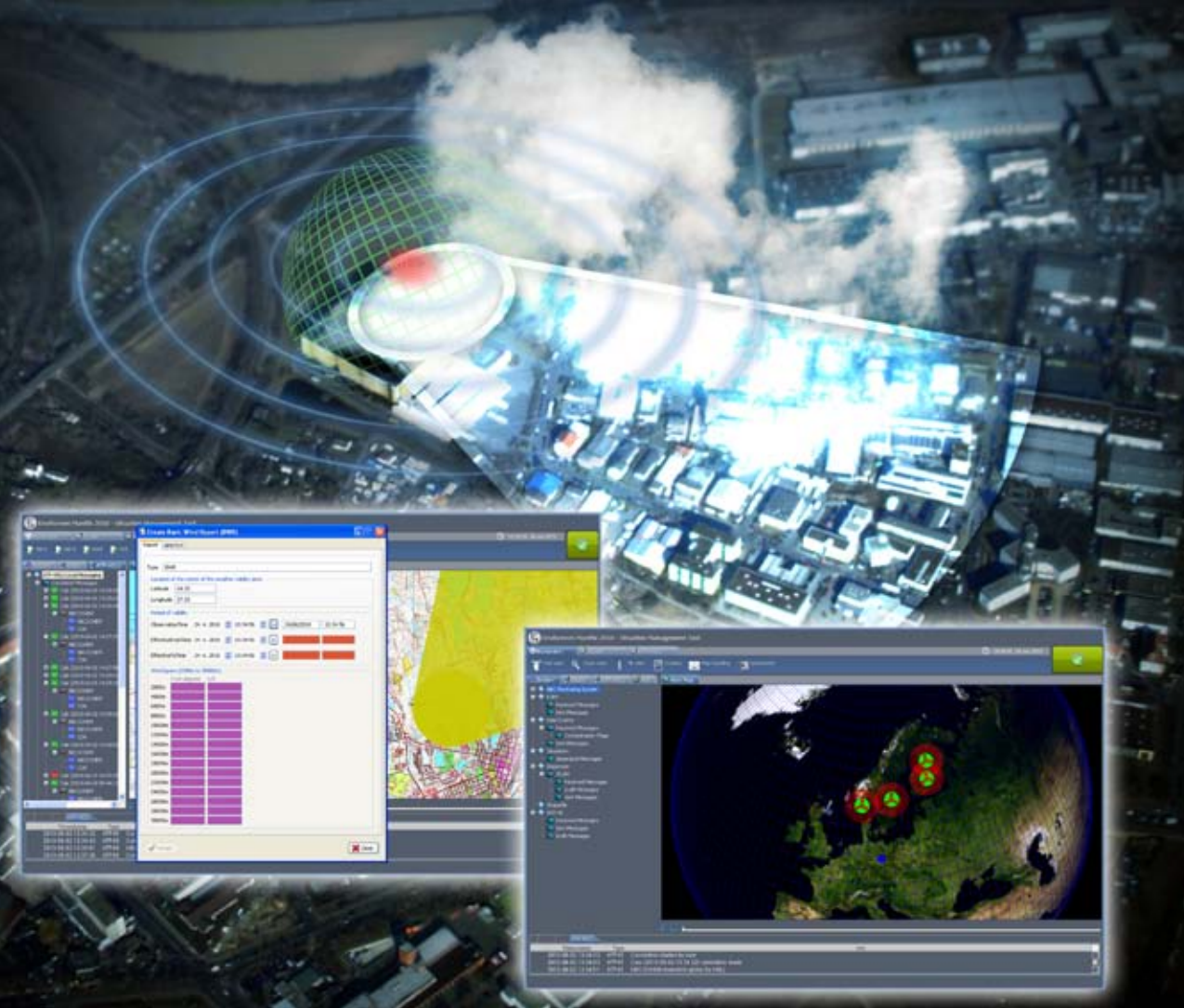
Ajavana voimana herkkien sensorien yhä monipuolistuvalle käytölle teollisuudessa ovat lainsäädäntö, kasvava kustannustehokkuuden vaatimus sekä liiketoiminnan jatkuvuuden varmistaminen. Kyky mitata käytettävien kemikaalien määriä, vuotoja ja päästöjä sekä kyky estää ja minimoida teollisia ja ympäristöllisiä riskejä ovat yhä strategisempia. Alun perin sotilas- ja turvallisuusviranomaisten tarpeisiin suunniteltujen sensorien soveltuvuudet osuvat laajasti tälle alueelle. Sensoreilla saadaan erittäin tarkkaa mittaus tietoa teollisuustoimintoihin, mm. prosessien optimointiin sekä automaatioon. Sensorit sopivat myös kemikaali-, palo- ja pelastusonnettomuuksista varoittamiseen. Sensoritietoa yhdistelemällä on luotavissa tilannekuva myös näiden onnettomuustilanteiden johtamiseen. Sensori-integraatiolla ja tilannekuvalla voidaan monitoroida myös piilevinä kasvavia ympäristöriskejä.

Äärimmäisen pieniä ainepitoisuuksia maasta, ilmasta ja nesteestä havaitsevat sensorit soveltuvat esim. teollisuuden toimitiloissa työterveyden tarkkailuun sekä puhdistilojen monitorointiin. Kuten ilmaisimet ovat ajoissa varoittamassa kemiallisen sodankäynnin uhkasta, voidaan niillä saada myös kehittyneisillään olevasta putkistovuodosta ja vakavasta ympäristöonnettomuudesta ennakkovaroitus. Koska sensoreiden havaintokynnys on

äärimmäisen pieni, havaittavien aineiden kirjasto laaja ja ohjelmistot hyvin älykkäitä, voi yksi ja sama sensorijärjestelmä palvella kaikissa näissä toiminnoissa. Sotilastarkoituksistaan kehitetyt sensoritiedon älykkäät ja yhteentoimivat ohjelmistoalustat antavat riskienhallinnan näkökulmasta turvallisen lähtökohdan siviili- ja teollisuuskäyttöön. Yhteen toimivuus mahdollistaa, että vanhat ja erikikäiset yksinkertaisemmat sensorit ja mittausjärjestelmät saadaan myös fuusioitua uuteen alustaan. Sensori-intensiivinen tieto on siviilikäytössäkin yhä strategisempaa ja siksi toimintojen on oltava hyvin vika- ja häiriönsietäviä.

Teollisuuden tarvitsemat, ihmiselle ja ympäristölle vaaralliset kemikaalit ovat hyvä esimerkki sensoritarpeesta, joissa käyttö voi ulottua perusarjesta vaikkapa poikkeusolojen huoltovarmuuden turvaamiseen. Vaaralliset aineet ovat nykypäivänä välttämättömiä ja korvaamattomia. Tehokkailla ja voimakkailla aineilla on useimmiten paras panos-tuotos-suhde. Vaihtoehtoisilla aineilla esimerkiksi energiahyötysuhde olisi huono ja kemikaalin kulutus suurempi. ”Pahan aineen” kokonaiskuormitus ympäristölle on pienempi ja tuotestakin tulee parempilaatuisia. Vaaralliset kemikaalitoiminnat sijoittuvat historiallisista syistä usein lähelle muita ihmisten toimintoja. Onnettomuusriskin toteutuessa vahingot

teen näytölle. Monitorointinäkymän saa etänä rinnakkaisesti luettavaksi ja siitä voidaan ottaa samalla analyyseja ja ennusteita jatkuvasti eri toimijoiden tarpeisiin. Kyseisten vaarallisten kemiallisten aineiden määrittely, leviäminen, ennusteet ja tilannejohtaminen sujuvat nopeasti ja tehokkaasti, ml. väestön juuri oikeat suojaus- ja hoitotoimet. Nämä suomalaiset automaattiset sensorit säästävät myös henkilökunnan terveyttä ja henkilöstöä voidaan suunnata laitteiden käytöstä ihmisten välittömiin pelastamisiin. Tällaisten sensorien määrää voidaan tilannesidonnoisesta kasvattaa käytännössä rajattomasti. Onnettomuuksien hoidon lisäksi järjestelmät soveltuvat VIP-henkilöiden ja masatilaisuuksien ennalta suunniteltuun suojaukseen.

Erilaisia signaaleja siviiliajan mahdollisista CBRN -uhkista: likaisia pommeja, epämääräisiä säteilylähteitä, biologisia ja kemiallisia iskua sekä myös räjähtäviä aineita monitoroidaan jatkuvasti useimpien kehittyneiden maiden kriittisissä kohteissa. Sensoreita on lentokentillä, rautatieasemilla, metroissa ja keskeisissä hallintorakennuksissa sekä tietysti VIP-henkilöiden turvana. Myös suuret huomiovaimaiset joukkotapahtumat – vaikkapa suuremmat ur-

ihmisille, omaisuudelle ja ympäristölle olisivat mittavia. Herkällä sensorilla saatava ennakkovaroitus onnettomuusriskistä on äärimmäisen arvokas. Turvallisuusvaatimusten kasvaessa ja vaikkapa saatavuuden heikentyessä on kemikaalien hyvästä tilannetietoisuudesta ja kontrolloituvuudesta suurta hyötyä. Yksi ja sama sensorikokonaisuus voi hoitaa kaikki mainitut tehtävät.

Alkavassa kemikaalionnettomuuksissa taas aikaa päätöksentekoon: evakuointiin, eristämiseen, ensiapuun ja syyn eliminointiin on erittäin vähän. Niinpä sotilaskäyttöön ja terrorisminvastaiseen toimintaan suunnitellut huippuherkät sensorit virhetoimintoja eliminoivine johtamisohjelmistoineen soveltuvat hyvin myös siviiliajan kemiallisten onnettomuusriskien ehkäisyyn ja hoitoon. Erilaiset sensorit tuottavat omaa itsenäistä hyötyään jo teollisuuden

perusautomaatiossa ja prosessioptimoinnissa. Onnettomuuden sattuessa samojen sensoreiden tiedon käyttötarkoitus muuttuu. Saadun sensoritiedon mukaan ohjelma muuttaa ja rajaa teollisia toimintoja vaaran minimoimiseksi ja antaa automaattisesti ohjeita työntekijöille sekä lähiasukkaille. Tilannekuva fuusioi säähavainto- ja -ennustedatua ja laskee aikakriittisiä ennusteita esim. kemikaalipilven leviämisestä ympäristöön. Tällaiset tilannekuvajärjestelmät ovat rinnan luettavia mm. palo- pelastus- ja ympäristöviranomaisten järjestelmissä. Niillä voidaan myös tuottaa tiedotteita väestön suojelemiseksi sekä tietoa joukkoviestimille.

Paitsi teollisuus, myös palo- ja pelastusala siis hyötyy suuresti alunperin sotilaskäyttöön tuotekehityksestä teknologiasta. Erittäin hyvä esimerkki on liikuteltavilla, miehittämättömillä sensoriyksiköillä tapahtuva vaarallisten

ja tappavien aineiden monitorointi. Aiemmin jokainen laajakirjainen sensori satoi kentälle yhden asiaan perehtyneen henkilön, joka oli samalla pelastaja. Nykyään lyhyen koulutuksen jälkeen kuka tahansa kykenee muutamassa minuutissa pystyttämään miehittämättömän sensorin ja aktivoimaan sen. Sama henkilö voi esim. autolla liikkuen asentaa nopeasti paikalleen useita sensoreita laajalle alueelle. Itsenäisesti toimivat, automaattisesti kalibroituva, jatkuvaa sää-, aika-, paikka- ja analyysitietoa lähettävät sensorit pisteytyvät heti automaattisesti valvontayksikön, esim. johtoauton lämpäriin kartalle reaaliaikaisine tietoineen. Järjestelmä detektoi sekä CWA (Chemical Warfare Agents -kemiallisen sodankäynnin aineet) sekä TIC (Toxic Industrial Chemical -myrkylliset teollisuuskemikaalit) -aineita yhtäaikaaisesti ja piirtää niiden leviämistilanteen sekä -ennus-

heilutapahtumat – saavat rutiinimaisesti näkymätöntä valvontaa suojakseen. Paikkojen ja kulkureittien varmistuksessa entistä tärkeämpiä ovatkin liikuteltavat sensorit. Suomalaiseen tuotekehitykseen pohjautuva säteilyturvatuote kulkee mukana vaikka pienessä cityrepussa. Itseanalysoivaa laitetta voidaan huomaamatta kuljettaa väkijoukossa, ahtaissa tai sokkeloisisa tiloissa. Tavalliselta kaduntallaajalta näyttävä reppumies voi reaaliaikaisesti seurata analyysitulosta kännykästään samalla kun tilannetta seurataan myös valvomosta.

Kyky ”haistaa” järjestäytyneen rikollisuuden, terroristien aiheet on suomalaisissa järjestelmissä hyvin pitkälle kehittynyt. Se kattaa tunnetut ja pitkälti kuviteltavissa olevat tilanteet. Erityisen vaikeissa tai vaarallisissa analyysitilanteissa ns. full reach back -ominaisuus lähettää esimerkiksi mobiilin sensoridatan ja esianalyysin auktorisoidulle valvontaviranomaiselle. Tieto on mahdollista lähettää mobiilista laitteesta langattomasti useita eri kanavia pitkin käytännöllisesti katsoen minne tahansa maapallolla. Tiedon vastaan kuitannut päivystävä asiantuntija antaa lausunnon, tekee toimenpide-ehdotuksen ja lähettää sen nopeassa vasteajassa lähettäjälle takaisin. Tilannekuvan jako on mahdollista laajentaa esim. älypuhelimilla kaikille keskeisille toimijoille. Tämä Säteilyturvakeskuksen kehittämä ominaisuus, jonka kaupalliset oikeudet suomalaisella Environics Oy:llä, on myös alansa globaalia teknologista huippua. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö mainitsikin Suomen ”selkäreppuosaamisesta”

puheenvuorossaan Soulin ydinturvakonferenssissa maaliskuussa 2012.

Sensoritietoa on siis voitava analysoida entistä monimutkaisemmissa tapauksissa yhä nopeammin. Esimerkiksi laittomassa ydinmateriaalien kuljettamisessa salakuljettajat koettavat hämätä valvontaa joko poikkeuksellisin reitein, naamioimalla laittoman säteilyn lailliseksi tai yrittävät vähentää säteilyä erilaisin suojauskeinoin. Samalla myös monia laillisia säteilylähteitä on liikenteessä. Älykkäillä järjestelmillä, jotka eivät mittaa pelkkää säteilyn määrää vaan identifioivat suoraan säteilystä mistä aineesta tai aineista on kyse, voidaan nopeasti profiloida ja kontrolloida saatuja vihjeitä. Monipuolisin sensorein varustetulla tiedusteluautolla pystytään ketterästi vastaamaan esim. järjestäytyneen rikollisuuden tuomaan ydinaine- tai säteilyuhkaan. Autosta voidaan myös jättää erillisiä etäluettavia antureita kentälle. Kaikissa Suomen sisäisen ja ulkoisen liikenteen logistisissa solmukohdissa on erittäin korkeatasoista sekä kiinteää että mobiilia CBRN-sensoriteknologiaa.

Kansainvälisessä turvallisuudessa, yhteistyössä ja ydinturvallisuudessa tarvitaan yhä enemmän luotettavaa, jaettua ja monenkeskistä tilannekuvaa. Lahjomaton sensoriteknologia luo luotettavasti hallittuna puitteita yhä paremmalle kansainväliselle valvonnalle, sopimiselle ja työnjaolle. Sensorisovellusten skaalautuvuus onkin huomattava. Ohjelmistot sopivat niin teollisiin yksittäiskohteisiin kuin toimialojen tai klustereiden yhteisjärjestelmiin.

Suurissa ympäristöonnettomuuksissa varoittava signaali menee helposti ohi tai naamioituu osaksi arkirutiineja. Keskeistä on kyetä fuusioimaan tilannekuvaan hajallaan oleva mittaustieto. Nykyiset tilannekuvat kykenevät sovittamaan mielekkäästi yhteen erimuotoisia valvontalähteiden tietoja. Tiedot ajetaan samalle aikajanelle ja niitä luodetaan eri kriteerein. Näkymät herkistävät kykyä ymmärtää johtolankoja vihjetiedon hiljaisesta maailmasta.

Ympäristövalvonta voitaisiin keskittää ja useampien yksiköiden sensoridataa voidaan käsitellä etänä riskeihin erikoistuneessa reaaliaikaisessa keskusvalvomossa. Tulevaisuudessa joillain toimialoilla yhtenä toimiluvan ehtona saattaisi olla juuri vaatimus etävalvonnasta. Pelastus- ja ympäristöviranomaiset saattaisivat yhdessä yritystoimijoiden kanssa muodostaa tällaisen lupaehto- ja onnettomuuskritistä sensoridataa siirtävän ja seuraavan verkoston. Esimerkiksi kaivostoimialalla tällaisella sensoripohjaisella ja jaetulla ympäristöturvallisuuden reaaliaikaisella tilannekuvalla voisi olla käyttöä.

Viranomaispuolella ne ovat laajennettavissa sektoritasolta aina valtiolliseen tai kansainväliseen laajuuteen saakka.

Kun monet kuvaillut onnettomuudet käytännössä realisoituvat äärimmäisen harvoin niin miten niihin voidaan pitää yllä torjuntaja pelastuskykyä? Erittäin tärkeä turvallisuutta vahvistava tekijä onkin ohjelmistojen onnettomuussimulaatiokyky. Henkilökunta ja pelastajat voivat näytöltä simuloida ja johtaa toimintaa erilaisissa harjoitusonnettomuuksissa. Todennäköisimpiä sekä haastavia onnettomuusmalleja voidaan myös räätälöidä simulaatioon. Sensorit lähettävät kuvitellusti eri todellisten onnettomuustyyppien mukaista dataa, jotka ohjelmisto muuntaa vuorovaikeiksi analyysiksi, johtamisalustaksi ja toimenpide-ehdotuksiksi. Simulaatio voi huomauttaa ilmeisimmistä virhepäätelmistä. Sama työskentelypohja on käytössä, jos ja kun tositalanteessa oltaisiin.

Sensoreiden kenttä on siis monelta kuiltalta murtautumassa uuteen aikaan. Samalla viranomaiset, teollisuus, elinkeinoelämä ja kansalaiset tarvitsevat kasvavasti reaaliaikaista

tietoa, ennusteita ja analyyseja ympäristöstään ja eri toimintoista. Erästä suurta liiketoimintapotentiaalia odotetaan, jos viranomaisten hallussa oleva ympäristötietovaranto jossain määrin avautuu. Tietovarannon monenkeskisen tiedonvaihdon ja edelleen jalostamisen verkostopohjan luomiseksi toivotaan valtiolta innovatiivisia julkisia hankintoja. Myös yksityissektorin, mm. teollisuuden ympäristötietoa toivotaan avattavaksi ympäristöbisnekselle. Ihmisistä ja ympäristöstä huolehtiminen eri tasoillaan on kasvavasti tärkeämpi liiketoimintatarkoituksen tausta. Tietoverkkopuolustuskyky eli kyberpuolustus asettaa omia vaatimuksiaan. Niukkuuden oloissa ei pitäisi valita halvinta ja yksinkertaisinta vaihtoehtoa. Yleensä viisainta on valita teknologiaa, joka on kehityskuvan suuntaista. Oikein valitut ja tuetut kehityspotit vahvistavat samalla yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvallisuutta. Sensoriteknologian tuotekehityksen keihäänkärjet ovat huoltovarmuuden ja kokonaisturvallisuuden kannalta ilmeisen arvokkaita. Ne myös uudistavat sensoreiden perinteisen merkityksen. 🌐

Mirka Lappalainen:

Jumalan vihan ruoska.

Suuri nälänhätä Suomessa 1695–1697

Kustannusosakeyhtiö Siltala, Latvia 2012

Suomi ilmastonmuutoksen kourissa

Filosofian tohtori Mirka Lappalaisen teos 1600-luvun lopun suuresta nälänhädästä on kuin nykyhetken peilaava historiallinen katsaus kriisin hallintaan, kriisijohtamiseen ja huoltovarmuuteen. Historiantutkimuksen akateemisella puolella lukijaa pistää silmään hämmäntävän usein esiintyvä akateemikko Eino Jutikkalan tutkimusten kritiikki. Ilmeisesti kyse on osin myös tutkimuksellisesta ”isänmurhasta”.

Kiinnostavasti kirjoitettu teos yhdistää kuvausta niin arjen kurjuudesta kuin viranomaisen pyrkimyksistä tilanteen lievittämiseksi ilmastonmuutoksen – eli pienen jääkauden – keskellä. Hollantilaisten mestareiden 1600-luvulla maalamat taulut, joissa kanavia ja satamia peittää jää ihmisten ilakoidessa niillä luistellen ja hauskaa pitäen eivät olisi voineet olla kauempana ajankohdan suomalaisesta todellisuudesta.

Suuret kuolonvuodet vähensivät maamme väestöstä arviolta kolmanneksella. Vastaavia kuolleisuuslukuja on Euroopassa esiintynyt vain mustan surman aikana 1300-luvulla ja esimerkiksi Irlannin nälänhätä 1850-luvulla tuhosi väestöstä ”vain” 11–12 prosenttia. Poikkeuksellisen kylmän ja sateisen sään sekä vielä kehittymättömän ja alkukantaisen maatalouden rooli katastrofin taustalla oli keskeistä. Satojen menetystä ja nälkää seurasivat kulkutaudit.

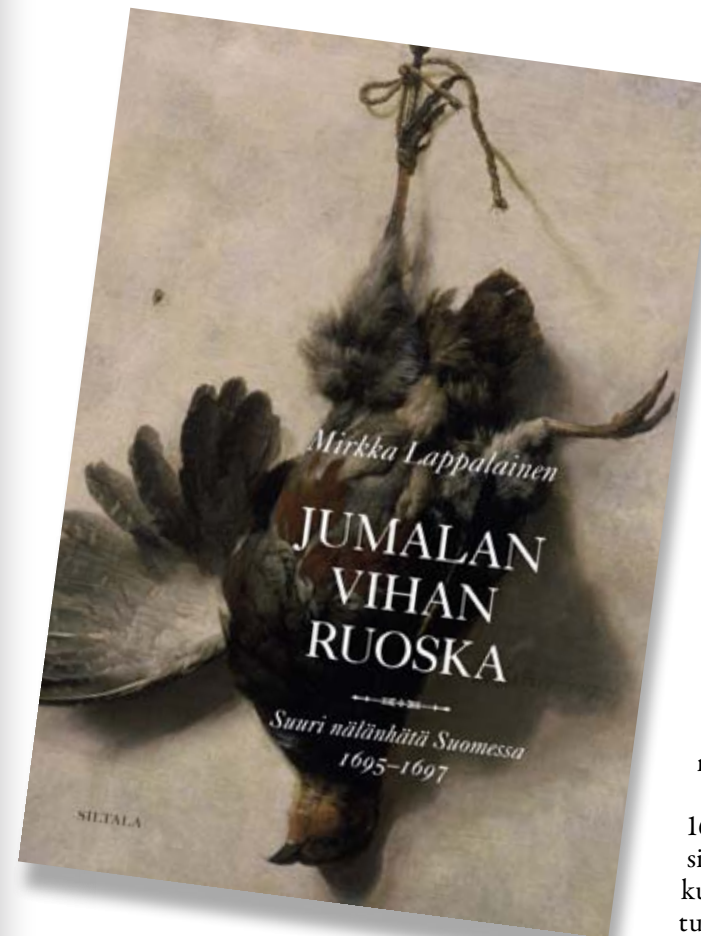
Pieni jääkausi koetteli alkeellisen maatalouden varassa elänyttä yhteiskuntaa. Suomessa elettiin maanviljelyn kannalta ääri rajoilla. Kasvukausi jäi lyhyeksi lumen viiptyessä maassa pitkälle kevääseen ja hallayöt saapuivat jo elokuussa. Jos vuosien 1695 ja 1696 sääolot olisivat toistuneet jatkuvammin, suomalainen maatalousyhteiskunta olisi murtunut. Ilmaston lämpeneminen oli tuolloin ihmisten pelastus.

Pitkän jäätalven vuoksi logistiikkaongelmat varsinkin merenkulun osalta kasvoivat eksponentiaalisiin mittoihin. Suomi oli puolet vuodesta käytännössä täysin saarroksissa eikä elintarvikkeita ollut talvella 1696–1697 myynnissä juuri ollenkaan.

Ruotsin suurvalta-ajan ideologia perustui hyvin järjestettyyn ja tiukasti hallittuun valtioon. Kriisin iskiessä merkantilistinen säätely osoittautui kuitenkin tehottomaksi. Aikaa tuhlatiin loputtomaan byrokraatiaan eikä privilegioihin ja sääty-yhteiskuntaan perustuva valtio mahdollistanut virkamiesten omaaloitteisuutta tai paikallisia päätöksiä. Ihmiset olivat sidottuja omiin ammatteihinsa eikä niitä rajoja ollut ylittämisen. Lisäksi uskonnolliset käsitykset nälänhädän ja kylmyyden liittymisestä Jumalan vihaan asettivat lisähaastetta kriisin ymmärtämiselle ja sen hallinnalle. Jumalan vihan syiden etsiminen muodostui tärkeämmäksi kuin esimerkiksi siemenviljan turvaaminen ja varmuusvarastojen ylläpito.

Kansa oli maksanut Ruotsin suurvalta-ambitioista kovan hinnan ja vaikka itsevaltiuden ajan Ruotsissa vallitsi pitkää aikaa rauha, varustauduttiin seuraavaan sotilaalliseen koitukseen koko ajan. Ruotujakolaitos, ylikireä verotus, maatalouden kehittymättömyys ja kriittisen huoltovarmuuden näkökulmasta varmuusvarastojen puuttuminen olivat kriittisiä tekijöitä kriisin paisuessa laajamittaiseksi hätätilaksi. Sotavoimauudistus oli mahdoton toteuttaa, koska ruotujakolaitos nähtiin ainoaksi keinoksi turvata riittävä sodan ajan vahvuus.

Niin reaaliaikainen tilannekuva kuin ennakoiva strateginen tilannetietoisuus olivat 1660-luvun lopulla varsin vaatimattomalla tasolla, lähes olemattomia. Tiedonkulku oli hidasta ja tieto epämääräistä. Kesti kauan ennen kuin Turussa, pääkaupunki Tukholmasta

puhumattakaan, käsitettiin tilanteen vakavuus. Keskusvaltion informaation tärkeimmät lähteet olivat maaherrat, joilla heilläkään ei ollut tarkkaa käsitystä syrjäseutujen oloista. Lisäksi kriisitilanteen päätöksenteko Tukholmassa oli haastavaa, koska talvella 1697 kuningas Kaarle XI oli vakavasti sairas eikä itsevaltiuteen kuulunut

päätösten delegointi valmiudesta vastaaville virkamiehille – jos sellaisia olisi edes ollut olemassa.

Kahden nälkätalven aiheuttaman aliravitsemuksen lisäksi elimistöä koetteli sulamaton ja osin myrkyllinenkin hätäruoka, joka pahimmassa tapauksessa aiheutti kuoleman. Hätäruuan aiheuttama tappava ripuli oli keskeinen kuolinsyy ennen kevään 1697 massakuolemia. Hygieniataso oli muutenkin vaatimatonta ja tartuntatauteja leviättävät kerjäläiset olisi pitänyt laittaa karanteeniin, jos se vain olisi ollut mahdollista. Kruunun määräys kerjäläisten pysymisestä kotiseuduillaan oli askel tähän suuntaan, mutta käytännössä täysin epärealistinen toteutettavaksi. Lääkintähuollon keskeinen tehtävä oli lähinnä kuolleiden hautaaminen.

Mirka Lappalainen jatkaa 1500- ja 1600-lukujen historiaa käsitteleviä teoksiaan tavalla, joka valottaa uudesta näkökulmasta ja ”poikkieteilisen” historian tutkimuksen menetelmin suomalaisten elämää noina vaikeina aikoina. Teoksen parasta antia ovat virkamiesten kirjelmöinnit esimiehilleen tilanteen vakavuudesta ja sen korjaamisyrityksistä. Vaikka maailma on paljon muuttunut yli 300 vuodessa, kriisitilanteen hoidon periaatteet ja ihmisten perustarpeet eivät juuri miksikään.

Juha Martelius

Jyrki Iivonen – Pauli Järvenpää

Kirjeitä Kabulista

– Afganistanin toinen todellisuus

Kustannusosakeyhtiö Paasilinna, 2012

Sivumäärä: 280

Tuskin mistään konfliktista on kirjoitettu yhtä paljon kuin Afganistanista, ja tuskin mikään muu konflikti on herättänyt yhtä paljon kiihkeää ja tunteikasta keskustelua ympäri maailmaa. Silti Puolustusministeriön viestintäjohtaja Jyrki Iivonen ja Suomen suurlähettiläänä Afganistanissa toimiva Pauli Järvenpää pyrkivät rohkeasti tuomaan jo moneen kertaan kaluttuun aiheeseen uusia näkökulmia. Teos "Kirjeitä Kabulista – Afganistanin toinen todellisuus" koostuu pitkäaikaisten kollegoiden ja ystävien välisestä kirjeenvaihdosta, käsittäen yhteensä 36 kirjettä noin kahden vuoden ajanjaksolta vuosina 2010–2012.

Järvenpää käy kirjeissään läpi tapahtumia Kabulista käsin katsottuna ja Iivonen tarkkailee samaan aikaan kotimaista Afganistan-keskustelua. Molempien kirjoittajien pitkä kokemus niin akateemisesta maailmasta kuin toiminnasta ulkoasiain- ja puolustushallinnon virkamiehinä antaa hyvän lähtökohdan. Lukija huomaakin pian, ettei kyse ole ensimmäisestä Afganistanin kriisistä, jota Iivonen ja Järvenpää työnsä puolesta analysoivat. Molemmat heistä seurasivat tiiviisti jo Neuvostoliiton sotatoimia Afganistanissa vuosina 1979–1989. Uskallan väittää, että harva suomalainen on yhtä syvästi perehtynyt sekä Afganistanin menneisyyteen että nykypäivään.

Teos pyrkii tarjoamaan vaihtoehtoja kuvaamaan Afganistan-keskustelun valtavirralla oikaisemalla räikeimpiä virheellisiä tulkintoja ja nostamalla esiin vähemmän tunnettuja näkökulmia. Yleistä käsitystä Afganistanin tilanteesta dominoivat uutisvirrassa näkyvästi esillä olevat väkivallan kierre, lohduon köyhyys ja lukuisat muut negatiiviset asiat. Viime aikoina on ollut tapana julistaa joka vuosi kriittiseksi Afganistanin "vuodeksi nolla", jolloin olisi viimeistään korkea aika saavuttaa konkreettisia tuloksia tai muuten maata uhkaa loputon perikato.

Iivonen ja Järvenpää nostavat esiin vaihtoehtoja narratiivia. Heidän mukaansa Afganistanin tilannetta on valitettavan usein tulkittu ylikorostuneesti Yhdysvallat-kriittisestä katsannosta. Tätä taustaa vasten kansainvälisen yhteisön saavutuksia Afganistanissa on vähätelty. Vähemmälle huomiolle jääneitä kiistattomia edistysaskeleita ovat esimerkiksi naisten

ja tyttöjen koulutus, nopeasti kehittyvä terveydenhuoltosektori sekä bruttokansantuotteen kasvu. Maan taloudellisen tulevaisuuden kannalta huomioarvoista ovat maaperässä piilevät luonnonvarat. On myös hyvä tiedostaa, että vain 7–8 prosenttia afgaaneista ilmaisee tuken- sa talebanille, valtaosan tukieessa kansainvälisen yhteisön toimia.

Teoksessa annetaan paljon palstatilaa nimenomaan koulutuksen ja nuorisotyön tukemista koskevalle pohdinnalle. Suomalaiset ovat hyvin tietoisia koulutuksen ja tasa-arvon tärkeydestä vahvan kansalaisyhteiskunnan sekä taloudellisen menestyksen perustana. Tämän pitäisi auttaa ymmärtämään kyseisiin asioihin panostamisen merkitystä Afganistanin kaltaisessa maassa. Se on kehitysapua, joka kantaa todellista ja pitkäkestoista hedelmää. Kirjeitä Kabulista onkin samalla tietoisuutta siitä, kuinka Suomen kehitysyhteistyövaroja käytetään ja millaiselta Afganistaniin antamamme kokonaistuki näyttää. Teos antaa myös katsauksen maassa toimivien suomalaisten sotilaiden, poliisikouluttajien ja muiden asiantuntijoiden arvokkaaseen ja vaativaan työhön.

Kirjeiden kronologinen eteneminen tarjoaa lukijalle ajatuksia herättävän rinnakkaisen näkymän ihmisten arkeen kahdessa pääkaupungissa. Tammikuisessa Helsingissä koko kaupunki kiroilee parkkipaikkojen peittymistä lumikasojen alle ja VR:n paikallisjunien myöhästelemisiä. Samaan aikaan lyhyt, mutta sitäkin ankarampi talvi koettelee myös afgaaneita ja Kabulissa voidaan vain uneksia Helsingin tylsästä arjesta.

Iivosen kaivaessa autoaan nietoksesta, ammutaan Järvenpään naapurissa singolla ja lähikaupassa räjähtää itsemurhapommi. Teos myös raottaa diplomaattien työskentelyä Afganistanin kaltaisessa ympäristössä, jossa turvatoimet ja kulttuuri-erot tekevät asioista työläisiä. Miten Kabulissa hoidetaan suurlähetystön itsenäisyyspäivän vastaanotto tai kuinka mahtavatkaan sujua lähetystön paikallisille työntekijöille järjestetyt

avec-pikkujoulut?

Kirjeitä Kabulista tarjoaa hyödyllistä lisävaloa Afganistanin poliittisen elämän hahmottamiseen, jossa presidentin valta-asema, etninen tasapaino ja mahtimiesten ambitiot kietoutuvat vaikeaselkoi- seksi vyyhdiksi. Järvenpään kirjeistä välittyy konkreettisesti Kabulissa asteittain kasvava hermostuneisuus vuoden 2014 turvallisuusvastuun siirron lähestyessä.

Maan poliittinen tulevaisuus on kysymys, johon kenelläkään ei ole tällä hetkellä tarjota selkeää visiota. Eri kansallisuuksien välisen luottamuksen rakentaminen, hitaasti kasvavan vaurauden oikeudenmukainen jakautuminen, demokratian elementtien soveltaminen heimoyhteiskuntaan, naapurimaiden ja alueellisten suurvaltojen roolit, rauhanneuvottelut ja sovittelu sekä talebanin asemoituminen maan poliittiseen elämään muodostavat kokonaisuuden, jossa on hengästyttävä määrä epävarmuus- tekijöitä.

Iivosen ja Järvenpään kirjeenvaihdon avaama näkymä Afganistanista on realistinen, mutta pohjalla on myös optimistinen lataus. Tilanne on vaikea, muttei missään mielessä toivoton. Kaikkien vastoinkäymisten jälkeenkin aurinko nousee joka aamu myös Afganistanissa. Kuten Pauli Järvenpää jaksaa muistuttaa, ovat afgaanitkin iloiseen ja surui- neen tavallisia ihmisiä, joilla on toiveita parem- masta arjesta, valoisammasta tulevaisuudesta ja turvallisemmasta elämästä.

Janne Kuusela

Puolustusministeri Carl Haglund

Puolustusministerin puhe

202. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 10. syyskuuta 2012

Arvoisat valtakunnallisen maanpuolustuskurssin osanottajat, arvoisat kummi-kurssilaiset, hyvät naiset ja herrat!

Ärade deltagare i den riksomfattande försvarskursen, ärade fadderkursdeltagare, mina damer och herrar!

Toivotan teidät tervetulleiksi maanpuolustuskysymysten ääreen. Onnittelen teitä kurssille pääsystä ja esitän Valtioneuvoston puolesta arvostukseni siitä, että olette päättäneet antaa kallisarvoista aikaanne yhteiskunnallisten asioiden hyväksi. Pysin puheessani hahmottamaan maanpuolustuksemme näkymiä puolustusministeriön näkökulmasta.

Viime vuodet ovat jälleen osoittaneet, kuinka kiinteästi Suomen pieni ja avoin talous on sidoksissa maailmantalouteen ja sen muutoksiin. Talouden ahdinko ja kriisi heijastuvat hyvin konkreettisesti myös meille. Julkisen talouden haasteiden arvioidaan jatkuvan myös pitkällä aikavälillä. Puolustushallinto joutuu osaltaan kohtaamaan nämä haasteet osana julkista taloutta. Puolustushallinnon kannalta kysymys on ensinnäkin siitä, miten pärjäämme tässä ja nyt ja toisaalta siitä, miten turvaamme maanpuolustuksemme myös pitkällä tähtäyksellä?

Kylmän sodan jälkeen tapahtunut toimintaympäristön kehitys on johtanut asevoimien muutokseen eri puolilla Eurooppaa. Nyt käsillä oleva talouskriisi on vahvistunut tätä suuntausta pakottamalla priorisoimaan resurssien kohdentamista entistä voimakkaammin. Julkisen talouden ongelmien heijastumisesta puolustusmenoihin on todennäköisesti nähty vasta alkua. Säästöpainheet voivat hyvinkin vielä kasvaa sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa.

Keskinäisriippuvuuden kasvaessa ja resurssien supistuessa haetaan monikansallisesta yhteistyöstä yhä painokkaammin ratkaisuja puolustuskyvyn ylläpitämiseen. Monet eurooppalaiset maat ovat jo pitkään asettaneet

osallistumisen kansainväliseen kriisinhallintaan etusijalle ja ajaneet alas aluepuolustuksen elementtejä. Kansallisen puolustuksen tehtäviin varaudutaan tiivistyvän monikansallisen yhteistyön kautta.

Toisaalta, Suomesta itään päin katsottaessa suuntaus on pikemminkin päinvastainen. Intia, Kiina, Venäjä ja monet muut nopeasti kehittyvät maat käyttävät suhteessa yhä enemmän resursseja asevoimien kehittämiseen. Eikä kehittämisen painopiste näissä maissa ole kriisinhallinnassa.

LÄHELLÄ.

Metsä Group on reilusti metsäteollisuusyhtiö. Toimintamme keskittyy pehmo- ja ruoanlaittopapereiden, kartongin ja sellun tuotantoon sekä monipuolisten puutuotteiden valmistukseen ja puunhankintaan. Monet tuotemerkkimme ovat tuttuja kotien jokapäiväisestä arjesta.

Kaikki tuotteemme ovat kestävän kehityksen kärjessä. Niiden pääraaka-aine on pohjoisissa metsissä vastuullisesti kasvatettu uusiutuva puu. Lisäksi ne ovat täysin kierrätettäviä.

Lisää vastuullisia ratkaisuja ja hyvinvointia arkeesi osoitteessa metsagroup.fi

ELÄMÄ ON TÄYNNÄ HETKIÄ LÄHELLÄ METSÄÄ.

Pehmo- ja ruoanlaittopaperimme helpottavat arkea ja edistävät terveyttä.
Tuttuja tuotemerkkejämme ovat Lambi, Serla, Katrin ja SAGA.
Lisäksi räätälöimme tuotteita kaupan omille tuotemerkeille.

Myös läntiset naapurimme Norja, Ruotsi ja Viro taistelevat eurooppalaista kehitystrendiä vastaan ja ovat kohottaneet puolustusmenojensa tasoa. Puolustuksen näkökulmasta Suomen geostrateginen sijainti on muuttumaton. Sotilaallisesti liittoutumattomalle EU:n reuna-valtiolle en näe muuta vaihtoehtoa, kuin ylläpitää turvallisuusympäristöön nähden oikein mitoitettua, uskottavaa, omaa puolustuskykyä. Myös meidän tulee varmistaa puolustuksemme perusta.

Toimintaympäristömme kehittyminen ja talouden haasteet edellyttävät puolustuksemme sisällön ja toteutuksen jatkuvaa arviointia ja kehittämistä. Tässä työssä johdonmukaisuus on olennaista, sillä puolustuskyky perustuu pitkäjänteiseen suunnitteluun ja pitkäaikaisiin investointeihin.

Puolustuksemme strategiset perusvalinnat ovat alueellinen puolustus, yleinen asevelvollisuus sekä sotilaallinen liittoutumattomuus. Näihin valintoihin ei nyt ole tulossa muutoksia.

Puolustusratkaisumme on kokonaisuus, jolla on häiriötilanteita ennaltaehkäisevä kynnysvaikutus. Sen keskeisintä osaa eli yleistä asevelvollisuutta on kyettävä kehittämään ajassa. Pyrimme varmistamaan, että koulutuksen laatu on riittävän korkea ja motivoiva. Asevelvollisuuden aikana saatuja oppeja ja kokemuksia

tulisi voida mahdollisimman hyvin hyödyntää opinnoissa ja työelämässä. Asevelvollisuuden ja erityisesti varusmiespalveluksen kehittäminen onkin yksi puolustusvoimauudistuksen läpileikkaavista teemoista, jolla on laaja tuki.

Arvoisat kuulijat,

Sotilaallisen maanpuolustuksen ohella puolustuskyvyn keskeiset elementit ovat puolustopolitiikka ja kokonaisuomaanpuolustuksen yhteensovittaminen. Näillä kaikilla osa-alueilla on omat erityispiirteensä ja myös haasteensa. Puolustuksesta käytävässä keskustelussa on hyvä huomioida, mistä osa-alueesta puhutaan.

Puolustuspoltiikassa kysymys nyt ja lähitulevaisuudessa on ennen kaikkea puolustusyhteistyön syventämisestä. Vaikka keskinäisriippuvuuden kasvu lisääkin riskejä ja yhteiskunnan haavoittuvuutta, se toisaalta myös mahdollistaa hyötyjen saavuttamisen. Suomen turvallisuuspolitiikka on perinteisesti nojannut osin siihen että Suomi on ”auttamisen arvoinen maa”.

Puolustusyhteistyö on jo tänä päivänä olennainen osa puolustuskyvyn kehittämistä, ylläpitoa ja käyttöä. On vaikea kuvitella sotilaallisia suorituskykyjä, joita voitaisiin kehittää, hankkia tai ylläpitää täysin ilman yhteistyötä. Aktiivisella ja verkottuneella toiminnalla pyritään

ennen kaikkea yhteensopiviin ratkaisuihin, jotka tukevat puolustusvoimien suorituskykyjen kehittämistä ja sotilaallista huoltovarmuutta myös kriisiaikana. Parhaimmillaan yhteistyö tuo mukanaan myös kustannustehokkuutta.

Monikansallisen yhteistyön mahdollisuudet tuleekin selvittää perinpohjin. Hallitusohjelmassa todetaan, että; ”Suomi toimii aktiivisesti pohjoismaisen puolustusyhteistyön syventämiseksi. Pohjoismaiden turvallisuus- ja puolustuspoliittisella yhteistyöllä tavoitellaan toimintojen kustannustehokkuutta ja voimavarojen varmistamista. Turvallisuuspoliittista yhteistyötä jatketaan pohjoismaisen solidaarisuusjulistuksen pohjalta.” Suomi toimii ensi vuonna pohjoismaisen NORDEFECO-puolustusyhteistyön puheenjohtajanaan. Meille tarjoutuu tällöin hyvä tilaisuus selvittää tämän yhteistyömuodon syventämisen mahdollisuuksia.

Vaikka tiivistyvä verkottuminen avaa uusia mahdollisuuksia, se ei ole ratkaisu kaikkiin haasteisiimme. Sotilaallisesti liittoutumattomana maana Suomi joutuu varautumaan sotilaallisten uhkien torjumiseen ilman ulkopuolista tukea. Näin ollen meidän on säilytettävä kansalliseen puolustukseen liittyvät keskeisimmät suorituskyvyt ja niihin liittyvä osaaminen omassa hallussamme. Tämä edellyttää puolustuksemme kärjen pitämistä terävänä.

Puolustuskyvyn ensisijaisena tavoitteena on ennaltaehkäistä sotilaallinen voimankäyttö Suomea kohtaan. Varautuminen maahan kohdistuvaa sotilaallista voimankäyttöä ja sillä uhkaamista vastaan edellyttää suorituskykyjä, jotka nostavat voimankäytön kynnystä ja tekevät sotilaalliset toimet Suomea vastaan kannattamattomaksi. Terävää kärkeä edustavat puolustusvoimien suorituskykyisimmät sekä nopeasti ja joustavasti käytettävät joukot ja asejärjestelmät. Niiden vahvana tukena on tietoisuus siitä, että Suomen puolustamiseksi kyetään tarvittaessa mobilisoimaan laajamittaisen hyökkäyksen torjuntaan tarvittavat joukot ja suorituskyvyt, joita tuetaan koko yhteiskunnan voimavaroilla.

Hyvät naiset ja herrat,

Viime talvena hallitus ja tasavallan presidentti hyväksyivät puolustusvoimauudistuksen suuntaviivat ja edeltäjäni teki kesäkuussa sitä koskevia hallinnollisia päätöksiä. Nämä linjat ja päätökset tehtiin puolustushallinnon laatimaa ratkaisumallia noudattaen.

Nyt toimeenpanovaiheeseen edennyt puolustusvoimauudistus on välttämätön ja tärkeä. Sitoutuminen uudistuksen läpiviemiseen on korkealla. Uudistus valmisteltiin puolustushallinnossa erittäin hyvin ja siihen oli osattu

varautua jo pitkään. Perusajatus ei siis lähtenyt pelkästään valtion taloudellisesta tilanteesta tai säästövelvoitteista, vaan tarve on ollut tiedossa jo useita vuosia. Taloustilanne toki vauhditti uudistuksen toimeenpanon aikataulua, mutta taustalla oli tarve sopeuttaa organisaatiota vastaamaan tulevien ikäluokkien kokoa sekä virtaviivaistaa vanhentunutta johtamisrakennetta.

Erityisesti rauhan ajan joukko-osastorakenteen kehittäminen on herättänyt paljon julkista keskustelua. Tämä on ollut luonnollista, ymmärrettävää ja odotettua. Ovathan joukko-osastot paitsi näkyvin osa puolustusvoimien jatkuvasta toiminnasta, samalla myös tulonlähde monille kotitalouksille. Joukko-osastot ovat myös alueellisesti merkittäviä työnantajia ja maakunnallisia toimijoita. Hallitus on korostanut, että henkilöstöstä ja rakenneuudistuksen kohteeksi joutuvista alueista on pidettävä erityistä huolta. Henkilöstöä ja alueita varten onkin kehitetty uusia menettelytapoja ja toimenpiteitä.

Kansalaiset ovat olleet huolissaan siitä, vaikuttaako joukko-osastojen ja henkilöstön vähentäminen kielteisesti puolustuskykyymme. Toivon mukaan tähän kysymykseen on kyetty vastaamaan riittävän selkeästi. Puolustuskykyämme ei ole riippuvainen siitä, millä paikkakunnilla varusmieskoulutusta antavat joukko-osastot sijaitsevat.

Puolustusvoimauudistuksen tavoite on Suomen puolustuskyvyn turvaaminen. Uudistuksen toimenpiteillä varmistamme päivittäisen toiminnan ja asevelvollisuuden laadukkaan toteuttamisen, mukaan lukien kertausharjoitukset. Puolustusvoimauudistus on vastaus kysymykseen tässä ja nyt. Se varmistaa puolustuksemme perustan.

Ärade åhörare!

För försvarsförvaltningen är det viktigt att försvarsmaksreformen och redogörelsearbetet kompletteras varandra i en konsekvent helhet. I den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen som bereds just nu bör blicken riktas framåt mot tiden efter år 2015, med andra ord mot tiden efter försvarsmaksreformen.

Frågor som ska behandlas medan redogörelseförfarandet pågår är bl.a. utsikterna för försvarets framtida prestationsförmågor samt försvarets resursnivå på lång sikt. Samtidigt bör redogörelsen ge grunder för utvecklandet av den övergripande säkerheten i samhället.

Arvoisat kuulijat,

Puolustushallinnon kannalta on tärkeää, että puolustusvoimauudistus ja selontekotyö muodostavat toisiaan täydentävän johdonmukaisen kokonaisuuden. Parhaillaan valmistavassa turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa

selonteossa katse tulisi suunnata eteenpäin, vuoden 2015 jälkeiseen aikaan eli toisin sanoen Puolustusvoimauudistuksen jälkeiseen aikaan.

Selontekomenettelyn aikana käsiteltäviä kysymyksiä ovat muun muassa näkyvät puolustuksen tulevaisuuden suorituskyvyistä sekä puolustuksen pitkän aikavälin resurssitasosta. Samalla selonteon tulisi antaa perusteita yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kehittämiseksi.

Selonteon sisältämän poliittisen ohjauksen selkeyteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota. Selontekojen tärkeä tehtävä on esittää strategisia linjauksia siihen, millaisia toimenpiteitä Suomen tavoitteiden saavuttamiseksi vaaditaan ja mitä niistä tulisi priorisoida rajallisten määrärahojen tilanteessa. Toimintalinjaukset on konkretisoitava toimeenpanon edellyttämällä resurssilinjauksilla.

Nykyistä vaalikautta pidemmälle katsovan selonteon valmistelussa olennaista on parlamentaarinen ulottuvuus. Puolustusratkaisumme ydinasioita valmisteltaessa on keskusteltava mahdollisimman laajasti ja perusteellisesti yli puoluerajojen. Selontekohan on myös signaali ulospäin ja se varmistaa turvallisuuspoliittisen linjamme ennustettavuuden.

Arvoisat kuulijat,

Puolustusjärjestelmän kehittämisen perustana ovat viimeisen kahden vuosikymmenen aikana tehdyt pitkän aikavälin linjaukset ja investoinnit. Nämä päätökset ovat usein olleet vaikeita, sisältäen lakkautuksia ja priorisointeja. Esimerkiksi Hornet-hävittäjät hankittiin keskellä syvintä lamaa ja hankintahinta oli kaksinkertainen verrattuna vuotuisen puolustusbudjettiin.

Kehittämisen keskeisenä päämääränä on ollut valmius ja kyky strategisen iskun ennaltaehkäisyyn ja torjuntaan. Tämän lisäksi on ylläpidetty alueiden valtaamiseen tähtäävän laajemman voimankäytön torjunnan edellyttämää puolustuskykyä sekä parannettu valmiutta osallistua sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin sekä muiden viranomaisten tukemiseen.

Puolustusvoimiemme suorituskyky on huomattavien haasteiden edessä vuosikymmenen vaihteessa ja etenkin ensi vuosikymmenellä. Kustannuspaineet tulevat jatkamaan nousuaan muun muassa materiaalikustannusten johdosta, joten tasainen puolustusbudjetti indeksi

korjattunakin merkitsee käytännössä jokseenkin supistuvaa rauhan ja sodan ajan rakennetta.

Lyhyellä aikavälillä puolustusvoimauudistus tasapainottaa kustannusrakenteen ja muodostaa jatkokehittämisen perustan. Keskipitkällä aikavälillä, 2020-luvun alkuun mennessä, muodostuu haaste puolustushaarojen tärkeimpien joukkojen suorituskyvyn ylläpitämiselle.

Pitkällä aikavälillä, 2020-luvun puoliväliin mennessä meripuolustuksen ja 2020-luvun loppuun mennessä ilmapuolustuksen suorituskyvyn ylläpito muodostuu erittäin merkittäväksi haasteeksi ilman huomattavia lisäpanostuksia. Kyseessä on siis nykykaluston ja materiaalin vanheneminen. Vaikka nykyisissä valtiontalouden haasteissa nämä asiat saattavat tuntua kaukaisilta, ne kuitenkin tulevat edellyttämään keskustelua selonteon yhteydessä ja sitovia ratkaisuja jo seuraavalla hallituskaudella.

Tämä tarkoittaa perinpohjaista keskustelua niin puolustukseen käytettävistä määrärahoista, kuin myös puolustusvoimien tehtävistä ja niiden perustana olevista strategisista perusvalinnoista. Tässä yhteydessä on myös pohdittava uudenlaisia lähestymistapoja kuten esimerkiksi erillisrahoituksen järjestämistä suurempia investointeja varten kuten Norjassa ja Ruotsissa on tehty ajankohtaisiin hävittäjähankintoihin liittyen. Tulevaisuus on rältä osin poliittisten valintojen takana, yhteisenä tavoitteenamme tulee olla puolustuksemme uskottavuuden varmistaminen myös pitkällä aikajänteellä.

Bästa deltagare i den 202 försvarskursen!

Ni kursdeltagare har på många sätt en privilegierad ställning. Framför er har ni en fyra veckor lång, ytterst intensiv kurs, under vilken ni får dyka ner i totalförsvarets fascinerande djup. Utnyttja därför på alla sätt det tillfälle ni har fått. Delta aktivt i de övningar som ordnas under kursen, men njut också av de besök och det övriga program som ordnas för er. Bekanta er med era kurskamrater; på det sättet kan ni skapa nätverk som håller i decennier och som ni också yrkesmässigt har nytta av.

Jag önskar er alla en nyttig och givande riksomfattande försvarskurs som ger er mycket nytt.

Toivotan teille hyvää ja antoisaa maanpuolustuskurssia.

Puolustusvoimain komentajan tervehdys

202. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 10. syyskuuta 2012

**Herra ministeri,
Arvoisat 202. Maanpuolustuskurssin osanottajat,
Hyvät kummikurssin edustajat,
Hyvät naiset ja herrat,**

**Herr minister,
ärade deltagare i 202:a försvarskursen,
bästa representanter för fadderkursen,
mina damer och herrar,**

Valtakunnallisten maanpuolustuskurssien toimeenpano annettiin viisi vuosikymmentä sitten puolustusvoimien tehtäväksi. Kurssilla ei kuitenkaan keskitytä sotilaalliseen maanpuolustukseen, vaan kokonaisturvallisuuden laajasta yhteiskunnallisesta näkökulmasta lähtien.

Försvarskurserna har under årtiondenas lopp blivit en ansedd institution, vilket framför allt är kursdeltagarnas förtjänst. Vi arrangörer skapar bara ramarna för att föreläsarnas och kursdeltagarnas högklassiga expertis kommer till allmän användning. Hittills har 8044 personer gått den riksomfattande försvarskursen.

Hyvät naiset ja herrat,

Sotilaallisen puolustuskyvyn ylläpito on tarpeiden, mahdollisuuksien ja keinojen jatkuvaa punnintaa. Euroopan maiden puolustusvoimien toimintaan on viime vuosina vaikuttanut ennen muuta kolme tekijää: muutokset maanosan turvallisuustilanteessa sekä globaaleissa turvallisuuskysymyksissä viimeisten parin vuosikymmenen aikana, toisena tekijänä jatkuva puolustusmateriaalin ja sen käytön kustannusten nousu, joka on nopeampaa ja jyrkempää kuin yleisen kustannustason muutos sekä kolmantena viime vuosien talouskehitys. Seurauksena on monissa maissa ollut tarve leikata

puolustusmenoja ja tehdä lyhyessäkin ajassa laajoja supistuksia, joiden seuraukset eivät jää pelkästään sotilasorganisaatioihin, vaan niillä on myös merkittäviä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Muutokset synnyttävät – ei ainoastaan puolustusvoimissa vaan laajemminkin yhteiskunnassa – aiheellisesti kysymyksen, painottuuko puolustuskyvyn ylläpidossa resurssilähtöisyys nykyisin liikaa tarpeiden huomioon oton kustannuksella? Tyydyttävä ratkaisuhan olisi, että näiden väliltä löytyy optimaalinen yhdistelmä joka mahdollistaa sotilaalliselle puolustukselle asetettujen tehtävien toteutuksen.

Mainitsemaani puolustusbudjettien pienentymistä ei voida kuitenkaan nimetä kaikenkattavaksi kehityssuunnaksi. Maailmanlaajuisesti tarkasteltuna niin kutsutut nousevat taloudet (Brasilia, Etelä-Afrikka, Intia, Kiina ja Venäjä) lisäävät voimakkaasti asevoimiensa rahoitusta. Lähiympäristössämme Norjan, Ruotsin, Viron ja Venäjän puolustusbudjetit ovat kasvussa – Norjan ja Venäjän hyvinkin vahvasti. Valuuttamääräisesti tarkasteltuna Ruotsin ja Norjan puolustusbudjetit ovat edelleen 1.5–2 -kertaiset Suomeen verrattuna. Pääpiirtein tämänkokoinen (ja aika ajoin suurempikin) suuruusluokkaero on vuosikymmenten ajan vallinnut maidemme välillä, vaikka läntisten naapuriemme puolustusvoimat ovat parin vuosikymmenen aikana supistuneet huomattavasti enemmän kuin Suomen. Toki tehtävätkin ovat muuttuneet – paitsi Suomen puolustusvoimien. Mutta miten on mahdollista, että Suomen puolustusvoimat on selviytynt tehtävistään näin merkittävästi pienemmällä rahoituksella? Syitä on monia, mutta mainitsen tässä niistä vain yhden. Se on sodan ajan joukkojen varustamisaste. Kyse on siitä, kuinka kattavasti joukoille kyetään rahoituksen puolesta hankkimaan tarvittava, vaatimuksia vastaava materiaali. Tämä on Suomessa aina ollut alue, josta on jouduttu tinkimään jo lähtökohtaisesti sekä usein haettaessa ratkaisuja kulloinkin akuutteihin rahoituksen leikkauksiin. Joukkojen varustuksesta tinkimiselle on kuitenkin oma rajansa, jonka alle ei voida mennä ilman että puolustusvoimien kyky suoriutua tehtävistään vaarantuu. Tämän rajan tiedostaminen päätöksenteossa on oleellista tehtäessä puolustuksen tulevaisuuden linjauksia meneillään olevassa valtioneuvosto turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon työssä.

Puolustusvoima uudistus etenee suunnitelmallisesti, ja uudistuksella saavutetaan ne taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet jotka sille on asetettu. Tuloksena on uudistettuja toimintatapoja ja sellainen kokoonpano, että rauhan ajan puolustusvoimat kykenee kouluttamaan sodan ajan joukkojen henkilöstön, ja kaikki muukin toiminta kyetään järjestämään kustannustehokkaasti merkittävästi pienemmällä puolustusvoimien budjeteilla kuin vuosina 2010 ja 2011. Puolustusvoimien

koko, henkilöstökulut ja muut jokapäiväisen toiminnan kustannukset kuten kiinteistö- ja harjoituskulut ovat toisiinsa nähden tasapainossa. Tarkoitus on, että uudistettu puolustusvoimien organisaatio on käyttökelpoinen vielä 2020-luvullakin ilman merkittäviä muutoksia. Haasteeksi on kuitenkin muodostumassa se, millainen pidemmän aikavälin budjettikehitys vuosikymmenen puolivälin jälkeen riittää turvaamaan sodan ajan joukkojen materiaali-tarpeet. Valitettavasti kuva on selkeästi se, että jos puolustusbudjetit vuodesta 2015 alkaen pysyvät tasasuuruina, ei supistetunkaan kokoonpanon mukaisia sodan ajan joukkoja kyetä enää varustamaan edes tyydyttävästi. Ero minimitarpeeseen nähden muodostuu niin suureksi, että vuosikymmenen vaihteessa ja 2020-luvun alussa ei voida enää puhua koko maan uskottavasta puolustuksesta. Silloin on menty tuon rajan alle. Ongelma tulee vähitellen pöydälle jo vuoden 2016 budjetista alkaen, koska materiaalihankinnat ovat useiden vuosien pituisia projekteja.

Puolustusvoimat ei siis ole esittämässä rahoitustarpeita lähivuosille. Menot on nyt sopeutettu asteittain laskevaan rahoitukseen vuosina 2012–2014 leikkaamalla materiaalihankkeita ja jokapäiväistä toimintaa. Uudistuksessa toiminta palautetaan tarvittavalle tasolle vuodesta 2015 lukien. Millainen sen jälkeen pitäisi tarpeisiin ja mahdollisuuksiin sopeutetun puolustusvoimien budjettitason olla keskipitkällä aikavälillä, sen määrittäminen ei saa olla yksinomaan resurssilähtöistä.

Mitä sitten voitaisiin tehdä materiaalirahoituksen varmistamiseksi vuosikymmenen loppupuolella? Kustannustehokkuuden kehittämismahdollisuudet tulevat nyt tarkkaan käytetyksi, kun puolustusvoimat puristetaan vuoden 2015 budjettimuottiin säästöjen aikaansaamiseksi. Entä lisäsupistukset? Voidaanko esimerkiksi pienentää rauhan ajan varuskuntarakennetta vieläkin enemmän rahan siirtämiseksi materiaalihakintoihin? Ei voida, koska koko palveluskelpoisen osan kouluttaminen miespuolisesta ikäluokasta vaatii sen suuriset rakenteet, jotka nyt on uudistuksen jälkeen tarkoitus ylläpitää. Entä voitaisiinko sodan ajan vahvuutta supistaa vieläkin pienemmäksi ja siirtää rahaa jäljellä olevien joukkojen varustamiseen? Tätäkään ei voi tehdä,

koska näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa ei ole mahdollista puolustaa koko maata 230 tuhannen vahvuutta pienemmillä sodan ajan joukoilla. Tähän vaikuttavat sekä maan koko että turvallisuusympäristön arvioitavissa oleva kehitys.

Puolustusvoimien budjettien sisältä ei siis voida enää säästää rahaa materiaalihankintoihin kulurakenteen muista osista. Jos kuitenkin jouduttaisiin tekemään tai jos budjetit jäävät vuoden 2015 tasolle (vaikkakin indekseillä korjattuna) sitä seuraavina vuosina, on sen tien päässä ennen pitkää

- luopuminen koko maan puolustamiseen tarvittavasta puolustuskyvystä,
- puolustusvoimien tehtävien uudelleen määrittely,
- luopuminen yleisestä asevelvollisuudesta, ja että
- vuosikymmenen vaihteessa olisi tehtävä laaja reformi, puolustusuudistus, joka ei enää rajoittuisi puolustusvoimauudistukseksi, vaan koskisi kokonaisturvallisuuden muitakin alueita.

Seurauksena olisivat kaikki nämä toimenpiteet, koska kyseiset tekijät ovat sidoksissa toisiinsa.

Hyvät kuulijat,

Jo pelkästään Suomen maantieteellisestä koosta seuraa, että maan sotilaallinen puolustus vaatii tietyn suuruisen rahoituksen, jota ei voida määrittää vain prosenttiosuuksina tai niiden keskinäisinä suhteina. Painotan vielä kertaalleen, että puolustusvoimauudistus tuottaa aikaisempaa merkittävästi pienemmillä puolustusbudjeteilla toimivat, kustannustehokkaat puolustusvoimat, mutta viimeistään vuosikymmenen vaihteessa niiden suorituskyky jää puolustusmateriaalin puolesta riittämättömäksi suhteessa tehtäviin, mikäli rahoitus jatkuu tasasuuruksena vuodesta 2015 eteenpäin. Toivottavasti valtioneuvoston turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon työssä löydetään tarpeelliset linjaukset puolustuksen haasteisiin katsomalla riittävän pitkälle tulevaisuuteen, sillä kyseessä on koko yhteiskuntaa laajasti koskettava asia.

Arvoisat maanpuolustuskurssin osanottajat,

On arvokasta, että olette voineet varata kierreistä kalentereistanne tämän ajan kokonaisturvallisuudelle. Tervetuloa maanpuolustuskurssille. ☺

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö

Tasavallan presidentin puhe

203. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 5. marraskuuta 2012

Kiitän lämpimästi mahdollisuudesta olla avaamassa 203. maanpuolustuskurssia. Kurssin tarkoituksena on johdattaa teidät kattavasti ja monipuolisesti Suomen turvallisuuden peruskysymysten äärelle. Jokainen teistä tuo oman taustansa ja osaamisensa mukaan kokonaisuuteen.

Kurssinne alkaa sikäli otolliseen aikaan, että oma ilmatilamme on täynnä, sanoisinko sakenaan, ulko- ja turvallisuuspoliittista keskustelua. Tappio YK:n turvallisuusneuvostovaalissa kirvelee ja kirvoittaa ajatuksia. Osallistumisemme Islannin ilmavalvontaan herättää mielipiteitä. Ja pian edessämme on myös uusi turvallisuus- ja puolustuspoliittinen selonteko. Virikkeitä ei siis tule puuttumaan.

Suomen ulkopoliitiikan pohjavirtana on aina ollut ja tulee aina olemaan turvallisen ja kansainväliseen oikeuteen perustuvan kansainvälisen ympäristön rakentaminen. YK on tässä ollut, puutteineenkin, elintärkeä toimija. Siksi on ollut luonnollista, että Suomi on pyrkinyt mukaan YK:n päätöksentekoon aina turvallisuusneuvostoa myöten.

Tämänkertainen yrityksemme päättyi epäonnistumiseen. Ei ole ihme, että tähän liittyy pettymyksen tunne. Kampanjointi kesti useita vuosia. Niinä vuosina kampanjaväkemme teki työtä itseään säästämättä. Vaikka tämä Suomen puolesta tehty työ ei vionyt meitä aivan maaliin, ei se kuitenkaan ollut turhaa. Se ei koskaan ole.

Kärsimme tappion, ja kilpakumppanimme Australia ja Luxemburg tekivät kumpikin erittäin vahvan kampanjan. Ne myös edustavat samanlaisia arvoja kuin mekin. Mutta niillä oli myös omat erityiset vahvuustekijänsä.

Suomen kampanja oli meidän itsemme näköinen ja tapainen. Emme halunneet muuttua muuksi kuin mitä olemme. Korostimme tärkeänä pitämiämme asiaseemoja. Olimme innokkaita ja aktiivisia, mutta emme ehkä tun-

teneet kaikkia niitä tuulia, joita ulapalla kävi. Emme kenties pysähtyneet riittävän usein arvioimaan toimintaamme itsekriittisesti. Yhtä kaikki, olemme nyt kokemusta rikkaampia ja viisaampia.

Pettymyksen jälkeenkin on syytä muistaa, ettei YK-turvallisuusneuvostovaali ollut mikään ”kansainäänestys” Suomen ulkopoliitikasta. Asemamme on vahva, vakaa ja tunnus-tettu. Jatkamme aktiivista politiikkaamme YK:ssa. Tästä kertoo sekin, että valmistelemme

parhaillaan uutta YK-strategiaa. Voimme avoimin ja luottavaisin mielin tähtyä tulevaisuuteen ja rakentaa Suomen kansainvälistä asemaa.

***

Viime vuosien keskeinen piirre Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on pohjoismaisen yhteistyön jatkuva vahvistuminen. Tämä ei ole sattumaa tai mikään irrallinen hanke. Meitä

Pohjoismaita hitsaavat yhteen monet tekijät alkaen historiasta ja yhteiskuntien samankaltaisuudesta.

Tänään meitä yhdistää myös yhteinen halu kehittää puolustusyhteistyötä Pohjoismaiden kesken. Olemme kaikki turvallisuuden tuottajia ja vastuunkantajia. Kohtaamme myös samanlaisia haasteita, koskivat ne sit-

ten vaikkapa puolustusmateriaalin pilviin kohoavia kustannuksia tai kriisinhallintaan osallistumista. Kehittyvä yhteistoiminta NORDEFCON piirissä, EU:n yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka sekä Natomumppanuutemme ovat kaikki asemaamme vahvistavia tekijöitä.

Kuten hyvin tiedämme, Pohjoismaiden puolustusratkaisut eivät ole identtisiä. Osa on valinnut liittoutumisen, osa liittoutumattomuuden. Tämä ei ole ollut keskinäisen yhteistyömme este. Muut Pohjoismaat eivät ole sellaista nähneet. Lienee siis meidän etumme, ettemme mekään rakenna itsemme ympärille ahdasta aitaa.

Suomi on vastikään ilmaissut kiinnostuksensa osallistua yhdessä Ruotsin kanssa Islannin ilmatilan valvomiseen käytännössä kolmen viikon ajaksi keväällä 2014. Monet operaation toteuttamiseen liittyvät seikat ovat vielä avoina ja jatkoselvitysten alla. Niiden valmistuttua asia on syytä käsitellä kattavasti eduskunnassa. Tämä on paitsi välttämätöntä, myös Suomen etu.

Islannin ilmavalvontaan osallistuminen toisi sotilaallisia hyötyjä yhteistoimintakyvyn ja kokemuksen kasvun myötä. Mutta ennen muuta osallistuminen olisi tärkeä askel otettavaksi, jos haluamme pohjoismaista puolustusyhteistyötä kehittää. Emme voi sanoa, että haluamme kehittää, mutta olla sitten kehittämättä. Uskottavuus on tärkein valuuttamme - myös turvallisuuspolitiikassa.

***

Uuden turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon valmistelu on edennyt loppuvaiheeseen. Työ on valmis eduskunnalle annettavaksi ennen vuodenvaihdetta. Urakka on ollut mitava, mutta samalla Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ympäristö on arvioitu ja linjattu toimintaa eteenpäin.

Koska työ on vielä kesken, keskityn tänään lähinnä Puolustusvoimien resurssisiin ja yleiseen asevelvollisuuteen.

Kuluvan vuoden keväällä linjattu puolustusvoimauudistus oli välttämätön. Sen toteutus on ollut hyvin vaativa tehtävä, mutta puolustushallinto on – tavoilleen uskollisesti – siitä hyvin selvinnyt. Puolustusvoimauudistus on paikoin kipeä asia, mutta se antaa muillekin esimerkin siitä, miten ison mittakaavan uudis-

tuksia tulee toteuttaa - ennakoivasti ja suunnitelmallisesti. Toinen vaihtoehtohan on myöhässä ja kaoottisesti.

Puolustusvoimauudistus ei ratkaise kuitenkaan kaikkea. Lähitulevaisuuden isoksi kysymykseksi on nousemassa puolustusvoimauudistuksen jälkeinen aika vuodesta 2015 eteenpäin. Kaikki näyttävät olevan yhtä mieltä siitä, että tavoitetilana on koko maan puolustaminen, yleinen asevelvollisuus ja liittoutumattomuus. Mutta tämän tavoitetilan ylläpitämiseksi tarvittavien ja toisaalta käytettävissä olevien resurssien välille on muodostumassa epätasapaino.

Haasteeksi on nousemassa muun muassa tärkeimpien joukkojemme varustuksen vanheneminen. Maavoimien materiaali vanhenee laajamittaisesti kuluvan vuosikymmenen lopulla. 2020-luvulla suuri osa merivoimien aluskalustosta sekä ilmavoimien Hornetit poistuvat käytöstä. Näiden haasteiden ratkaiseminen edellyttää jälleen ennakoivaa, pitkän tähtäimen ajattelua ja päätöksentekoa. Yksi asia on varmaa. Emme voi antaa tavoitetilan ja resurssien välisen kuilun revetä avoimeksi. Silä siihen kuiluun tippuisi turvallisuuspolitiikkamme uskottavuuskin.

Yleinen asevelvollisuus on puolustusratkaisumme kivijalkaa myös jatkossa. Sen sotilaallinen perusta on kestävä niin kotimaan puolustamiseen kuin kriisinhallintaan. Olemme lisäksi saaneet muiden esimerkistä nähdä, että asevelvollisuudesta luopuminen on kaikkea muuta kuin helppoa ja tuo mukanaan omat ongelmansa. Ammattiarmeijaan siirtyminen ei niin helposti käy.

Näen asevelvollisuuden myös maanpuolustusta laajemmin. Se on yhteiskunnankin puolustusta. Asevelvollisuudella on roolinsa yhteiskuntamme eheyden säilyttämisessä. Ja chyt yhteiskunta on paitsi puolustamisen arvoinen, myös puolustuskykyinen.

***

Kun itse kävin maanpuolustuskurssin 122 talvella 1992, oli Suomi rajun laman alhossa. Tilanne huolestutti meitä kurssilaisia kovasti. Mutta sekin haaste selätettiin. Niin selätetään varmasti nykyiset ja tulevatkin, jos se vaan teistä riippuu. Haluan näillä sanoilla toivottaa teille kaikille menestystä ja kiinnostavia hetkiä 203. maanpuolustuskurssilla. Kiitos.

Puolustusvoimain komentajan tervehdys

203. Maanpuolustuskurssin avajaisissa Helsingissä 5. marraskuuta 2012

**Herra Tasavallan Presidentti,
Arvoisat 203. Maanpuolustuskurssin
osanottajat,
Hyvät naiset ja herrat,**

**Herr Republikens President,
ärade deltagare i 203:e försvarskursen,
mina damer och herrar!**

Minulla puolustusvoimien puolesta ilo toivottaa alkavan maanpuolustuskurssin osanottajat tervetulleiksi kurssille perehtymään kokonaismaanpuolustukseen ja kokonaisturvallisuuteen laajasta yhteiskunnallisesta näkökulmasta lähtien. Valtakunnallisten maanpuolustuskurssien järjestäminen on ollut puolustusvoimien tehtävänä yli 50 vuoden ajan. Toimintaa ohjaa Maanpuolustusopetuksen neuvottelukunta, josta on viimeksi säädetty valtioneuvoston asetuksella vuonna 2006.

Den första försvarskursen, vars dåvarande finska namn kunde motsvaras av till exempel ”Kurs i totalförsvar”, arrangerades våren 1961. Hittills har 8093 personer gått den riksfattande försvarskursen. Kurserna har kommit att få en ansedd ställning i vårt land.

Puolustusvoimilla on kolme tehtävää: Suomen sotilaallinen puolustaminen, muiden viranomaisten tukeminen ja osallistuminen kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan. Toiminnan painopiste on suorituskyvyn ylläpidossa ensimmäistä tehtävää varten. Siihen käytetään yli 95 prosenttia rahoitusvoimavaroista. Periaatteena on, että siviiliviranomaisten tukemiseen ja kansainväliseen kriisinhallintaan käytetään samaa henkilöstöä ja kalustoa, jota puolustusvoimilla on ensimmäistä tehtävää, maan sotilaallista puolustusta, varten.

Kaikissa tehtävissä on kyse puolustus-

voimien ja muun yhteiskunnan välisestä tiiviistä sidoksesta turvallisuuden ylläpidossa ja sen lisäksi muunkinlaisesta, usein välillisestä puolustusvoimien tuesta yhteiskunnalle. Viranomaisten tukemistehtävä sitoo puolustusvoimat välittömimmin kansalaisten turvallisuuden ylläpitoon päivittäin, sillä puolustusvoimat antaa virka-apua siviiliviranomaisille noin 500 kertaa vuodessa. Tähän käytettäviä suorituskykyjä, osaamista ja materiaalia on satoihin erilaisiin tarkoituksiin. Esimerkkeinä mainittakoon alueen valvontakyky, etsintäkyky ilmasta, etsinnät ja öljyntorjuntakyky

merellä, myös veden alla, vaarallisten aineiden tiedustelu, analyysi ja puhdistus, pelastus ja rai-vaus, kenttäsiltojen rakentaminen, evakuointi, maa-, meri- ja ilmakuljetukset, pelastaminen helikoptereilla, vartiointi, tuhansien ihmisten tilapäismajoittaminen, juomaveden varastointi ja jakelu, huoltopalvelut sekä työvoima-apu. Sanalla sanoen, paljon sellaisia suorituskykyjä, joita muilla viranomaisilla ei ole ja joita ei ole taloudellisesti järkevää rakentaa päällekkäisiksi useille viranomaisille. Metsien myrskytuhoja on kartoitettu puolustusvoimien lentokoneiden ilmakuvauksilla, ja sähköagregaatteja on annettu pitkien sähkökatkosten aikana karjaloustilojen käyttöön. Helikoptereiden etsintälaitteiden avulla on pelastettu ihmishenkii. Näin nykyaikaisinkin puolustusvoimien kalusto täyttää tehtävänsä myös huolehdittaessa kansalaisten jokapäiväisestä turvallisuudesta. Virka-avulla puolustusvoimat tukee muiden viranomaisten päätöksentekoa ja muuta johtamistoimintaa, ja niin ikään päivittäinen yhteistyö eri tahojen kanssa muissakin toiminnoissa on osa puolustusvoimien tukea muulle yhteiskunnalle.

Puolustusvoimien ja muun yhteiskunnan välillä on vahva sidos myös yleisen asevelvollisuuden kautta. Asevelvollisuusjärjestelmän sopivuutta Suomelle puolustusratkaisumme keskeisenä tekijänä perustellaan usein ensi sijassa taloudellisten ja sotilaallisten tekijöiden valossa, mutta niiden lisäksi sillä on vielä laajempikin yhteiskunnallinen vaikuttavuutensa. Sen eräänä osa-alueena ovat nuorten saamat hyödyt varusmiespalveluksesta sen jälkeistä työelämää ajatellen.

Pari vuotta sitten tehdyn kyselytutkimuksen mukaan suomalaiset työnantajat arvostavat suoritettua varusmiespalvelusta valittaessa uutta työntekijää. Työnantajista 64 prosenttia piti tärkeänä tai melko tärkeänä sitä, että työnhakija oli suorittanut varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen. Työnantajat kokevat myös saavansa yleistä etua siitä, että työntekijä on suorittanut varusmiespalveluksen. Huomattavaa tai jonkin verran etua siitä kokee saavansa 53 prosenttia työnantajista. Erityisesti työnantajat arvostavat varusmiespalveluksessa saatua johtajakoulutusta. Peräti 82 prosenttia pitää puolustusvoimien johtajakoulutusta varusmiehille joko hyödyllisenä

tai melko hyödyllisenä. Johtajakoulutusta pidetään etuna myös varusmiespalveluksen jälkeisissä opinnoissa. Yliopistoista noin puolet ja kaikki ammattikorkeakoulut lukevat tavalla tai toisella opinnoissa hyväksi puolustusvoimissa saadun johtajakoulutuksen. Puolustusvoimat on mitoitannut sen 30 opintopisteeksi.

Varusmiespalveluksessa saatavasta osaamisesta on välittömiä hyötyjä sekä yksilötasolla että kansantaloudellisesti. Esimerkkinä viime mainitusta on ajoneuvojen kuljettajakoulutus. Puolustusvoimissa autonkuljettajiksi koulutettavat saavat EU-määräysten mukaisen ammatin pätevyyden. Niinpä puolustusvoimat kouluttaa sotilaskoulutuksen tuotteena 80 prosenttia Suomessa vuosittain valmistuvista raskaiden kuljetusvälineiden ammattiautoilijoista. (Vuosittain noin 2200 varusmiestä suorittaa C-ajokortin ja noin 1400 E-ajokortin).

Varusmiehille tehtyjen kyselyjen mukaan psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky, kuten vuorovaikutustaidot ja ryhmässä toimimisen taidot, kehittyvät varusmiespalveluksessa. Sosiaalinen pääoma kasvaa. Tulosten mukaan varusmiesten

- sosiaalisuus oli selvästi kasvanut,
- stressaantuneisuus vähentynyt,
- luottamus omaan psyykkiseen toimintakykyyn parantunut,
- itseluottamus vahvistunut (valtavirran keskiarvotulos oli vahvistunut, mutta keskihajonta oli samalla jonkin verran kasvanut ja heikompien itsetunto heikentynyt)
- tunnollisuus oli vahvistunut ja samalla sen keskihajonta oli pienentynyt
- positiivinen asennoituminen haasteellisiin tilanteisiin oli lisääntynyt.

Tätä kehitystä ei voi väheksyä siviilityöelämän kannalta tarkasteltuna. Yhteiskunnallisesti tärkeää on myös se, kuinka paljon varusmiespalvelus edistää maahanmuuttajien kotoutusta. Tutkimusten mukaan enemmistö maahanmuuttajataustaisista nuorista pitää Suomea sitoutumisen ja puolustamisen arvoisena. Eri-taustaisten nuorten yhdessäolo varusmiespalveluksessa kertyy yhteiskunnan hyödyksi.

Varusmiespalveluksella on myös oma merkityksensä syrjäytymisen ehkäisyssä. Esimerkkinä voin mainita ”Aikalisa”-projektin. Tapauksissa, joissa varusmiespalvelus on

Elinkeinoministeri Jyri Häkämiehen esitelmä

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokouksessa Helsingissä 18. lokakuuta 2012

jouduttu keskeyttämään, puolustusvoimat saattaa henkilön hänen suostumuksellaan yhteyteen hänen asuinpaikkakuntansa sosiaaliviranomaisten tai etsivän nuorisotyön kanssa. Näin pyritään auttamaan nuorta eteenpäin ja tukemaan hänen sosiaalisten yhteyksiensä jatkuvuutta.

Yhteiskunta voisi niin ikään nykyistä paremmin tukea kaikkien varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneiden paluuta siviilielämään palveluksen jälkeen. Koska ajatukset kotiuttamisrahan uudelleen käyttöön ottamisesta eivät näytä etenevän, voitaisiinko ajatella muita keinoja? Esimerkiksi olisiko mahdollista myöntää varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suorittaneille määräajaksi kevennyttä palkansaajan tuloverotuksessa palveluksen jälkeisessä työelämässä? Ja laajemminkin - voitaisiinko varusmiespalveluksen aika rinnastaa eläkkeen perustaksi laskettavaan työssäoloaikaan? Tässä eräitä ajatuksia keskustelun pohjaksi.

Puolustusvoimien tapaa järjestää varusmiesten ja reserviläisten koulutus ja käyttö voitaisiin yleisen asevelvollisuuden ohella kutsua myös nimellä ”suomalainen asevelvollisuus”. Sen oleellinen osa on tiivis yhteys muuhun yhteiskuntaan sekä molemminpuolinen ”win-win” -asetelma. Varusmiespalvelus ja naisten vapaaehtoinen asepalvelus ovat osa yhteiskunnan koulutusjärjestelmää ja kansalaisten elinikäistä oppimista. Se on myös merkittävä

työelämän ”peruskoulu”. Sen tärkeimpiä etuja on, että palveluksen suorittaneet ovat tottuneet toimimaan ryhmässä, yhtenä tiimin jäsenistä. Tätä kykyä tarvitaan työelämässä kaikilla tasoilla. Eikä vähäinen ole sekään merkitys, joka varusmiespalveluksella on valmiuksien antajana yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen varmistamisessa kansalaisnäkökulmasta.

Arvoisat kuulijat,

Puhuin tällä forumilla pari kuukautta sitten uhista, jotka hämmöttävät pitkällä aikavälillä edessämme, jos puolustuksen rahoituskehitys vuosikymmenen puolivälin jälkeen on epäedullinen. Eräs mainitsemistani uhista on joutuminen luopumaan yleisestä asevelvollisuudesta, jos puolustusvoimien rakenteita on edelleen supistettava eikä siten koko palveluskelpoista osaa ikäluokista voida enää kouluttaa. Toivotavasti edellä selostamani asevelvollisuuden vaikuttavuustekijät antavat osaltaan kuvaa siitä, millaisista arvoista tässä on kyse. Puhumattaakaan tällä kertaa siitä, mitkä olisivat tuollaisen suuren muutoksen sotilaalliset ja muut turvallisuusvaikutukset.

Hyvät 203. Maanpuolustuskurssin osanottajat,

Näihinkin asioihin voitte perusteellisesti paneutua kurssin aikana. Eikä pulaa ole muutenkaan ajankohtaisista keskustelukysymyksistä. Toivotan teille antoisaa maanpuolustuskurssia. ☺

Hyvät naiset ja miehet,

Kriisien määrä on vakio. Aiheet vain vaihtelevat. Muutama vuosi sitten tuskin kukaan olisi uskonut, että globaalitalouden kriisi tulisi ohjaamaan kansainvälisiä suhteita enemmän kuin perinteiset ulkopoliittikan kysymykset.

Nyt talous, hallitsematon valtioiden velkaantuminen ja pankkien kova riskinotto järkyttävät globaalimaailmaa. Kysymys kuuluu miten tästä kriisistä selvitään, ja miten maailma on kriisin aikana ja sen jälkeen muuttunut.

Suomea on perinteisesti kuvattu luotettavaksi ja ennustettavaksi maaksi. Itse emme edes viime vuosina ole antaneet riittävästi arvoa tälle ominaisuudelle.

Nyt meidän on syytä kääntää turha vaatimattomuus hyveeksi. Luotettavuus ja ennustettavuus ovat uskomattoman isoja arvoja nykyisessä epävarmassa maailmassa. Ne ovat myös kilpailuetuja.

Talouden kriisissä on meille suomalaisille kolme haastetta. Ensiksi se, miten Suomi, suomalaiset yritykset ja suomalaiset yleensä pärjäävät globaalitaloudessa. Toiseksi se, miten perinteiset voimasuhteet kehittyvät kun Yhdysvallat ja Eurooppa rämpivät velkaantumisen tiellä ja kasvulle ahneet haastajat Kiina, Intia, Brasilia ja Venäjä haastavat perinteiset kasvumaat. Kolmanneksi voimme arvioida, onko turvallisuustilanne oikeasti järkkymässä yli-velkaantuneissa Euroopan maissa, joissa kansa

osoittaa mieltään välttämättömiä säästöpäätöksiä vastaan ja joissa työttömyys on enemmän kuin huolestuttavalla tasolla.

Ensimmäiseen kysymykseen Suomen pärjäämisestä globaalitaloudessa on helppoa uskoa,

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokous 18. lokakuuta 2012

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokous pidettiin Helsingin yliopiston juhlasalissa 18.10.2012 kello 18.00 alkaen. Paikalla oli noin 450 yhdistyksen jäsentä. Syyskokouksessa ei ollut päätösasioita, vaan puheenjohtaja Kari Jordanin johdolla esiteltiin toimintasuunnitelman toteumista ja tarkentuneita suunnitelmia tulevasta. Kokouksen jälkeen ministeri Häkämies piti esitelmän, jonka päätteeksi hän oli varannut hyvin aikaa keskustelulle. Lopuksi käytiinkin vilkas keskustelu elinkeinoministerin toimialaan liittyvistä kysymyksistä. ☺

koska olemme aina hoitaneet asiamme ja olemme osaamisessa maailmanluokan tasoa. Suomi ja suomalaiset pärjäävät aina - ajatellaan.

Tuudittautuminen tähän ajatukseen on vaarallinen. Se estää meitä näkemästä muutoksen tarvetta. On helpompaa tuudittautua vanhaan, mikä on yksi perinteisistä synneistämme. Suomi ei pärjää vain vanhalla vaan meidän on uudistuttava. Luotava uutta. Suomen valtit ovat nopeus ja edelläkävijyys. Suomi pienenä maana voi tehdä asioita ensimmäisenä maailmassa, kuten aikanaan vapautimme televerkot 80-luvun lopulla. Nyt meidän tulee hyödyntää nopeuttamme löytämällä uudet kasvun alat ja tekemällä asioita ensiksi. Mikä olisi se 2010-luvun matkapuhelinverkkoon verrattava asia, joka veisi meidät uudelleen maailman huipulle. Huipulle, jossa kisa on kovaa.

Suomi opittiin tuntemaan Nokia-maana. Nokia vei Suomen kasvuun ja irti 90-luvun lamasta. Nokia oli Suomelle ihme ja lahja. En lukeudu niihin, jotka luettelevat kaikki virheet, jotka Nokia teki. En myöskään niihin, joka haikailevat uutta Nokiana. Sellaista ei nimittäin tule. Nyt katse on suunnattava uuteen.

Suomi ja erityisesti suomalaiset yritykset ovat varsin osaavia ympäristöteknologiassa. Suomi on myös Euroopan johtavia maita uusiutuvan energian hyödyntämisessä. Me tarvitsemme molempia ihan itsemme takia. Kaikki se tuontien energia - öljy, kaasu ja kivihiili - joka voidaan korvata kotimaisella energialla, parantaa

vaihtosuhteitamme, vähentää päästöjä ja luo uusien vihreän teknologian työpaikkoja.

Voisiko meillä Suomena olla isompi rooli globaalimaailman isojen kriisien ratkaisuisissa. Maailman väkirikkaat maat tarvitsevat energiaratkaisuja, joissa samalla ratkaistaan vaikkapa näiden maiden jäteongelmia.

Suomalaisilla yrityksillä on ratkaisuja näihin haasteisiin. Ovatko vesikriisit tulevaisuuden öljykriisejä, jotka kriisiyttävät maailmaa ja aiheuttavat hätää? Entäpä jos suomalaisilla yrityksillä onkin ratkaisu puhtaan veden ongelmaan? Onko siis niin, että jos tänä päivänä Suomi tarjoaa maailman ongelmiin ratkaisua presidentti Martti Ahtisaaren osaamista niin tulevaisuudessa tämän ohella myös yritystemme osaamista veden ja energian haasteisiin? Ainakin nykyvalossa se on täyttä realismia.

Toinen alussa mainitsemistani haasteista eli se, miten taluskriisi vaikuttaa maailman politiisiin voimasuhteisiin, on vielä kokematta.

On kuitenkin selvää jo nyt, että muiden muassa BRIC-maat haastavat perinteiset talousmahdit. Perinteinen asetelma on muuttunut. Velkaantuneita perinteisiä talousmahteja rahoittavat ennen väheksytyt, nykyisin ylijäämäiset kehittyvät maat kuten Kiina ja Intia.

Taustalla on vakava ongelma siitä, että perinteiset teollisuusmahdit ovat menettäneet kilpailukykyään. Kun työt ja työpaikat valuvat halvemman tuotannon maihin, seurauksena on työttömyyttä ja tyytymättömyyttä.

Onko meillä sitten oikeutta kieltää kehittyviä maita kehittymästä? Suomi, joka on ehkä hyötynyt eniten globalisaatiosta, tuskin omaa oikeutta siihen. Meidän on vain paremmin löydettävä roolimme korkean lisäarvon ja osaamisen maana.

Oikeutettu kysymyksemme kehittyville maille koskee ilmastomuutosta. Onko niin, että Eurooppa joka muutenkin kärsii kilpailukykyongelmasta, joutuu ahkeroimaan päästöjen vähentämisessä yksinään etujoukoissa? Kehittyvät maat sanovat meille, etteivät he voi ottaa ympäristöä säästävää ja sitä kautta kalliimpaa teknologiaa käyttöön, koska mekään emme niin tehneet menneinä vuosikymmeninä.

Tämä lienee kansainvälisten ilmastoneuvottelujen isoin kysymys. Miten positiivisesti taklaamme ilmastomuutosta niin, että saamme talkoisiin mukaan mahdollisimman kattavasti kaikki maat.

Kolmas esittämäni kysymys Euroopan taloustilanteen vakavuudesta demokratialle on äärimmäisen vakava. Historiasta meillä on tästäkin kysymyksestä vakavia esimerkkejä.

Kun velkaantuneen EU-maan työttömyys menee yli 25 prosentin ja nuorisotyöttömyys yli 50 prosentin, on syytä huolestua ja miettiä voisiko tämä muodostaa uhan turvallisuudellemme. Ihmiset ilman tulevaisuuden suuntaa ja toivoa vaipuvat apatiaan tai anarkiaan. Tämä uhka on todellinen ja vakava.

Siksi olisi kevytmielistä heittää vaikkapa kreikkavitsejä, koska Suomen ja suomalaisten etu on pitää euro kasassa. Poliitikkojen on syytä lopettaa ruusutarhojen lupaaminen kun meidän pitää kertoa, että edessä verta, hikeä ja kyynelitä. Mutta samalla pitää muistaa syy, miksi esimerkiksi pelastustoimia tehdään. Omalta kannaltamme syynä on hyvinvointiyhteiskunnan säilyttäminen. Sen suurin uhka on ylivelkaantuminen.

Vaikka Euroopan Unionia nyt hallitsee talous ja sisämarkkinoiden kehittäminen, on EU sekä kokonaisuudessa että myös Suomelle rauhanprojekti. Vaikka Nobelin rauhanpalkinto tuli ehkä hieman yllätyksenä, sekä ansioita että haasteita on. Palkinto taatusti kannustaa jatko toimiin.

Suomen monivuotinen YK:n turvaneuvosto-

kampanja huipentuu tänään. Odotukset ovat ansaitusti korkealla. Suomi on ollut ja on YK:n toiminnan vahva tukija ja tekijä. YK on kansainvälisten kriisien mutta myös positiivisten kehitysprojektien ja prosessien foorumi. Siksi maamme on valmis antamaan rakentavan panoksensa YK:n kehittämiseen.

Hyvät kuulijat,

Talous on ottanut yliotteen ulkopolitiikan teossa. Yhä useammin kansainvälisten pöytien keskusteluja hallitsee taloustilanne. Globaalitalous on murroksessa, jonka syvyys paljastuu vasta myöhemmin.

Kuten alussa mainitsin, talouden murroksessa on kolme päähaastetta: turvallisuustilanteen mahdollinen muutos epävarmassa taloustilanteessa, perinteisten talouden voimasuhteiden muuttuminen sekä ennen kaikkea Suomen pärjääminen globaalitaloudessa. Haasteissa on aina se hyvä puoli, että yleensä niihin löytyy ratkaisuja.

Suomi ja suomalaiset pärjäävät, jos hoidamme omat asiamme. Velkaantuminen pitää katkaista ja kirjoittaa talouden nousutarina uudelleen.

Suomella ja suomalaisilla yrityksillä on maan kokoa suurempi rooli ratkaista energian ja ympäristön kriisejä ja ongelmia. Globaalitalouden voimatasapaino on muutoksessa. Kärjistämisen sijaan voimme olla rakentamassa positiivista talouden ja politiikan liittoa, jossa kenenkään etuna ei ole suhteiden kriisiyttäminen vaan rauhanomainen rinnakkainolo. Euroopan puolestaan tulee hakea tiiviillä aikataululla ratkaisut vakauskriisiin ja rakentaa uudelleen Euroopasta kasvun ja työllisyyden maanosia.

Globaali maailma on muutoksessa. Sitä ohjaa nälkä ja halu parempaan. Aineellisen kasvun ohella paine kestäviin, ympäristön kasvun rajat huomioiviin ratkaisuihin kasvaa. Perinteiset talousmahdit on haastettu nälkäisten kasvumaiden taholta. Tällä tulee olemaan myös vaikutus perinteisiin voima- ja johtosuhteisiin.

Suomi voi olla jatkossakin kokoaan suurempi tarjoamalla perinteisen konfliktinratkaisun ohella talouden konfliktinratkaisuja ympäristöteknologian ja energian alueilla. Ehkäpä joskus maamme pokkaa vesikriisin ratkaisun ansiosta Nobelin rauhanpalkinnon. ☺

Alueellisten Maanpuolustuskurssiyhdistysten johdon kokoontuminen

Maanpuolustuskurssiyhdistys kutsui syyskokouksen alla alueellisten maanpuolustuskurssiyhdistysten puheenjohtajat ja sihteeri tapaamiseen Helsinkiin 18.10.2012 Kruununhaan Maneesille. Edellisen kerran vastaavan tyyppinen tapaaminen oli järjestetty vuonna 2009. Paikalle saapui laaja osanotto ja tilaisuudessa oli edustus yhtä vaille kaikista alueellisista yhdistyksistä.

Tilaisuuden alustuksissa Maanpuolustuskurssiyhdistyksen puheenjohtaja Kari Jordan kertoi valtakunnallisen yhdistyksen ajankohdaisia kuulumisia ja Maanpuolustuskurssien johtaja Kim Mattsson selvitti Valtakunnallisten maanpuolustuskurssien toimintaa sekä alueellisten maanpuolustuskurssien koordinaatiota. Alustusten jälkeen jokaisella alueel-

lisella yhdistyksellä oli puheenvuoro, joissa pyydettiin kertomaan yhdistyksen tilasta ja toiminnasta, sekä havaituista hyvistä käytännöistä ja haasteista. Tärkeinä asioina useammissa puheenvuoroissa tuotiin yhteistyötä niin eri alueellisten maanpuolustuskurssiyhdistysten kesken, kuin myös muiden maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Useimmin esiintyvänä teveisenä alueellisten maanpuolustuskurssien järjestäjien suuntaan pyydettiin tiiviimpää yhteydenpitoa, joskin joillain alueilla tässä ei nähty mitään ongelmaa. Keskustelutilaisuudesta osallistujat kertoivat saaneensa hyviä näkemyksiä toiminnan jatkokehittämiselle. Maanpuolustuskurssiyhdistys lupasi kutsua koolle vastaavan tilaisuuden taas kahden vuoden kuluttua.

Kansalainen, veronmaksaja – ja kenraali

Onnistuiko Maanpuolustuskurssiyhdistys sosiaalistamaan kurssit 198–201 Natoon?

Maanpuolustuskurssi on vähän niin kuin Big Brother -ohjelmaformaatti. Enkä nyt tarkoita BB-talon aivotonta örvellystä – päinvastoin: MPK on harvinaisen sivistynyt ja korkeatasoinen instituutio.

Jotain samaa siinä silti on, minkä saattoi havaita eräänä syyskuun alun tiistaiamuna hieman kuuden jälkeen Helsinki-Vantaan liikelentoterminaalissa. Terminaaliin kokoontui maanpuolustuskurssien 198–201 edustajia Brysselin matkaa varten.

Kurssilaisten jälleennäkeminen oli riemuisa; poskisuudelmia, halauksia ja iloisia ilmeitä. Kolmen ja puolen viikon intensiivinen maanpuolustuskurssi saa hämmästyttävällä tavalla joukon taustaltaan hyvin erilaisia ihmisiä sosiaalistumaan yhtenäiseksi ryhmäksi. Samantapaista sosiaalistumista tapahtuu ilmeisesti myös BB-talossa, jossa tosin ihmiset on suljettu keskenään taloon useammaksi kuuksiksi.

Big Brother -osallistujista tulee loppuiäkseen BB-ihmisiä, ja he tullaavat - valitettavasti - jäävän julkisuuteen BB-etuliitteen kanssa. BB-Sauli tekee sitä ja BB-Niko tekee tätä.

Omasta kurssistani MPK198 on jo melkein vuosi, mutta sosiaalistumisen vaikutus ei ole kadonnut mihinkään. Liikelentoterminaalissa oli erittäin mukava tavata kurssitovereita pitkästä ajasta. Tuolta saapuu MPK198-Antti, tuolta MPK198-Pia, MPK198-Aki ja MPK198-Tapani. Eikö MPK198-Petri olekaan tulossa mukaan?

Terminaalissa huomasi, että sosiaalistuminen kohdistuu pitkälti omaan kurssiin: kukin kurssi ryhmittyi tiukasti omaan porukkaansa. MPK198 oli oven vasemmalla puolella, kovääninen MPK200 keskenään keskellä terminaalia.

MPK:n sosiaalistava kyky on siis vahva. Mutta onnistuuko MPK sosiaalistamaan kurssilaiset myös Natoon?

Asia on ehdottomasti tutkittava, joten MPK:n johtaja, eversti Kim Mattsson pyysi ulkopoliittikan tutkija MPK200-Charlyta tekemään kyselytutkimuksen matkalaisten Natoonnoista nyt ja matkan jälkeen.

Siviilit päättävät, sotilaat toteuttavat

Pienen odottelun jälkeen ilmavoimien legendaarinen Casa-kuljetuskone laskeutui Seutulaa. Kurssilaiset kömpivät koneeseen ja asettuivat istumaan penkeille aika lailla tiukasti kurssittain. Matkalaisille jaettiin korvatulpat.

Maanpuolustuskurssin vaikuttavuus johtuu isolta osin kurssien ohjelman äärimmäisen hyvästä organisoinnista, joka on hioutunut huippuunsa vuosien ja vuosikymmenten varrella. Sama särmyys näkyi myös Maanpuolustuskurssiyhdistyksen Brysselin matkalla: kaikki järjestelyt toimivat sujuvasti ja aikataulussa pysyttiin sekunnilleen.

Matkalla oli kaksi pääkohdetta: Naton päämaja Brysselissä sekä Naton pääesikuntaa vastaava SHAPE hieman Brysselin ulkopuolella Monsissa. Ohjelma oli tänä vuonna kiepsautettu päinvastaiseksi kuin viime vuonna

Matkustusmukavuutta Casassa

vastaavalla matkalla. Ensimmäisenä päivänä vierailtiin Naton päämajassa, jossa esitykset ja keskustelu liikkuvat enemmän poliittisella tasolla. Jälkimmäisenä päivänä ääneen pääsivät sotilaat.

Kiepsautus oli järkevä, sillä onhan Naton ohjenuora ”siviilit päättävät, sotilaat toteuttavat”. Ensinnäkin on hyvä kuulla ”mitä” ja sitten vasta ”miten”.

Muutosta muutoksen perään

Oli puhujana sitten suomalaisiantuntija tai Naton edustaja keskeisin viesti oli muutos. Kylmän sodan jälkeen lähes koko Varsovan liitto on liittynyt Naton täysjäseneksi. Venäjänkin on nykyään Naton kumppanima, vaikka ystävyys ei etenkään viime aikoina ole ollut ylitsevuotavan lämmintä.

Jo vuosia Naton näkyvintä toimintaa on ollut kriisinhallinta eri puolilla maailmaa.

Nämä ovat kuitenkin jo aiemmin tapahtuneita muutoksia.

Nyt on Natossa käynnissä uusi metamorfoosi, jonka keskeinen syy on talouskriisi. Talouskurimuksessa olevat eurooppalaiset Nato-maat leikkaavat kilvan puolustusbudjettejaan. Ja samaan aikaan Yhdysvallat on siirtämässä painopistettään Euroopasta Aasiaan.

Kaikki Nato-esitykset alkoivat organisaatiokaavioilla, joista näkyi mitä tukikohtia ja esikuntia ollaan sulkemassa ja yhdistämässä. Väkeä vähennetään joka puolelta.

Ja samalla kun väki vähenee, tehtävät

Vastaanotolla suurlähettiläs Rantala-Engbergin residenssissä

lisääntyvät. Kriisin määritelmä ei ole enää pitkään aikaan tarkoittanut pelkkää sotilaallista kriisiä, vaan vaikkapa muuttoliikettä, ilmastomuutosta, terrorismia ja cyber-hyökkäyksen uhkaa.

Myös Naton kumppanuusjärjestelmässä on tapahtunut radikaali muutos. Aiemmin järjestelmiltään täysin Nato-yhteensopiva Suomi oli läheisempi kumppani kuin moni muu, mutta nyt Nato on laittanut kaikki kumppanit samalle viivalle. Suomen ja Mongolian Nato-kumppanuus on siis yhtä läheistä.

Ulkomaiset luennoitsijat kuitenkin – ehkä kohteliaisuudesta – kutsuivat Suomea kuitenkin termillä ”special friend”.

Mutta vaikka muutostahti on kova, Naton kova ydin on edelleen artikla 5, muistutti suurlähettiläs Pia Rantala-Engberg ansiokkaassa puheenvuorossaan. Artiklan mukaan aseellinen hyökkäys yhtä Nato-maata vastaan tarkoittaa hyökkäystä kaikkia vastaan.

Suomessa Natosta vaietaan

Suomessa ei ole vuosikausiin käyty minkäänlaista Nato-keskustelua poliittisella tasolla. Kevään 2011 eduskuntavaalikampanjoissa siitä ei puhuttu mitään, tämän vuoden presidentinvaaleissa vielä vähemmän. Syy on sinänsä ymmärrettävä: kansan enemmistö vastustaa Nato-jäsenyyttä, ja mikäli haluaa tulla valituksi yhtään mihinkään, enemmistön tahtoa ei kannata uhmata.

Täysin epätieteellisesti voisi kuitenkin

Verkottumista Place du Luxembourgilla

arvioida keskustelemattomuuden johtaneen siihen, että kansan enemmistö ei edes tiedä, mitä se vastustaa. Mielikuvat Natosta ovat jossain siellä kylmän sodan ajassa, vaikka sotilasliitto on sen jälkeen kokenut valtavia muutoksia.

Maanpuolustuskurssin Nato-matkan suurin arvo olikin siinä, että alustajat puhuivat Natosta ja Nato-jäsenyydestä avoimesti.

Vierailulla noudatettiin niin sanottua Chatham House Rule -käytäntöä, jonka mukaan puhujaa ei saa siteerata nimeltä mutta hänen kertomiaan tietoja tai näkemyksiä voi muuten hyödyntää. Vierailun kohokohta oli se kenraali – joka varmistettuaan kolmeen kertaan, että Chatham House Rule pitää – kertoi näkemyksensä Suomen Nato-jäsenyydestä. ”Kansalaisena, veronmaksajana – ja kenraalina, olen sitä mieltä, että...”

En siteeraa pidemmälle, jotta en tee sääntörikkomusta. Mutta täytyy todeta, että oli harvinaisen piristävää kuulla jonkun kertovan mitä mieltä aidosti on Natosta. Ja perustelee sen myös analyttisesti.

Avoimuudesta huolimatta esitykset olivat kiihottomia, lähinnä toteavia – mikä on sinänsä ymmärrettävää, sillä eihän vanhoista Nato-jäsenmaista tulevilla puhujilla ole ylitunteikasta suhdetta Nato-jäsenyyteen.

Eräs saksalainen Nato-upseeri oli kovin hämmästynyt kuultuaan suomalaisten kiihkeästä suhtautumisesta Natoon. ”Miksi”, hän ihmetteli.

Matkalaiset koolla SHAPE:n edustalla

Suomen EU-lähetystön näkemyksiä selvittämässä

Ja kuinkas sitten kävikään

Mutta mikä sitten oli matkan lopputulos? Onnistuiko MPKY sosiaalistamaan kurssilaiset Natoon?

Tämä jää arvoitukseksi, sillä MPK200-Charly ei tehnyt kyselytutkimustaan kurssilaisten kannoista mennessä eikä tullessa.

Mutta reissulla oli myös vaikutuksensa: paluumatkalla ilmavoimien Casassa saattoi havaita kurssien välistä sosiaalistumista. Kun mennessä kukin kurssi istui tiukasti keskenään, paluumatkalla eri kurssien edustajat istuivat ja juttelivat iloisesti sekaisin.

Vaikutusta tähän saattoi myös olla paluumatkan viinitarjoilulla.

198-Marko (Junkkari)

Sata jäsentä tutustui turvallisuusmessuihin

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen va-
Mkiintuneisiin toimintamuotoihin tuli
syyskuun lopulla uusi kiinnostava lisä, kun
yhdistys järjesti sadalle jäsenelle mahdollisuu-
den tutustua Turvallisuus ja puolustus 2012
-messuihin ja osallistua Lahden messujen laa-
jimpaan seminaariin, Yhteiskunnan turvalli-
suusfoorumiin.

Joka kymmenes yhdistyksen 5 400 jäsenen-
tä olisi ollut halukas lähtemään koko päivän
messumatkalle, mutta joukon koko piti ra-
joittaa yhteen Intercity-vaunulliseen. Vaunun
järjesti VR, joka myös tarjosi matkan. Myös
Lahden Messut tuli järjestelyissä kurssiyhdi-
stystä vastaan, eikä meidän matkalaisten tar-
vinnut kaivaa kukkarosta turvallisuusfooru-
min yli 200 euron osallistumismaksua.

Yhdistys sai Lahden Messukeskuksessa
lämpimän vastaanoton. Messutoimikunnan
puheenjohtaja teollisuusneuvos Erkki Kajan-
der kaavaili, että vastaisuudessa myös alueel-
lisen maanpuolustuskurssin käyneet voisivat
osallistua turvallisuusmessuihin, ja messujen
yhteydessä voisi hyvin järjestää vaikka kurssien
tapaamisia. Olimme siis odotettua osallistu-
jajoukkoa.

Messengerjantain keskeinen aihe oli kurs-
silaisille tuttu, suorastaan leipälaji, yhteis-
kunnan kokonaisturvallisuus, jota aiemmin
kutsuttiin kokonaismaanpuolustukseksi. Sitä
esiteltiin erillisellä osastolla kaikille messuvie-
raille videona ja esitteissä, ja päivän päätapah-
tuma turvallisuusfoorumi koostui napakoista
katsauksista kokonaisturvallisuuden eri sekto-
reihin.

”Seminaari on kuin minijatkokurssi maan-
puolustuskurssille”, Turvallisuus- ja puolus-
tusiain komitean TPAK:n pääsihteeri Aapo
Cederberg kuvaili etukäteen yli kolmen tun-
nin foorumia.

Eversti oli oikeassa. Seminaarissa valaistiin
kahdeksan asiantuntevan puhujan voimin niin
puolustuksen, sisäisen turvallisuuden, kriisi-
johtamisen, huoltovarmuuden, kyberturvalli-
suuden, talouden kuin yritysturvallisuuden
ajankohtaisia näkymiä.

Päällimmäiseksi jäi mieleen Sitran yliasia-
miehen Mikko Kososen katsaus kyberturvalli-
suuteen – tietoverkkohyökkäysten torjuntaan.
Kosonen on johtanut Suomen kyberstrategiaa
valmistelevaa työryhmää, jonka esitykset ehkä
ovat tätä luottaessa jo julkisuudessa.

Lahdessa Kosonen paljasti työryhmän kaa-
vailuista pienen uutisen: Suomeen tarvitaan
kyberturvallisuuskeskus muodostamaan til-
annekuvaa ja nopeuttamaan päätöksentekoa.
Kybertilannekuva ei ole vielä tosiaikainen, ja
kyberkriisin johtamisessa on puutteita. Yh-
tään kybersotaa ei tosin ole vielä maailmassa
käyty. Kyberturvallisuuskeskusta on ideoitu
Viestintäviraston yhteyteen. Henkilöstöä tar-
vitaan sinne lisää vain vähän. Kososen mieles-
tä on aivan realistista, että Suomesta voi tulla
kyberturvallisuuden kärkimaa vuoteen 2016
mennessä.

Poliisiylijohtaja Mikko Paatero antoi heti
vankan tuen ajatukselle kyberturvallisuuskes-
kuksen perustamisesta. Hän huomautti, että
kansainväliset poliisiorganisaatiot Interpol ja
Europol ovat myös perustamassa omia kyber-
keskuksiaan.

TPAK:n puheenjohtaja kansliapäällikkö
Arto Rätty arvioi, että kyberturvallisuus on
tällä erää yhteiskunnan kokonaisturvallisuu-
den keskeisin haaste. Parannettavaa on myös
kriisiviestinnässä: miten kansalaisille saadaan
kulloisenkin kriisin yhteydessä kerrottua, mitä
yhteiskunta on tekemässä. Sinänsä Suomen ko-
konaisturvallisuuden toimintamalli on Rädyn
mielestä toimiva, hyvässä kunnossa ja kansain-
välisen vertailun kestävä.

Ilmarisen talousjohtajan Jaakko Kianderin
tehtäväksi oli seminaarissa annettu vastata
kysymykseen, onko talous uhka Suomen ko-
konaisturvallisuudelle. Kianderin vastaus oli
selkeä: ”Ei ole välittömästi.” Euroopasta tosin
tulee entistä epävakampi, kun finanssi- ja vel-
kakriisin takia työttömyys, tuloerot ja tyyty-
mättömyys kasvavat.

Euroopan taloudellinen painoarvo piene-
nee nopeasti, eikä Euroopalla ole taloudellisia
mahdollisuuksia järjestää omaa puolustusta,
talousguru ennusti. Venäjän kapasiteetti sen
sijaan kasvaa. Suomi palaa entiselle paikalleen
voimakkaan suurvallan naapuriksi ja integroi-
tuu Venäjään, kun Suomen ja Venäjän taloudel-
liset sidokset lisääntyvät, Kiander maalaili.

Sotilaallisen puolustuksen ajankohtaisen
tilanteen käsitteli puolustusministeri Carl Ha-
glund hyvin tiiviisti foorumin avaussanoissaan.
Hän vakuutti, että sotilaallinen liittoutumat-
tomuus on ollut Suomelle hyvä valinta eikä
linjan muuttamiseen ole tarvetta. Lisää rahaa
puolustusvoimat sen sijaan tarvitsevat kuluvan
vuosikymmenen lopulla. Lisämäärärahoihin
on puolueiden otettava kantaa vuoden 2015
eduskuntavaaleissa.

Puolustusvoimat oli varsinaisilla messuil-
lakin yllättävän suppeasti esillä. Messuvieraat
pääsivät katsomaan jättiscreeniltä puolustus-
voimien tuliterän esittelyelokuvan Kaikkien

puolustusvoimat, seuraamaan Varusmiehsoit-
tokunnan kuviomarssia ja tutustumaan teltois-
sa maakuntajoukon toimintaan. Vanhaa Pasia
ja mönkijää järeämpää sotakalustoa armeija ei
ollut tuonut nyt nähtille.

Seksikkäimmät sotavehkeet, meritorjun-
taohjus ja kameroiden avulla kauko-ohjattava
tykkilavetti, olivat puolustus- ja ilmailuteol-
lisuuden osastoilla. Kaikista moderneista oh-
jelmistoista, konsepteista, visualisointiratkai-
suista tai monisensorifuusiojärjestelmistä ei
maallikko ymmärtänyt juuri mitään. Paljon
helpompi oli tajuta, miten pamput, käsiraudat,
generaattorit ja kassakaapit toimivat. Nyky-
linjan mukaisesti turvallisuus ymmärrettiin
messuilla hyvin laaja-alaisesti. Sieltä saattoi
ostaa jopa röllipuvun tai entisen Itä-Saksan
kansanarmeijan kypärän, jos sellaista sattui
tarvitsemaan.

Turvallisuusalan viranomaiset ja järjestöt
esiintyivät Lahdessa kattavasti ja pitivät muun
muassa huume-, poliisi- ja etsintäkoirien näy-
töksiä. Karuun osasto taisi olla suojelupoliisil-
la. Sinne olisi voinut saada vähän lisää vipinää
vaikkapa näyttämällä kuuluisan Tiitisen listan.

Vauhdikkainta meno oli järjestöhallissa.
Turvavyösimulaattorissa saattoi kokeilla, miltä
auton sisällä tuntuu, kun Volvo menee ympäri-
sämpäris katolle. Julkisten ja hyvinvointialo-
jen liitto JHL oli viritelty osastolleen rodeon.
Messuvieraat voivat testata, kuinka kauan he
kestävät vatkaavan ja pomppivan sähköhärän
selässä. Maanpuolustuskurssiyhdistyksen vä-
keä ei tässä vatkaavassa näkynyt.

Paluumatkalla arvioitiin täyden päivän an-
tia. ”Kiinnostavinta oli seminaari, erityisesti
Mikko Kososen kyberjuttu, – ja sotkun mun-
kit,” tiivistä tunnelmat maanviljelysneuvos
Esko Lindstedt (79. MPK).

Arto Astikainen, 125. MPK

Mp-juoksu Tavoitteet saavutettu!

Maanpuolustusjuoksun iskuryhmä oli kuin Mosa nopean toiminnan joukoista ja kipaisi etukäteen päättämällään tavalla joko puoli- tai koko maratonin aurinkoisessa Brysselissä 7. lokakuuta. Eikä ennen tapahtumaa valitelluista vaivoistakaan ollut matkalla tietoa, joten suuri tyytyväisyys vallitsi seurueessamme suunnatesamme Grand Placella sijainneelta maaliviivalta kohti majoitusta.

Nopein maratoonarimme selvitti reitin alle 3.30:n eikä kellään muullakaan tehnyt tiukkaa järjestäjien asettaman aikarajan eli viiden tunnin suhteen. Useampia maratoneja uralaan juosseet totesivat, että Brysselin reitti oli yksi mäkisimpiä ja sitä kautta raskaimpia, mitä ovat kohdanneet. Haasteista selviämistä auttoi innokkaista matkaseuralaisista koostunut kannustusjoukko Fazerin sinisineen, kiitos teille oivallisesta tuesta.

Kuten aiempinakin vuosina mp-juoksu ei tyytynyt pelkkään juoksemiseen, vaan viikonlopusta otettiin kaikki irti, myös maanpuolustusmielessä. Perjantaina kaupunkiin saapuneet pääsivät tutustumaan Euroopan parlamenttiin MEP Anneli Jäätteenmäen avustajakaartin suosiollisella avustuksella.

Lauantain ohjelmaan kuului kilpailunumeron hakurutiineiden ohella erinomainen pasta-buffet Suomen lähetystössä. Siellä apulaissotilasedustajamme eversti Kari-Pekka Rannikko valotti suomalaisten toimintaa erityisesti EU:n, mutta myös Naton haasteellisilla areenoilla. Vilkas keskustelu ja terävät kysymykset osoittivat, että juoksuun keskittyminen sai vielä tovin odottaa.

Juoksu-urakan jälkeen palasimme lähetystöön, jossa lämmin sauna ja kylmä jääkaappi sisältöineen takasivat palautumisen nopean käynnistymisen everstilutnantti Torsti Astrénin vastaillessa vielä esiin nousseisiin substanssikysymyksiin. Illan täydensi erinomainen päivällinen kaupungin ytimessä.

Lämmin kiitos parlamentin porukoille, sotilasedustajillemme ja lähetystöön väelle huolenpidosta sekä erityiset huomionsoitukset matkaan osallistuneille. Ensi vuonna juoksemme taas jossain päin maailmaa maanpuolustuksen nimissä.

*Matkaisännät:
Timo Anttila
Jyrki Heinonen*

Mp-juoksijat lähetystössä virittäytymässä kisaan

Maanpuolustus-metsästäjät Vesilintujahti Limingan Hirvinevalla

Aamunkoitossa elokuun 22. päivänä kohosivat maanpuolustus-metsästäjät sinivalkeille siiville reitille Helsinki–Oulu. Kentällä meidät toivotti tervetulleeksi Vapon toimitusjohtaja Tomi Yli-Kyyny. Bussimme suuntasi kohti etelää Limingalle, jossa pienentyvien teiden päätteeksi saavuimme Hirvinevan tekojärvelle. Muu jahtiseurue odottelikin jo kodalla, jossa nautimme aamupalan ja vaihdoimme varusteet. Jahdin johtajan ohjeistuksessa ilmeni että merihanhiakin saattaisi kuulemma ekyä näkösälle. Arvoilla valittiin passipaikat maalle ja vesille.

Viisi venekuntaa jakaantui karttoihin merkittyihin ankuri- ja luotopasseihinsa. Soutelimme ”taisteluparini” kanssa kumpikin luodollemme. Niistä käsin tähyilimme pohjoisen korkeaa taivasta. Pieni tihku oli muuttumassa

sumuksi. Taistelulentän paradigma aukesi pian. Tehtävä oli olla lähellä kun parvet kimposivat ylös, tekivät ballistisen kaaren ja putosivat taas alas kosteikon helmaan. Etupäässä oltiin aina kilometri väärässä paikassa. Mutta joskus parvi heilahti jonkun passin yli ja silloin iskettiin tulta!

Hirvinevan hiljaisuus teki vaikutuksen. Aika tuntui pysähtyneen pehmeäntaisella luodolla ja luonnonrauha täytti kehon ja mielen. Poutainen aamupäivä kohotti kevyttä tuulta jossa liikkui pehmeää utua. Ruskosuo-haukka leijaili maisemakuvassa hidastetun tyylikkäästi, kuin pitäen painovoiman lankoja hallussaan. Idylliä täydensi jostain kasvista leijaileva runollisen miellyttävä tuoksu, jota teki mieli maistaa. Maisemasta ei ihan heti uskonut, että jalkojen alla oli vielä viisitoista

Nuori weimarinseisoja Nero ui tuntikausia jahtiveneen edessä ja seuloi kuonollaan rantaviivaa. Rikkonaisemmissa kohdissa se nousi hetteikköön, eikä mikään jäänyt piiloon. Hieno rotu ja kerrassaan kelpo koira!

Pohjoisen koira naurattaa kaskuillaan etelän isäntiä. Kuvassa vasemmalla LVM:n ylijohdaja Juhapekka Ristola, oikealla merenkulkuneuvos Paavo Wihuri, keskellä selin jutuniskijä, nuori weimarinseisoja Nero.

vuotta sitten ollut täysi turpeennostotohina päällä. 70-luvun öljykriisi herätti suomalaiset hätään etsimään kotimaasta energiaa. Sitähän löytyy turvesoilta. Toiminnan loputtua oli alue sitten päästetty vettä täyteen. Siitä muodostui pian levähdyspaikka useille vesilintulajeille ennen pitkää merenylistä muuttomatkaa. Litujen perässä paikalle entävät usein luonnonharrastajat: lintubongarit, metsästäjät ja retkeilijät.

Päivän mittaan kävimme eri ryhmityksissä läpi mitä monimuotoisinta tekojärvisaluetta. Erilaisia veneenmentäviä kanavia ja labyrintteja – mitä parhaita lintujen pesintäpaikkoja – oli loputtomasti. Mielessä pyöri Vapo isännän huoli turve-energian saamisen ongelmista. Uusia alueita on todella vaikea luvittaa, vaikka ympäristönäkökulmat on otettu todella vakavasti ja vastuullisesti. Kotatulilla pohdittiin myös kotimaisen turve-energian riittävyyttä. Kuluvan vuoden nostotavoitteesta saatiin nostettua vain alle puolet. Nostoalueita pitäisi nykyiseen nähden olla tuplamäärä, sillä sateisina vuosina olevien pinnalle nousee vesi joka estää noston. Selvisi huolestuttava tieto, että toteutuvalla nykynostomäärällä saatetaan kovan pakkastalven tullen jossain joutua alueelliseen

energiansäännöstelyyn. Kivihiiltä kannattaa ajaa vielä rannikkokaupunkeihin, mutta sisämaahan minkään korvaavan energian kuljetus olisi jo liian kallista. Entä kun uusi energiakriisi iskee? Olemme aika riippuvaisia ulkopuolisista. Pitäisikö turve-energialle saada selkeä kiintö huoltovarmuudessa?

Päivän päätteeksi nautimme vielä iltapalan. Maanpuolustus-metsästäjien ryhmänjohtajana toiminut TPAK:n pääsihteeri, eversti Aapo Cederberg kiitteli isäntäväkeä ja luovutti toimitusjohtaja Yli-Kyynylle Maanpuolustus-metsästäjien perinteisen muistolahjan: aidon kyläseppän takoman eräpuukon, jossa on Maanpuolustuskurssien tunnus. Kiitimme myös koiria ja niiden omistajia. Uskomattoman suorituksen teki hyvin koulutettu lyhytkarvainen Weimarinseisoja Nero vapolaisen isäntänsä Jari Korhosen kanssa.

Pitkän päivän päätteeksi palasimme kotihimme, jossa riitti ainutlaatuisen jahtikokemuksen lisäksi sulateltavaksi myös makoisia sorsapaisteja. Maanpuolustusmetsästäjät kohtaavat jälleen erätulillaan!

Eräkirjurina Matti Mehtola

Timo Parvela, 202. Maanpuolustuskurssi

Erikoisosasto 202 ja kokonaisturvallisuustimantin metsästys

9. 9.2012
Rakas kotiväki. Tänään se sitten alkoi. Joukko-osastomme kerättiin Säätytalolle, jossa puolustusministeri ja puolustusvoimien komentaja puhuivat meille väkevästi. Komentaja laukaisi pitkän kantaman ajatusohjuksen: puolustusvoimat ei kykene jatkamaan nykyisen kaltaisena, jos sen määrärahat eivät tulevaisuudessa kasva. Nämä sanat mielissämme marssimme kasarmillemme Maneesiin.

11.9.2012
 Kaikki on uutta: toverit, opettajat, kasarmi, asiat. Olemme olleet täällä nyt kaksi pitkää päivää. Eversti Mattsson ja majuri Mikkola ovat ohjanneet meitä isällisesti. Muutamat yksilöt alkavat jo erottua joukostamme: oltermanni Tom, emäntä Merja ja isäntä Ilkka, mutta muuten olemme vielä vain joukko enemmän tai vähemmän tummia asuja ja pukuja.

Uutta asiaa on paljon, kuten se, että jokainen sota alkaa kyberhyökkäyksellä. Sitten tuli

tieto hyökkäyksestä Helsingin Sanomien ja poliisin verkkosivuille. Maailma näytti yhtäkkiä kovin erilaiselta.

Jotkut yskivät hiukan. Taitaa olla vähän tautia liikkeellä.

12.9.2012
 Täällä jossain. Moottorimarssimme Parolaan, josta jatkoimme tankeilla taistelulentäille. Ensimmäiset kumeat lähtölaukaukset saivat koko porukan hätkähtämään.

– Herra eversti, panssaritorjuntatykillä sivalteloo.

– Ei. Se on tankki.

Hiukan mietitytti, että jos kääntää, niin satuuko kohalleen?

Kentälounaalla hernekeiton ja pannukakun äärellä sitten jo naurattikin. Satakunnan lennostossa hornetit aiheuttivat värityksiä joissain kurssilaisissa, niiden lentäjät toisissa. Teki mieli huutaa: Kattokka poja! Mää ole lentokone.

Palasimme ilmasiltaa pitkin. Puolustusvoimat pitää huolen omistaan.

Tänään meistä tuli jermuja. Yskä yksikössä pahenee.

18.9.2012

Maahanmuutto, yleinen järjestys, rajaturvallisuus, tietoverkkouhat, pelastustoimi, talouspolitiikka, polttoainehuolto, Päivi kysyy, Ulla kysyy... Kaikki rullaa jo rutiinilla ja kokonaisurvallisuustimantti hohtaa jo himmeää valoa. Yksilöt erottuvat tummien univormujen takaa: veijareita, velmuja, asiallisia, kommentoivia, tarkkailijoita ja vastuunkantajia. Pientä purnaustakin on jo alkanut esiintyä, kuten asiaan kuuluu: keksejä on kanttiinissa vain viittä lajia, eikä kahvikoneesta tosiaan saa macchiatoa, se kuudessadas organisaatiokaavio oli hiukan sekava... Mutta me olemme nyt me; erikoisosasto 202.

Köhää ja niiskutusta. Tauti on näköjään tarttuvaa lajia.

19.9.2012

Kuulehan rakas kulta, pääsen tänään lomalle, mutta ensin on kerrottava tästä päivästä.

Hallituksemme kokoontui, mutta ulkoministeri oli kateissa. Hän oli puolikurssijuhlien jälkeen saunottanut venäläistä kollegaansa aamuun saakka. Annoimme anteeksi sekä hänelle että Lavroville. Sitten kävi ilmi, että joku hallituksesta vuoti tietoja iltapäivälehdille. Edes valtioneuvoston jäsenellä, Ilta-Sanomien päätoimittajalla, ei ollut aavistustakaan syyllisestä. Mutta kriisinhallintaahan tässä opeteltiin ja tästäkin kriisistä selvittiin yhdessä. Maamme pelastui. Minä palaan kotiin pian.

24.9.2012

Pistän tässä pienen paperin teille täältä. Värlirauha on ohi ja liikekannallepano on totta. Miten, minne ja kuinka pitkäksi aikaa? En voi paljastaa muuta kuin että miinalaiva Pohjanmaalla, Upinniemeen ja kahdeksi yöksi. Tunnelma on jännittynyt. Sovitimme jo varusteita. Hyvin sopivat.

Täällä sairastetaan edelleen ja ensimmäinen joutui jättämään leikin kesken. Sellaista se on tositoimissa. Voikaa hyvin.

25.9.2012

Jännittävä päivä. Merimatka, työskentelyä ministeriössä, saunomista ja ampumista. Sehän kuuluu asiaan. Illalla juhlat upseerikerholla. Syötiin. Haettiin leivän päälle voita. Tanssittiinkin. Yöllä ministeriö piti hätäkokouksen komppanian messissä. Huoltovarmuuskeskuksen sihteeri varmisti huollon jatkumisen ammattitaidolla. Asialliset hommat hoidetaan, muuten ollaan kuin Ellun kanat.

26.9.2012

Aamu alkoi hiljaisena. Liian hiljaisena. Joukossamme kytenyt tauti on nyt saavuttanut huippunsa. Useat olivat yön aikana

menettäneet äänensä. Silmät punoittivat ja vetistivät. Kipinävuoro oli käynyt raskaaksi joillekin, silmät painuivat. Suolaista kului.

Puolustusvoimain komentaja istui totisena kuuntelemassa hallituksemme ministereitä. Pärjäisivät.

Upseerikokelas kertoi meille omasta koulutuksestaan. Kuinka erinomaisia nuoria meillä onkaan. Seurasimme taisteluskeltajien koulutusta; happi meinasi loppua altaan reunallakin. Meille esiteltiin laivoja ja kalustoa. Kävimme luolassa. Näimme tilannekarttoja. Syöksyimme veneillä läpi saariston. Todistimme, kuinka rannikkojääkärit valtasivat saaren. Vaikutuimme ja vakuutuimme.

Illalla väsynyt osastomme vedettiin rintaman taakse elpymään Villa Upinniemeen, jonne kurssimme virkistystoimikunta oli loihittinut usean ruokalajin illallisen, viihdykettä sekä karaoken (joka entisestään rikasti persoonien kirjoja). Ja vaikka väsymys ja tauti kaatoivat osan punkkiinsa, jaksoivat sitkeimmät taistelijamme jälleen aamuun saakka.

27.9.

Hätätilahallituksen kokous.

On oikeastaan ihme, että me niin lyhyessä ajassa kykenimme hahmottamaan sekavalta tuntuneen kansainvälisen tilanteen niinkin ymmärrettäväksi. Kuinka kokonaisuus ja kaikki oppimamme oli tiivistynyt... timantiksi.

Luovutimme varusteemme.

2.10.

Jännittävä siirto Santahaminaan yhteiskuljetuksella. Erityistehtävä, erikoisvaatteet. Naiset hyvin naamioituneina. Yllätysvieras: itse Marsalkka. Saatiin erikoisannos leikattua!

3.10.

Kaikki päättyi yhtä yllättäen kuin alkoikin. Hiljaisuus laskeutui. Keskipäivään kiivennyt syysaurinko lämmitti kasarmia. Joku tuijotti syliinsä, toinen nuokkui. Jonkun silmäluomet kostuivat. Aurinko katseli meitä. Kenties se tunsi jonkinlaista myötätuntoakin meitä kohtaan.

Aika sisko- ja velikultia.

Kurssin aikaansaannokset timantiksi tiivistettynä: opintotavoitteet saavutettu, maanpuolustushenki kohotettu, teetetty taulu ja kuusikymmentä vedosta, neljä illanistujaisista, lipun entisöinti luvattu, painatettu kaksi t-paitaa ja yhdet kalsarit, miinoitettu Ahvenanmaan rannikkovedet, tanssittu pöydillä, saatu elämyksiä ja uusia ystäviä, tauti voitettu ja herätty jaloon asiaan.

202. Maanpuolustuskurssi (III/12) 10.9.–3.10.2012

Eturivi vasemmalta:

Nordisk representant Marit **Ingves-Bacia**, päätoimittaja Ulla **Appelsin**, yksikön päällikkö Leena **Yli-Vakkuri-Gardemeister**, hallituksen puheenjohtaja Lasse **Johansson**, viestintäjohtaja Merja **Haverinen**, strategiajohtaja Tom **Dahlström**, uutispäällikkö Ilkka **Ahtiainen**, kansanedustaja Maarit **Feldt-Ranta**, vice ordförande Päivi **Storgård**, Senior Vice President Tuula **Rytilä** ja rehtori Kaija **Holli**.

Keskirivi vasemmalta:

Osastopäällikkö Harri **Lahdenperä**, yksikön päällikkö Markku **Virri**, toimitusjohtaja Jyri **Luomakoski**, toimitusjohtaja Sauli **Huikuri**, neuvotteleva virkamies Maarit **Nikander**, sijoitusjohtaja Hanna **Hiidenpalo**, eversti Sakari **Wallinmaa**, kirjailija Timo **Parvela**, kansanedustaja Jukka **Kopra**, ohjelmaneuvos Sirpa **Kekkonen**, apulaispoliisipäällikkö Lasse **Aapio**, eversti Max **Sjöblom**, osastopäällikkö Jari **Talja**, kansanedustaja Janne **Sankelo**, toimitusjohtaja Petri **Laitinen**, kansanedustaja Ismo **Soukola**, hallituksen II varapuheenjohtaja Anita **Paulig**, sairaanhoitoalueen johtaja Raimo **Kekkonen**, tutkimusjohtaja Reija **Lilja** ja osastonjohtaja Maria **Teirikko**

Takarivi vasemmalta:

Luonnonsuojelujohtaja Ilkka **Heikkinen**, toimitusjohtaja Raimo **Karjalainen**, johtaja Markku **Krutsin**, toimialajohtaja Petri **Lonka**, valtakunnanvouti Juhani **Toukola**, kansanedustaja Tom **Packalén**, toimitusjohtaja Eero **Broman**, koulutusrehtori Olli **Silvén**, puolustushallinnon turvallisuusjohtaja Juha **Pekkola**, henkilöstöjohtaja Timo **Koskinen**, yritysturvallisuustoimiston päällikkö Jyrki **Hollmén**, puheenjohtaja, toimitusjohtaja Timo **Heinonen**, kaupunginjohtaja Lauri **Lamminmäki**, liiketoimintajohtaja Antti **Sippola**, talousjohtaja Erkki **Lavonsalo**, eversti Pekka **Saariaho**, teollisuusneuvos Timo **Rittonummi**, professori, Dekaanin Risto **Renkonen** ja everstilutnantti Marko **Turunen**.

202. Maanpuolustuskurssin luottamusjohto
Oltermanni, strategiajohtaja Tom **Dahlström**;
emäntä, viestintäjohtaja Merja **Haverinen**;
isäntä, uutispäällikkö Ilkka **Ahtiainen**

Maanpuolustuksen 42. Erikoiskurssi

Maanpuolustuksen 42. Erikoiskurssi pidettiin 22.–24.10.2012. Kurssin kohderyhmänä olivat kansalaisjärjestöjen johtohenkilöstö. Kurssilla oli 59 osallistujaa. Kolmannen sektorin rooli kokonaisturvallisuutta ylläpitävissä toiminnoissa on jatkuvasti kasvanut. Erikoiskurssilla oli tavoitteena tukea osallistujia tässä työssä ja antaa mahdollisimman kattava kuva Suomen kokonaisturvallisuuden järjestelyistä ja yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaisten toimintojen turvaamisesta. Tärkeänä tavoitteena oli myös mahdollistaa osallistujien keskinäinen verkottuminen.

Ohjelma suunniteltiin ja toteutettiin yhteistyössä osallistujien edustajien kanssa. Luennoilla käsiteltiin yhteiskunnan turvallisuusstrategian keskeisten toimintojen lisäksi järjestöjen roolia kokonaisturvallisuudessa. Toisen kurssipäivän ohjelmassa tutustuttiin Puolustusvoimien toimintaan Santahaminassa, missä osallistuttiin Kaartin jääkäriyrykmentin johtamiin kalustoesittelyyn, toimintanäytökseen ja taisteluammuntaan. Santahaminasta siirryttiin Merivoimien miinalautalla kauppatorille. Aluksella perehdyttiin Merivoimien toimintaan ja merimiinoittamiseen.

Kurssien tapaamiset ja niiden tukemisen vakiointi

Maanpuolustuskurssit järjestää valtakunnallisten maanpuolustuskurssien jälkeen viiden vuoden päästä jatkokurssin ja kymmenen vuoden päästä täydennyskurssin. Nämä tapahtumat ovat luonnollisesti turhan harvakuiset mahdollistamaan kokonaisturvallisuuden jatkuvasti muuttuvien tietojen päivittämisen ja kurssin aikana syntyneiden arvokkaiden verkostojen ylläpysymisen. Tähän huutoon vastaa Maanpuolustuskurssiyhdistys, jonka järjestämien tilaisuuksien määrä on entisestään kasvanut. Maanpuolustuskurssit tukee suurella panoksella Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toimintaa.

Tuon edellä mainitun järjestäytyneemmän toiminnan lisäksi kurssit ovat pitäneet aktiivisesti omia tapaamisiaan. Tähän tietenkin kannustetaan myös Maanpuolustuskurssien puolesta. Tapaamiset mahdollistavat kuukauden mittaisen kurssin aikana vahvaksi kasvaneiden henkilökohtaisten siteiden ylläpidon, jotka taas helpottavat kokonaisturvallisuudenkin kannalta tarpeellisen yhteistoiminnan tekemistä päivittäisissä työtehtävissä ja muissa toiminnoissa. Maanpuolustuskurssit on tukenut mahdollisuuksiensa mukaan yksittäisten kurssien tapaamisia. Valmistuneet kurssit ovat vaihtelevissa määrin pyytäneet tukea tapaamisiinsa. Maanpuolustuskurssien ensisijainen tehtävä kuitenkin on varmistaa virallisen kurs sijärjestelmän laadukas toimeenpano.

Jatkuvan kurssitoiminnan johdosta uusia kokoontuvia kursseja tulee lisää vuosittain. Ajoittain kurssitapaamisten tukeminen Maanpuolustuskurssilla osuu juuri kurssitoiminnan kannalta hektisimpiin hetkiin, jolloin sekä kurssitoiminnan ja tapaamisten valmistelu kärsii. Tuki on ajoittain edellyttänyt myös Puolustusvoimien rahallista resurssia vaativien toimintojen käyttöä, joka Puolustusvoimien vähenevien resurssien puitteissa myös on huomion arvoinen seikka. Tuen osalta on huomiotava, että on monia kursseja, jotka kokoontuvat

ahkerasti, mutta eivät ole käyttäneet minkäänlaista tukea Maanpuolustuskurssilta. Kurssien välisen tasa-arvon ja Maanpuolustuskurssien järkevän resurssien käytön vuoksi onkin nähty tarve standardisoida Maanpuolustuskurssien tapaamisille antama tuki.

Maanpuolustuskurssilla on osoiterekisteri kurssin käyneistä henkilöistä. Tästä saatavat yhteystiedot ovat luonnollisesti kurssilaisten suostumuksella käytössä kurssitapaamisten järjestämiseen ja saatavissa Maanpuolustuskurssien toimistosta. Mikäli kurssitapaamisen järjestäjä ei itse pysty lähettämään kutsua tilaisuuteen, Maanpuolustuskurssit voi tukea kurssitapaamista lähettämällä kutsukirjeen osallistujille. Tähän yhteen kirjeeseen toivotaan sisällytettävän kaikki tapaamista koskevat tiedotteet ja vastaavat. Maanpuolustuskurssit ei hoida muuta kirjeenvaihtoa tapaamisiin liittyen, vaan esimerkiksi ilmoittautumiset tilaisuuksiin toivotaan menevän suoraan tilaisuuden järjestäjälle. Erinomainen väline kurssin itsenäiseen kutsujen lähettämiseen on sähköposti, jonka käyttöä suositellaan.

Puolustusvoimien resurssien niukentuessa myöskään kuljetuksia tapaamisiin ei varata enää Maanpuolustuskurssien kautta. Muutamilla kurssilla on oma pankkitili, jonka kautta esimerkiksi pääsihteeri on voinut vastata kurssin varaamien kuljetusten kustannuksista kurssitapaamisiin liittyen. Tietysti joissain tapauksissa tapaamisen järjestäjäkin saattaa pystyä yhteiskuljetuksen järjestämään, jos sille tarve nähdään.

Tällä ei haluta siis millään muotoa antaa signaalia, että Maanpuolustuskurssit ei arvostaisi kurssien itsenäistä kokoontumista. Asia on täysin päinvastoin ja tämä tapaamisten tukemisen standardisoiminen on siis vain resurssien sanelemaa pakkoa. Tässä esitetystä perussäännöstä voidaan tietysti erityistapauksissa, kuten juhla-vuosiin liittyviin järjestelyihin liittyen, poiketa Maanpuolustuskurssien johtajan kanssa erik-

seen sopimalla. Ja kuitenkin pyydetään, että vaikka kurssit toimittaisivat kutsunsa itsenäisesti, niin ne laitettaisiin tiedoksi myös Maanpuolustuskurssien toimistoon (maanpuolustuskurssit@mil.fi). Näin Maanpuolustuskurssit pystyy mahdollisten kyselyjen tullessa myös tukemaan tiedottamisessa. Tapahtuman jälkeen Maanpuolustus-lehtemme kaipaa perinteisesti edelleen lyhyttä tarinaa julkaistavaksi jäsenistömme yhteisessä lehdessä (maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com).

Rauhaisaa joulun alusta ja kurssien aktiivista tulevaa toimintavuotta toivottaen,

*Kim Mattsson
Maanpuolustuskurssien johtaja*

Tuleva toiminta talvi 2012–13

Valtakunnallinen kurssitoiminta

204. Maanpuolustuskurssi	21.1.–13.2.2013
205. Maanpuolustuskurssi	4.–27.3.2013

Maanpuolustuskurssiyhdistyksen toiminta

MPKY:n turvallisuuspolitiikan ilta, Helsingin yliopiston juhlasali	17.1.2013
MPKY:n esitelmätilaisuus, Helsingin yliopiston juhlasali	14.3.2013

Maanpuolustus -lehden numero 103 (1/2013) ilmestyy maaliskuussa.

Kesä- ja syyskauden aikana toimituksen tietoon on tullut seuraavat kurssitapaamiset ja – kokoukset, jotka on pidetty 7.11. mennessä. Toimitus on päättänyt, että tapaamisista julkaistaan vain ajankohta ja paikka mikäli kurssi ei ole toimitanut toimitukselle tapahtumasta erillistä kertomusta. Kertomus tulee lähettää osoitteeseen maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com. Enimmäispituus on noin 1700 merkkiä. Toimituskunta pidättää oikeuden muokata tekstiä tarvittaessa. **Kuvat:** yhden palstan kuvan minimileveys 800 pikseliä, kahden palstan kuvan minimi 1700 pikseliä.

”100 kurssin traditio” 102. Maanpuolustuskurssin edustajat osallistuivat 202. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 10.9. ja 103. Maanpuolustuskurssin edustajat 203. Maanpuolustuskurssin avajaisiin 5.11. Säätösalissa.

”50 kurssin traditio” 152. Maanpuolustuskurssin edustajat seurasivat ”kummikurssina” opetusta 2.10. Kruununhaan Maneesissa.

44.–47. Maanpuolustuskurssien yhteistapaaminen järjestettiin 26.9. Ulkopoliittisen Instituutin isännöidyssä ja 47. MPK:n oltermannin, professori Mikko Viitasalon puheenjohtajalla. Iltapäivän kuluessa kuullut kolme erittäin korkeatasoista alustusta herättivät myös vilkkaan keskustelun. Ulkopoliittisen Instituutin johtaja Teija Tiilikainen käsitteli Etelä-Euroopan kohtalonkysymyksiä ja Ph.D. Kristi Raik avasi näkymiä arvoituksellisiin lähivaltioihimme Valko-Venäjään ja Ukrainaan. VTT Mikael Mattlin puhui Kiinan vaikutusvallan kasvusta ja totesi Kiinan ohittaneen Yhdysvallat useilla mittareilla mutta ei kuitenkaan vielä puolustusmenoissa eikä kulutuskyynnässä.

Tapaamiseen osallistui 19 kurssisisarta ja -veljeä, runsain osanotto oli kurssilta 44, jolta mukana oli kahdeksan henkilöä. Päivän ohjelmassa oli myös henkilövalintoja: kurssi 44 valitsi uudeksi oltermannikseen pääkonsuli Jaako Harjulan ja kurssi 46 konsultointipäällikkö Martti Vahermon.

Eero Sauri, 45. MPK:n oltermanni

62. Maanpuolustuskurssi teki retken 31.8. Suomenlinnaan. Tutustumiskohteina olivat muun muassa Suomenlinna-museo, Suomenlinnan telakalla rakenteilla oleva saaristolaisalus ja Ehrensvärd-museo. Retkeily päättyi Kerhoravintola Klubi 20:n aliupseerikerhon kabinetissa.

Vastaisuudessa kurssi kokoontuu Maanpuolustuskurssiyhdistyksen vuosikokouksen ja turvallisuuspoliittisen illan edellä ravintola Kappelissa.

85. Maanpuolustuskurssi kokoontui 18.10. Maanpuolustuskurssiyhdistyksen syyskokouksen jälkeen ravintola Nuevoon.

86. Maanpuolustuskurssin kurssikokous järjestettiin 1.10. Yleisradion tiloissa.

Maanpuolustuskurssi 88:n vuotuinen, alkusyksyinen matka suuntautui tänä vuonna 29.–30.8. Turkuun oltermannimme Eero Rantalalan johdolla. Jo vuosia sitten tapahtunut avicien mukaanotto kurssitapaamisiin on osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi ja keskenämme on muodostunut mukava yhteishenki. Tällä kertaa meitä oli yhteensä 25.

Merivoimat antaa Suomen entiselle pääkaupungille oman leimansa. Siksi oli luonnollista, että tutustumiskierroksemme oli merihenkkinen. Pansion upseerikerholla Saaristomeren Meripuolustusalueen komentaja, kommodori Timo Ståhlhammar ja esikuntapäällikkö, komentaja Pentti Niskanen kuvasivat Suomen riippuvuutta merikuljetuksista ja merivoimien tehtävää niiden turvaajana.

Erinomaisen mielenkiintoista oli tutustua merivoimien uutuuteen miinantorjunta-alus Katanpähän. Alus on täynnä hienoa tekniikkaa ja sen miehistö erittäin innostunutta. Kaksi samanlaista alusta tulee Suomeen ensi vuonna ja operatiivisessa käytössä ne ovat 2015.

Tämän jälkeen ohjelmassa oli Turun kaupungin vastaanotto Wäinö Aaltosen museossa, jossa isäntänä oli kaupunginjohtaja Aleksis Randell. Kurssi-illallisella testasimme ja hyväksi havaitsimme Hus Lindmanin. Siellä sitten viikkoa myöhemmin aterioi myös Ruotsin

kuningaspari suorittamansa partiolaisvierailun yhteydessä.

Kurssiveljemme Bertil Roslin on toiminut Åbo Akademin kanslerina ja toinen päivä alkoi tutustumisella tähän yliopistoon. Rehtori Jorma Mattinen kertoi Akademin historiasta ja nykypäivästä. Kun hän lähti kätelemään tänä vuonna aloittavaa 700 opiskelijaa, niin professori Elina Pirjatanniemi jatkoi esittelemällä eloisesti ihmisoikeuksiin liittyvää tutkimusta ja opetusta.

Vierailumme viimeinen kohde oli Turun Vartiolentolaihue. Laivueen päälliköksi juuri nimitetty majuri Heikki Tossavainen esitteli tämän rajavartiolaitoksen kuuluvan yksikön monipuolista ja yhteiskuntaa monella tavalla palvelevaa toimintaa. Konkreettisesti saimme tutustua lennolle lähdössä olevaan Dornier valvontakoneeseen ja tehtävästä juuri palanneeseen Super Puma -helikopteriin. Sokerina pohjalla saimme vielä nähdä kolmen Hornetin muutaman sekunnin välein tapahtuneen lähdön Turusta. Vaikutus oli jylhä!

Kurssikokouksessa päätettiin, että vuoden päästä tapahtuvaa kurssin 30-vuotisjuhlaa vietetään ensi syksynä Helsingissä ja vuoden 2014 matkakohteeksi suunniteltiin Hampuria.

Jussi Viljanen

97. ja 98. Maanpuolustuskurssien tapaaminen järjestettiin 6.9. tutustumisena Kirkkonummen kunnan sekä Suomenlahden Meripuolustusalueen toimintaan Kirkkonummen kunnantalolla.

99. Maanpuolustuskurssi Wienissä 5.–8.10.

Soveltaen sanontaa vuoresta ja Mohammedista olimme päättäneet kokoontua Itävallassa, jossa kurssisisar Marjatta Rasi edustaa maattamme suurlähettiläänä. Matkamme poikkesi tavanomaisista tapaamisistamme paikan ja keston lisäksi erityisesti laajennetun osanotajajoukon vuoksi. Mukana olivat ensi kertaa myös puoliset, jotka entisestään paransivat samanhenkisen joukkomme yhteenkuuluvuutta ja viihtymistä yhdessä.

99. MPK lounastapaamisella suurlähettilään luona

Olimme perillä perjantai-iltana, lauantaina kuulimme edustustomme toiminnasta ja illalla kävimme oopperassa. Sunnuntai aamupäivä käytettiin kaupunkiin tutustumiseen ja ilta Grintzingin viinikylässä perinteisellä illallisella. Maanantai oli kotiin paluupäivä.

Matka oli onnistunut, kiitos Kaleva Travelsin järjestelyjen ja erinomaisten oppaiden sekä varsinkin itsensä osallistujajoukon. Päättösillallisella hahmoteltiin jo seuraavaa tapaamista ensi vuonna ja yhteinen ajatuksemme oli jatkaminen samalla laajennetulla kokoonpanoperiaatteella jollakin kotimaan kohteella.

Pääsihteeri Pekka Teljamo

101. ja 102. Maanpuolustuskurssien yhteinen matka suuntautui 6.–8.9. Viroon.

110. Maanpuolustuskurssi piti vuositapaamisensa Haminassa 3.–4.8. Tapaaminen pidettiin avec-tapahtuma ja siihen osallistui 13 kurssilaista aveceineen. Kurssikokouksessa hyväksyttiin kurssin toimintaa ohjaava toimintamalli, johon on kirjattu vuosien aikana syntyneet käytännöt ja toimintaperiaatteet mm. tapaamismallit, sisäinen tiedottaminen, muistamiset jne. Kokouksessa hyväksyttiin myös kurssin toimintasuunnitelma vuosille 2013–2017. Kurssi pitää vuosittaisena päätapahtumana vuosikokouksen ja tämän lisäksi kokoonnutaan aina ennen Maanpuolustuskurssiyhdistyksen tilaisuuksia ennakkokeskusteluun illan esitelmän aiheesta.

Reserviupseerikoulun johtaja eversti Vesa Kangasmäki antoi selkeän informaatioiskun tämän päivän RUK:n toiminnasta. Koulun historian aikana siellä on koulutettu yhteensä 170 000 nuorta reservin upseeria. Koulun opetus pohjaa vahvasti alaisia lähellä olevaan johtamismalliin, johon on sisällytetty myös uusimmat johtamisopit mm. kehitetyn syväjohtamisen periaatteet. Vieraat tulivat vakuutuneeksi opetuksen korkeasta tasosta. Kierros päärakennuksen uusituissa tiloissa toi monelle mieleen mieluisia muistoja vuosikymmenten takaa. Uusittuja tiloja ihastellessa todettiin yksimielisesti, että majoitusoloissa on harpattu huikea askel eteenpäin. Kierros RUK:n museossa täydensi koulun kokonaiskuvaa merkittävänä kasvatusinstituutiona yhteiskunnassamme.

Vuositapaamisen kohokohta oli Hamina Bastionissa nähty ja koettu upea Tattoo–Show. Esitys oli vaikuttava ja mieliinpainuva komeine asuineen ja mukaansatempaavine musiikkiesityksineen.

Olavi Jäppilä

111. ja 112. Maanpuolustuskurssien yhteinen kurssitapaaminen järjestettiin 17.10. Arabian rannassa, Arabiakeskukseen tiloissa.

117. Maanpuolustuskurssin tapaamiseen 20.9. Keskusrikospoliisin tiloihin Vantaalle saapui 14 kurssiveljeä.

Keskusrikospoliisin ajankohtaisista asioista alustivat poliisineuvos Rauno Ranta, apulaispäälikkö Tero Kurenmaa ja rikostarkastaja Ari Karvonen. Puolustusvoimien tiedustelupäällikkö Georgij Alafuzoff alusti Venäjän tilanteesta. Hän aloitti oivallisen puhevuoronsa: ”Älkäämme unohtako, että eilinenkin oli olemassa ajateltaessa tulevaisuutta”. Kurssilaisillemme tyypillinen kysymysten tulva kannusti alustajia laittamaan itsensä likoon.

Kiitokset vielä isännillemme vieraanvaraisuudesta.

Hannu Luotola

123. ja 124. Maanpuolustuskurssit kokoonuivat 21.9. yhteisen 20-vuotisjuhlan merkeissä Helsingin Suomalaisella Klubilla.

Ensimmäiseen kurssiemme yhteistapahtumaan osallistui oltermannien Heikki Karpisen ja Matti Sipilän johdolla kaikkiaan 35 kurssilaista. Erityistä arvoa juhlatapaamisellemme antoi Maanpuolustuskurssiyhdistyksen puheenjohtajan Kari Jordanin ja kurssiemme johtajan Esko Illin läsnäolo.

Juhla aloitettiin kahdella korkean tason esitelmällä. Pääjohtaja Kari Jordan valotti Suomen menestymisen kannalta keskeisen metsäteollisuuden tulevaisuutta. Hän korosti, että Suomi jatkossakin elää metsästä. Suomalainen tuotanto ja laatu ovat korkeatasoisia ja näkymät kaikilla sektoreilla ovat hyvät. Edellytyksenä on, ettei ”direktiivitsunamissakaan” vientiteollisuuttamme jätetä tuuliajolle.

Kurssin 124 pääsihteeri, puolustusvoimain komentaja Ari Puheloinen käsitteli esityksessään lähiympäristömme sotilaspoliittista

Vasemmalta: Matti Sipilä 123. MPK:n oltermanni, Heikki Karppinen 124. MPK:n oltermanni ja puheenjohtaja Kari Jordan

tilannetta. Kenraali totesi, että kaikissa naapurimaissamme puolustuksen järjestelyt ovat liikkeessä ja perusasiat arvioinnin kohteena. Sotilaallinen turvallisuus koetaan edelleen tärkeäksi, joka näkyy muun muassa kaikkien naapurimaidemme puolustusbudjettien kasvuna. Erityiskohteena komentaja suositteli seuraamaan arktisen alueen kehitystä

Juhlatapaamisemme aloitettiin Ratsuväen marssilla ja päätettiin Jääkärien marssiin. Marssien välissä nautimme asiaan kuuluvan Mannerheim-henkisen juhlapäivällisen. Kaartin Soittokunnan puhallinkvintetti vastasi illan musiikillisesta annista tunnetulla taidolla.

Ilkka Kylä-Harakka

128. Maanpuolustuskurssin vuositapaaminen järjestettiin 13.9. Helsingissä ravintola Kellarikrouvin viihtyisissä tiiliholviloissa. Maittavan lounaan jälkeen pääsihteeri Veli-Pekka Kuparinen kertoi, miten puolustusvoimauudistus on edellisen kurssitapaamisen jälkeen edennyt konkreettisiksi päätöksiksi ja toimenpiteiksi. Noin puolet tavoitelluista 250 miljoonan euron vuosisäästöistä saavutetaan rakenteellisilla uudistuksilla, joihin kuuluu mm. kuuden joukko-osaston lakkauttaminen ja koulutusorganisaation kehittäminen. Kullijoita taisi eniten kirpaista parinkin kurssiveljen aikoinaan komentaman Pohjois-Karjalan Prikaatin lakkauttaminen sekä pääsihteerin

taannoin johtaman Riihimäen Viestirykmentin yhdistäminen Panssariprikaatiin.

Rakenteellisia säästöjä tavoitellaan myös supistamalla sodan ajan vahvuus noin 230 000 sotilaaseen. Tällä on tarkoitus saavuttaa erityisesti osa runsaan sadan miljoonan euron materiaalisäästöistä, kun entistä vähemmän sotilaita pitää varustaa nykyaikaisin aseineen. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen puheenjohtajan Juha Korkeaojan mielestä suunnitelmissa on painotettu varsinaisia taistelutehtäviä ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen niin sotilaallisissa kriisissä kuin esimerkiksi luonnonkatastrofien yhteydessä on jäänyt liian vähälle huomiolle.

Tapaamiseen kokoontuneet 15 aktiivista kantoivat huolta siitä, että yleiseen asevelvollisuuteen perustuva malli vaarantuu, jos ikäluokasta vähemmän kuin kolme neljästä suorittaa varusmiespalvelun. Nyt ollaan käytännössä jo tuon rajan tuntumassa tai jopa alapuolella. Pitäisikin harkita myös fyysisesti heikkokuntoisempien ottamista palvelukseen (vrt. entiset B-miehet). Näillä kevyemmän koulutuksen saaneilla voisi myöhemmin olla merkittävä rooli toteutettaessa edellä mainittuja puolustusvoimien muita kuin taistelutehtäviä.

Kurssitapaamisen keskeisenä asiana oli keskustella vuoden kuluttua pidettävän 20-vuotisjuhlatapaamisen järjestelyistä. Oltermanni, pääsihteeri ja isäntä olivat kartoittaneet mahdollisen Brysselin matkan kohteita (mm. EU-komissio, -parlamentti ja NATO) sekä kustannuksia. Kokouksessa otettiin esille myös toinen vaihtoehto, jossa kokouspaikkana olisi

Helsinki ja yhteistyökumppanina tilojen ja alustusten osalta ulkoministeriö. Molemmat vaihtoehdot saivat kannatusta, ja asian ratkaisemiseksi järjestettiin kurssilaisille kysely. Kyselyn tuloksena juhluvuoden 2013 tapaaminen on Helsingissä.

Kokouksen lopuksi Erkki Huittinen päivitti asiantuntemuksella Kreikan tilanteen. Vuoden 2011 tapaamisesta velkakriisin hoito ei juuri ole edennyt, pikemminkin päinvastoin. Nykyisen monipuoluehallituksen halu ja kyky tehdä tarvittavia päätöksiä ei näytä olevan riittävä, ja myös aikaisempien päätösten toteuttamisessa on edetty hitaasti, esimerkkinä valtion omaisuuden myynti.

Matti Rantanen

133. Maanpuolustuskurssi kokoontui 10.9. Pääesikunnan vartiotaan.

139. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen pidettiin 30.8. hotelli Presidentin tiloissa.

143. Maanpuolustuskurssi matkasi 25.–26.10. syksyiseen kokoontumiseensa Brysseliin kurssimme pääsihteerin kenraalimajuri Markku Nikkilän vieraaksi. Hän toimii tällä hetkellä Suomen pysyvänä sotilasedustajana EU:ssa ja Natossa, kansainvälisen politiikan

näköalapaikalla. Niinpä saimme aimo annoksen tärkeää tietoa ja pohdittavaa Natoon ja EU:n liittyen.

Nautimme tuloiltanamme, torstaina, Suomen EU- edustustossa isäntämme Markun ja vaimonsa Virpin isännöimänä iltapalaa ja ja oimme kurssilaisten kuulumisia. Brysseliin oli saapunut 9 kurssilaisen lisäksi myös 5 avectia, jotka saivat oivallisen tuntuman maanpuolustuskurssilaisten keskinäiseen yhteisyyteen.

Puolisot saivat Virpin järjestämänä perjantaksi Brysselin ohjelmaa, kun me kurssilaiset suuntasimme Naton (ranskaksi OTAN) päämajaan Markun johdattamana.

Esikaupunkialueella sijaitseva Nato-kompleksi yllätti meidät suuruudellaan, tiukoilla turvatoimillaan ja vähäisellä ulkoisella prameudellaan.

Markku Nikkilä valotti Naton työskentelytapaa, suhdettamme Naton toimielimiin ja EU:n ja Naton roolia suomalaisten kriisinhallinnassa ja turvallisuusajattelussa.

Saimme kuulla Rad van den Akkerin esityksen Naton ajankohtaisista poliittisista agendoista.

Hän on keskeisessä tehtävässä organisaatiossa, Naton pääsihteerin puheenkirjoittajana kymmenettä vuotta. Hän on työskennellyt Natossa kaikkiaan 20 vuotta, joten tuntee

organisaation läpikotaisin. Saimme kuulla esimiehensä Rasmussenin olevan aktiivisin kannanottaja tähänastisista pääsihteeereistä ja kiinnostavan analyysin tämän päivän sotilaspoliittisesta tilanteesta, mikä kirjoitti myös keskustelun hänen kanssaan.

Kolmannen kiinnostavan esityksen meille piti päämajan sotilaallinen kakkosmies, virolainen kenraalimajuri Neeme Väli. Hän on erittäin merkittävällä näköalapaikalla ja korkein sotilashenkilö, joka Virolla on koskaan ollut kansainvälisillä areenoilla.

Hänen suorasukainen esityksensä ja keskustelumme tekivät varmasti vaikutuksen kaikkiin kurssilaisiimme ja jättivät paljon mietittävää Naton sotilaspoliittisista tulevaisuudennäkymistä ja Suomen asemasta Naton rauhankumppanina, 28 Naton jäsenmaan ulkokehällä.

Kiitokset pääsihteerillemme Markku Nikkilälle, vaimolleen Virpille ja sihteerille Riikka Wentolle onnistuneen matkamme järjestelyistä.

Armi Kyyräinen

170. Maanpuolustuskurssi tutustui 7.11. STT-Lehtikuvassa Helsingissä uutistoimistosta myös kuvatoimistoksi laajentuneen 125-vuotiaan instituution nykypäivään ja rooliin kansallisessa valmiussuunnittelussa.

STT perustettiin vuonna 1887. Se on suurimpien mediatalojen omistama ja tuottaa juttuja sekä kuvia sanomalehdille ja niiden nettilehdille sekä sähköiselle medialle Yleä lukuun ottamatta suomeksi että ruotsiksi.

Uutispäätoimittaja Minna Holopainen selvitti STT:n uutishankintaa ja journalistista prosessia. Kurssilaiset olivat kiinnostuneita muun muassa juttujen luotettavuuden varmistamisesta, mikä Holopaisen mukaan vaatii osaavia ja ammattitaitoisia toimittajia sekä selkeitä sisäisiä pelisääntöjä, jotka ovat myös suuren yleisön nähtävissä STT:n nettisivulla.

Kurssilaisista Alma Median toimitusjohtaja Kai Telanne entisenä STT:n hallituksen puheenjohtajana ja Olli Kemppainen STT:n politiikan toimittajana täydensivät esitystä omista näkökulmistaan.

Keskustelussa sivuttiin myös median toimintamahdollisuuksia erilaisissa kriisitilanteissa. STT:ssä asiaa on pohdittu muun muassa sen

takia, että Norjassa sikäläinen uutistoimisto NTB evakuoitiin Osloon pommi-iskussa, koska se sijaitsi lähellä kohteena olleita hallintorakennuksia.

Olli Kemppainen

Maanpuolustuskurssi 171 vieraili Euroopan parlamentissa 17.–19.9. Emäntänä oli kurssimme jäsen mep Tarja Cronberg. Osallistujia oli kaikkiaan 20. Vierailun ohjelma oli korkeatasoinen: aloitimme tutustumalla Euroopan parlamenttiin, jatkoimme tapaamiseen komissaari Olli Rehnin kanssa Euroopan komissiossa ja ohjelmaan kuului myös miniseminaari Euroopan yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, johon osallistui alustajina Tarja Cronbergin lisäksi Nato-suurlähettiläämme Pia Rantala-Engberg sekä mepit Ana Gomes Portugalista ja Ioan Mircea Pașcu Romaniasta. Ohjelmassa oli myös asiapitoinen päivällinen suomalaisten meppien kanssa. Päivälliselle kanssamme saapuikin kahdeksan suomalaista meppiä, joten päivällisen aikana keskustelut olivat todella antoisia.

Janne Muurinen

181. Maanpuolustuskurssi tutustui syys-tapaamisellaan syöpäsairaala Docratekseen. Helsingin Jätkäsaarella vuonna 2008 aloittanut suomalaisomisteinen sairaala myy syövänhoitopalveluita paikallisesti ja globaalisti. Maailman edistyneintä sädehoitoteknologiaa ja Docrateksen asiakkaaseen keskittynyttä toimintakonseptia kurssilaisille esittelivät johtava ylilääkäri sekä yrityksen perustaja Timo Joensuu, hallituksen puheenjohtaja Kirsi Komi (170. MPK) ja toimitusjohtaja Siv Schalin (193. MPK).

Pibla Allos

Maanpuolustuskurssi 182:n täydennyskoulutusmatka Yhdysvaltoihin lokakuussa 2012

Kurssin 182 jäsenet ja heidän seuralaistensa koostuva ryhmä kokoontui iloisissa tunnelmissa Helsinki-Vantaan 1-terminaaliin tiistai-aiamuna 2.10. MPK 182 on tullut laajemminkin tunnetuksi aktiivisuudestaan jatko-opintomatkojen järjestämisessä mm. Brysseliin, Pekingiin ja Tallinnaan. Nyt oli vahvalla kokemuspohjalla vuorossa

Yhdysvallat, tarkemmin sanottuna Washington ja New York.

Menomatka perustui yhden pysähdyksen taktiikkaan, eli ensin Helsingistä Kööpenhaminaan ja sieltä sitten jatkolento Washingtoniin. Lentoasemalla kurssin isäntä Juha Hakola kertasi ryhmälle matkan pääkohdat – edessä tulisi olemaan tiivis, monipuolinen ja moniulotteinen jatkokoulutusmatka aidossa maanpuolustuskurssihengessä.

Ensimmäisen varsinaisen vierailupäivän aamuna saimme kuulla suurlähettiläs Ritva Koukku-Ronden katsauksen Yhdysvaltojen kokonaiskuvasta. Suurlähettiläs painotti esityksessään Yhdysvaltojen suurvaltaroolia ja globaalia vastuuta. Toisena kokonaisuutena puolustusasiamies, kommodori Timo Junttila, esitteli puolustusasiamiestoimintoja sekä avasi alustuksessaan Yhdysvaltojen hallinnon, turvallisuuspolitiikan ja talouden jännitteitä.

Aamuluennon toisella osuudella ministerineuvos Marja Kuosmanen antoi katsauksen talousnäkyymiin. Taustoittavan yhteenvedon ja vaalianalyysin saimme kuulla nuoremalta lähetystövirkeilijältä Hanna-Leena Korteniemeltä. Vierailumme ajankohta oli sikäläkin mielenkiintoinen, sillä samana iltana käytiin presidenttikisan ensimmäinen suora TV-väittely.

Lounaan jälkeen ryhmämme siirtyi bussiin ja suuntasimme Pentagoniin, jossa kurssilaisille oli järjestetty korkeatasoinen briefing Yhdysvaltain asevoimien kehitystrendeistä. Briefingin aikana seuralaiset vietiin omalle tutustumiskierrokselle, jonka yksi pääkohde oli 9/11-tapahtumien muistoksi ja –uhrien kunniaksi rakennettu kappeli.

MPK 182 Washingtonissa

Torstaiamuna suuntasimme pikkubussissamme - kohti NESAA, joka on riippumaton Lähi-itään ja Etelä-Aasiaan erikoistunut tutkimuslaitos. Saimme kuulla neljän professorin loistavat alustukset ja analyysit niin maailman kriisipesäkkeiden kuin muidenkin tärkeiden alueiden turvallisuuspoliittisesta tilanteesta.

Perjantaiamuna ryhmä kokoontui aamiaiselle klo 06:30 ja hetkeä myöhemmin bussimme oli matkalla Washingtonin keskusrautatieasemalle, josta jatkoimme Amtrakin junalla reilussa kolmessa tunnissa New Yorkiin ja Suomen pysyvään YK edustustoon.

YK edustustossa suurlähettiläs Jarmo Viinanen kertoi yksityiskohtaisesti Suomen matkasta ja sen haasteista YK:n turvallisuusneuvoston jäseneksi. Viinanen kuvaili edustuston työntäyteisiä viikkoja kiitellen samalla kaikkia niitä, jotka tekivät työtä jäsenyyden saavuttamiseksi. Viinanen jälkeen Suomen YK:n sotilasedustaja, eversti Esa Vanonen, piti mielenkiintoisen alustuksen omasta tehtäväkentästään sekä Suomen roolista eri kriisinhallintatehtävissä. Päivän asia-anti huipentui vierailuun YK-päämajassa.

Lauantaipäivä kului sitten New Yorkin nähtävyyksiin ja ostosmahdollisuuksiin tutustuessa. Väistämättä tuli kuitenkin aika todeta ”kaikki hyvä loppuu aikanaan” ja niin MPK 182:n opintomatka Yhdysvaltoihin oli huippuonnistuneesti takana. Mutta jatkoa seuraa - seuraavien opintomatkoiden (Pietari, Lähi-itä) suunnittelu alkoi jo USA:ssa.

Kurssi 182 haluaa kiittää kaikkia matkan järjestelyihin osallistuneita, mutta erityiskiitoksen ansaitsee Washingtonin suurlähetystön puolustusasiamies Heikki Savola, jonka loistavilla suhteilla pääosa vierailuohjelmasta saatiin onnistumaan.

Juhani Strömberg ja Juha Hakola

185. Maanpuolustuskurssin kurssitapaaminen järjestettiin 18.9. Ilmatieteen laitoksen tiloissa.

MPK 190 Pietarissa viisumivapautta puolustamassa

Suomalaiset rakentavat asuntoja, leipovat leipää ja majoittavat turisteja Pietarissa. Tällä mielellä MPK 190-kurssilaisten

MPK 190 Pietarissa viisumivapautta puolustamassa

joukko lähti elokuun lopussa vierailulle Pietarissa. Opintomatkan aikana me valaistuimme siitä, että suomalaisfirmat, YIT, Fazer Bakery ja Sokos-hotels, pyöriivät siellä hyvin pitkälti venäläisten johdolla. Näillä ja monilla muilla suomalaisfirmoilla on vahva asema venäläismarkkinoilla. Suomalaisella laadulla on venäläisten keskuudessa kasvava kysyntä.

Vierailimme Suomen pääkonsulaatissa, jossa kuulumme erinomaisen kattavan katsauksen Suomen ja Venäjän suhteista. Emäntänä meillä oli Pirjo Tulokas, joka oli juuri astumassa pääkonsulaatin päällikön tehtävään. Vuodesta 2009 konsulaatin kakkosvirkamiehenä toiminut Tulokas valisti meitä muun muassa viisumiasioissa.

Suomen ja Venäjän välinen matkustajaliikenne on kasvanut viime vuosina valtavasti. Vuosittain jo reilut 10 miljoonaa matkustajaa ylittää itärajan. MPK 190-kurssin opintomatkalaisten keskuudessa vahvistui reissun aikana näkemys, että viisumivapaus pitää ottaa käyttöön. Tähän ei vaikuttanut pelkästään se, että matkallamme kohtasimme omia haasteita viisumi- ja passiasioissa. Päädyimme siihen, että viisumivapaus hyödyttäisi suomalaista taloutta,

mutta myös suomalaisten ja venäläisten välistä kanssakäymistä.

Tuomo Yli-Huttula

Maanpuolustuskurssi 191 noudatti runsaslukuisesti kurssisisar Anneli Tuomisen kutsua Finanssivalvontaan 23. elokuuta. Anneli kertoi johtamansa rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomaisen toiminnasta, lisäksi saimme tutustua Suomen Pankin mittavaan taidekoelmaan ja nautimme erinomaisen illallisen.

Pekka Kuusniemi, oltermanni

194. Maanpuolustuskurssi kokoontui Utissa

Kurssin kolmannessa pääkaupunkiseudun ulkopuolella järjestetyssä tapahtumassa tutustuttiin Utin Jääkärirykmentin toimintaan 5.10. Sateinen päivä ei pahemmin haitannut tapahtumaa, sillä ulos siirryttyämme verhouduimme sadetakkeihin. Ne olivatkin todella tarpeelliset pukineet tulvaviikonlopun aattona.

Utissa kuultiin rykmentin alustus joukko-osaston nykytilasta ja tulevaisuuden suunnitelmista sekä haasteista. Perinnetilassa nautitun lounaan jälkeen nähtiin

NH90-ohjaamossa 194-kurssilaisista
Reetta Rätty ja Erkki Helaniemi

NH90-helikopterin lentonäytös ja tutustuttiin rykmentin kalustoon. Samalla tavattiin henkilökuntaa ja varusmiehiä. Ohjelman viimeisenä numerona oli laskuvarjohyppykoulutukseen tutustuminen. Osa kurssilaisista hankki omakohtaisia kokemuksia aiheesta.

Loppukahvien yhteydessä päätettiin järjestää Helsingissä jouluglögitalaisuus 17.12. Kutsut toimitetaan erikseen. Kotimatka pääkaupunkiseudulle taitettiin tuttuun tapaan junalla.

Seuraavaa tapahtumaa odotellessa
Pääsihteeri Heikki Väliehmas

197. Maanpuolustuskurssi oli metsäkoneyhtiö Ponssen vieraana Pohjois-Savon Vieremällä 18.–19. lokakuuta. Isäntänä oli 197-kurssilainen, toimitusjohtaja Juho Nummela. Vierailu alkoi Ponssen pääkonttorilla, jossa kuulumme yrityksen värikkään tarinan. Se ulottuu 50- ja 60-luvuille, jolloin Ponssen perustaja Einari Vidgren toimi metsurina Pohjois-Savon metsissä. Vuonna 1968 hevonen ja pokasaha vaihtuivat ensimmäiseen itse suunniteltuun ja

197. Maanpuolustuskurssi
metsäkoneyhtiö Ponssen vieraana

hitsattuun metsätraktoriin. Nykyisin Ponsse on globaali yritys, joka valmistaa puiden kaatamiseen, karsimiseen, mittaamiseen ja pinoamiseen tarkoitettuja monitoimikoneita sekä kuljettamiseen tarkoitettuja kuormatraktoreita.

Metsäkonealan erityispiirteisiin lukeutuu huollon järjestäminen metsätyömaille, jotka saattavat sijaita jopa 150 kilometrin päässä lähimmästä asutuksesta. Lisäksi toimiminen uudenaikaisissa olosuhteissa kuten kaltevissa ja toisaalta kosteissa ja upottavissa ympäristöissä asettaa omat haasteensa koneiden kehittämiseksi. Kuulimme myös pohjoismaisen metsätalouden globaaleista vahvuuksista, joita ovat kattava tieto metsävaroista sekä puun kokonaisvaltaiseen hyödyntämiseen perustuva resurssitehokkuus. Pohjoismaiseen tehokkuuteen kuuluu se, että puut lajitellaan ja pilkotaan käyttötarkoituksen mukaisesti puulajeittain jo

ennen kuljettamista. Ponssen erityisalaa ovat nimenomaan ”älykkäät” hakkuut, joissa puun työstäminen aloitetaan jo savotalla.

Ponssen tehdas vakuutti kurssilaiset siisteydellään ja monipuolisuudellaan. Jokainen kone räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaisesti, ja saman katon alla tehdään kaikkea valtavien metalliosien hitsaamisesta pienten sähkökomponenttien kokoamiseen ja asentamiseen. Lisäksi jokainen maailmalle lähtevä kone koeajetaan savotalla. Savottavierailulla kurssilaiset pääsivät tuliterien 8-renkaisten monitoimikoneiden ja kuormatraktoreiden kyytiin ja saivat ihailta hienosäätöistä huipputekniikkaa lähietäisyydeltä. Vierailun kruunasivat noki-pannukahvit nuotion äärellä Risto Vidgrenin kanssa tarinoiden. Lämmin kiitos unohtumattomasta elämyksestä Juholle ja Ristolle!

Terhi Tikkala

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry

Kouvolassa lähes täysi salillinen

Kansanedustaja, Puolustusvaliokunnan puheenjohtaja, tohtori Jussi Niinistö (PS) esitelmöi 3.10. Kouvolan kaupungintalon juhlasalissa ajankohtaisista asioista Suomen puolustamisessa.

Päävastuun järjestelyistä kantoi Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys, jonka puheenjohtaja, lääkintöneuvos Kari Soininen avasi tilaisuuden. Muina järjestelijöinä olivat Pohjois-Kymen Kadettiipiiri, Kymen sotilaslänin perinneyhdistys, Kouvolan Rotarit Intercity, Kouvolan seudun Lottaperinneyhdistys, Vapa-

ussodan ja Itsenäisyyden Perinneyhdistyksen Kymenlaakson osasto, JP27:n Perinneyhdistyksen Kymenlaakson osasto, Karjalan Prikaatin Kilta ja paikalliset reserviläisjärjestöt. Musiikista vastasi Savon Soittokunta Mikkelistä. Esitelmä kirjoitti muutamia kiperiäkin kysymyksiä. Kuulijoista jotkut olivat samaa mieltä esitelmöitsijän kanssa, mutta myös vastakkaisia mielipiteitä ilmeni. Esitelmätilaisuutta edelsi kahvitus. Esitelmätilaisuus on osallistujille maksuton vuosittainen tapahtuma lokakuun alussa.

Teksti ja kuvat Paavo Mikkonen

Eero Mattila, Olavi Hopia ja Jussi Niinistö mielipiteiden vaihdossa ennen esitelmää.

Lääkintöneuvos Kari Soininen luovutti esitelmöitsijälle, tohtori Jussi Niinistölle, muistoksi yhdistyksen standardin, Pentti Airion ja Sakari Viinikaisen kirjan "Etulinjassa itään ja länteen" sekä tarkka-ampuja Simo Häyhän käyttämän patruunan hylsyn.

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry

Pirkanmaa syysretkellä

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistyksen väki muutamalla Tampereen Reserviupseerien seniorilla vahvistettuna suuntasi syysretkensä jälleen pääkaupunkiseudulle. Tällä kertaa kohteenamme oli sekä uutta että vanhaa - ensin Maanpuolustuskorkeakoulu (MPKK) Santahaminassa ja päätteeksi Sotamuseo Helsingin keskustassa.

Santahaminassa saimme ansiokkaan ja värikkään selvityksen isäntämme kommodori Aulis Minkkisen toimesta upseerikoulutuksen historiasta sekä nykypäivästä Suomessa. Upseerikoulutus käynnistyi Kuopiossa jo vuonna 1779 Haapaniemen Kadettikoulun nimellä. Santahaminaan Kadettikoulu siirtyi Munkkiniemestä vuonna 1940 ja nykyisellä nimellään Maanpuolustuskorkeakoulu, se on toiminut vuodesta 1993 alkaen. Yliopistotason koululaitos kouluttaa upseereita kadetista tohtoriksi ja kadetista kenraaliksi saakka. Vuosittain siellä koulutetaan noin 1000 oppilasta. Oman henkilökuntansa lisäksi koulussa käytetään kouluttajina noin 1000 ulkopuolista luennoitsijaa. Puolustusvoimauudistus on kuitenkin uhka uusien kadettien saamiselle,

kun työpaikkojen yllä leijuu pienoinen epävarmuus.

Puolustusvoimauudistus on päivän sana myös MPKK:ssa. Laitos on tällä hetkellä hajasijoittunut useisiin kohteisiin pääkaupunkiseudulle ja vähän laajemmallekin. Uudistusprosessissa toimintoja keskitetään ja alueelle - pääportin lähettyville, nousee vuoden 2014 aikana uudisrakennus, johon toimintansa siirtävät Sotatekniikan laitos, MPKK:n kirjasto sekä Kansainvälinen keskus. Uudistus mahdollistaa toimintojen tehostamisen, mutta samalla kuitenkin MPKK:n henkilömäärän pienentämisen sekä merkittäviä kokonaiskustannusten säästöjä.

Sotamuseossa, joka muuten kuuluu myös MPKK:n organisaatioon, oli nähtävissä vielä antoisa Talvisota-aiheinen näyttely, jota meille esitteli oppaana asiantuntevasti Juha Joutsu. Näyttely oli monipuolinen katsaus maineikkaasta puolustustaistelustamme. Sotamuseon merkittävä ongelma on tilojen ahtaus sekä toisaalta toimintojen jakautuminen useampiin pienempiin yksiköihin, kuten MPKK:kin kohdalla.

Pasi Alho

Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry – Vasa läns Försvarsförning rf

Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous pidettiin Vaasassa Osuuspankin tiloissa. Kokouksessa oli läsnä 31 yhdistyksen jäsentä. He kuulivat Ulf Nylundin mielenkiintoisen esitelmän rahamarkkinoiden tämän päivän tilanteesta.

Yhdistyksen puheenjohtajana jatkaa Mauri Volama Seinäjoelta ja varapuheenjohtajana Lasse Ahtola Kaskisista. Hallitukseen valittiin erovuoroisten tilalle Saara Ijäs Seinäjoelta ja Jari Mäenpää Lehtimäeltä uusiksi jäseniksi vuosille 2013–2015. Uudelleen hallitukseen valittiin seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi Ulf Nylund Vaasasta, Jukka Ranta Vaasasta, Raulo Yli-Hynnilä Kurikasta ja Pekka Änkilä Vaasasta. Hallituksessa jatkavat ei erovuoroiset Marja-Liisa Tenhunen Kokkolasta, Antti Porro Kokkolasta, Antti Roiko-Jokela Kannuksesta ja Hannu Sulkakoski Pietarsaaresta.

Toiminnantarkastajina jatkavat Erkki Mäntyharju Mustasaaresta ja Sauli Lassila Vaasasta. Varalla ovat Pirkko Raitila Seinäjoelta ja Timo Sysilampi Seinäjoelta.

Jäsenmaksuksi vahvistettiin edelleen 15 euroa sisältäen Maanpuolustus-lehden.

Yhdistyksen talousarvio perustuu jäsenmaksuihin, liittymismaksuihin ja jäsenmerkkien myyntiin ja on summaltaan 4.800 euroa.

Yhdistyksen vuoden 2013 toimintasuunnitelmassa on seuraavaa:

- Yhdistyksen kevät- ja syyskokous pidetään yhdistyksen toimialueella.
- Osallistutaan alueella järjestettäviin maanpuolustusjuhliin ja tilaisuuksiin.
- Pidetään yhteyttä maanpuolustuskursseja järjestäviin organisaatioihin.
- Alueella järjestettävällä maanpuolustuskursilla käydään informoimassa kurssilaisia yhdistyksestä ja rekrytoimassa heitä yhdistyksen jäseniksi.
- Maanpuolustus-lehden neljä numeroa postitetaan jäsenille.
- Osallistutaan Pohjanmaan Maanpuolustuskillan kirjoituskilpailun stipendiin.
- Tehdään tutustumismatka johonkin mielenkiintoiseen kohteeseen.

Seuraava alueellinen maanpuolustuskurssi järjestetään ensi vuoden toukokuussa Etelä-Pohjanmaan alueella.

Mauri Volama

Etelä-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Anneli Niskanen
Purolantie 3
50350 NOROLA
040 519 0881
anneli.niskanen@surffi.fi

Kanta-Hämeen Maanpuolustusyhdistys
Mikko Kero
Aurinkokatu 5 B 39
13110 HÄMEENLINNA
040 575 9997
expomus@saunalahti.fi

**Keski-Suomen
Henkisen Maanpuolustuksen Liitto ry**
Sirkku Laurila
Kolikkotie 5 A 10
40320 JYVÄSKYLÄ
050 68186
sirkku.laurila@kojamo.fi

Kymen läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Lehtori Paavo Mikkonen
Keskikoskentie 4 A 3
46800 MYLLYKOSKI
044 550 9375
paavo.mikkonen@pp.inet.fi

Lapin läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Johtaja Jari Aalto
Lapin aluehallintovirasto
PL 8002
96101 ROVANIEMI
040 520 0486
jari.aalto@avi.fi

Oulun läänin Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastusylitarkastaja Tom Tallberg
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
PL 293
90101 OULU
0400 159 789
tom.tallberg@avi.fi

Pirkanmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Kristina Alho
Arkkitehdinkatu 18 A 10
33720 TAMPERE
040 833 8490
kisse.alho@elisanet.fi

Pohjois-Karjalan Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Arto Jeskanen
Pohjois-Karjalan Alue toimisto
PL 5
80791 KONTIORANTA
0299 434 161
pkarmpy@gmail.com

Pohjois-Savon Maanpuolustusyhdistys ry
Majuri Jyrki Ryhänen
Pohjois-Savon alue toimisto
PL 1080
70111 KUOPIO
0299 435 310
psavmpy@gmail.com

Päijät-Hämeen alueen Maanpuolustusyhdistys ry
Toiminnanjohtaja Tuija Nummela
Suojalantie 21
12130 MOMMILA
050 544 8682
tuija.nummela@phnet.fi

Satakunnan Maanpuolustusyhdistys ry
Hannu Aho
Peltopyyntie 22
28200 PORI
044 363 7011
hannu.aho@pp4.inet.fi

Uudenmaan Maanpuolustusyhdistys ry
Sihteeri Aili Lamminen
Koroistentie 3 B 25
00280 HELSINKI
040 199 0755
allu.lamminen@umpy.fi

**Vaasan läänin Maanpuolustusyhdistys ry –
Vasa läns Försvarsförning rf**
Marja-Liisa Tenhunen
Ajurintie 6
67100 KOKKOLA
040 7544 113
marja-liisa.tenhunen@anvianet.fi

Varsinais-Suomen Maanpuolustusyhdistys ry
Pelastustarkastaja Pirjo Tuominen
Lounais-Suomen Aluehallintovirasto
PL 22
20801 TURKU
040 539 1024
pirjo.tuominen@avi.fi

"Oikotie yhteiskunnan huipulle"

Maanpuolustus

Maanpuolustus on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti, jonka jakeluun kuuluvat mm. kaikki valtakunnallisen maanpuolustuskurssin käyneet. Lehden levikki on 12 000 kappaletta.

Maanpuolustus on kokonaisturvallisuuden ajankohtaisiin aiheisiin teemanumeroitain syvennyvä julkaisu, joka tarjoaa yritykselle kanavan antaa täsmätietoa korkealaatuisista tuotteistaan ja palveluistaan suoraan yhteiskunnallisille vaikuttajille. Lehti on ilmestynyt vuodesta 1966.

Hinnasto

Ilmoitushinnat nelivärisenä:

3. kansi eli takakannen sisäpuoli	1200 €
Kokosivuilmoitus	1000 €
½ sivu	600 €
¼ sivu	300 €

<p>1/1 SIVUN MAINOS 170 x 250 mm</p> <p>1 000 €</p>	<p>1/2 SIVUN MAINOS 125 x 170 mm</p> <p>600 €</p>	
	<p>1/4 SIVUN MAINOS 125 x 80 mm</p> <p>300 €</p>	<p>leikkuuvarat 3 mm joka sivulle</p>

Ilmoitustila on varattavissa jo nyt.

Ilmoitustilan varaukset sekä tiedustelut:
Toimituksen sihteeri Anita Pursiainen
maanpuolustuskurssiyhdistys@gmail.com
040 149 3649

Aineistopäivämäärät (alustavat)

Vuoden	1. lehden aineisto	31. tammikuuta mennessä
	2. lehden aineisto	30. huhtikuuta mennessä
	3. lehden aineisto	20. elokuuta mennessä
	4. lehden aineisto	22. lokakuuta mennessä

Maailman puhtaimmat verkot!

Soneran verkot ovat tutkitusti Suomen ja koko maailman puhtaimmat: niissä liikkuu vähiten haittaohjelmia.*

Tämä on Soneran aktiivisen ja pitkäjänteisen tietoturvatyön ansiota. Soneran palveluilla on jo useita kansainvälisiä tietoturvasertifikaatteja, jotka täyttävät tiukimmatkin vaatimukset. Ota yhteyttä, niin kerromme lisää.

www.sonera.fi/yrityksille

* Viestintäviraston haittaohjelmistotilasto, Microsoft Security Intelligence Report 2011, OECD:n raportti 2010

TeliaSonera. Paikallisesti kansainvälinen, palveluksessasi.

* . RB81 *

Itella Green

*Valtakunnalliset Maanpuolustuskurssit
toivottaa
Hyvää Joulua
ja
Menestyksellistä Uutta Vuotta 2013*

ISSN 0357-2080
Edita Prima Oy, Helsinki 2012